

ULUSLARARASI

YILDIZ SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

INTERNATIONAL

YILDIZ SOCIAL SCIENCES CONGRESS

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI
BOOK OF ABSTRACTS

17-18 ARALIK 2020

17-18 DECEMBER 2020

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

VII. YILDIZ ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

17-18 Aralık 2020

Kongre Onursal Başkanı

Prof. Dr. Tamer Yılmaz

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Ayşe Banu Karadağ

Prof. Dr. İbrahim Kocabaş

Prof. Dr. Mehmet Akif Okur

Prof. Dr. Turan Sağır

Doç. Dr. Yasin Şehitoğlu

Arş. Gör. Banu Süer

Arş. Gör. Erkam Akalın

Arş. Gör. Ezgi Ararat Cüceoğlu

Arş. Gör. Hacer Yıldız Öztürk

Arş. Gör. Hülya Boy

Arş. Gör. Mahmut Bilgetürk

Öğr. Gör. Muhammed Baydere

Arş. Gör. Murat Onur Sabaz

Arş. Gör. Nurullah Esendemir

Arş. Gör. Selçuk Emre Ergüt

Arş. Gör. Tuğba Özbek

Bilim ve Hakem Kurulu

Prof. Dr. Alexandre Toumarkine, Institut National des Langues et Civilisations Orientales, Fransa

Prof. Dr. Ali Fuat Arıcı, Yıldız Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Aynur Koçak, Yıldız Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Çiğdem Şahin Taşkın, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Prof. Dr. Esim Gürsoy, Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Grażyna Zając, Jagiellonian Üniversitesi, Polonya

Prof. Dr. Gürbüz Gökçen, Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Halil Emre Akbaş, Yıldız Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Irshad Hussain, The Islamia University of Bahawalpur, Pakistan

Prof. Dr. Mehmet Akif Okur, Yıldız Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Faik Yılmaz, Yıldız Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Murat Donduran, Yıldız Teknik Üniversitesi

- Prof. Dr. Onur Köksal, Selçuk Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Oya Levenoğlu Öner, Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Özden Zeynep Oktav, Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Robert Elliott, Tennessee State University, ABD
Prof. Dr. Sait Özervarlı, Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Salih Durer, Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Seval Şahin, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. Dr. Stephanie Schwerter, Université Polytechnique Hauts-de-France, Fransa
Prof. Dr. Suat Ungan, Trabzon Üniversitesi
Prof. Dr. Sündüz Kasar, Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Tefik Yoldemir, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Timothy Rasinski, Kent State University, ABD
Prof. Dr. Turan Sağır, Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Yavuz Erişen, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Arda Eden, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Beki Haleva, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Bülent Alci, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Christiane Czygan, Bonn Üniversitesi
Doç. Dr. Didem Ardalı Büyükarman, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Didem Tuna, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi
Doç. Dr. Ergin Jable, Priştine Üniversitesi, Kosova
Doç. Dr. Kerem Karaosmanoğlu, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Laçin İdil Öztığ, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Lale Arslan Özcan, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. M. Eyüp Sallabaş, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Beşikçi, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa Yeşilyurt, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Suzan Kavanoz, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ali Emre Özyıldırım, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan Eruzun Özel, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Burcu Ünal, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Emre Er, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Feryal Tansuğ, Bahçeşehir Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Genç Osman İlhan, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Nur Tuğluk, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Özge Kama Masala, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tolga Aksoy, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe Ozansoy Çadırcı, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Tolga Cora, Boğaziçi Üniversitesi
Dr. Pattamawan Jimarkon Zilli, University of Stavanger, Norveç
Öğr. Gör. Dr. Türkan Ayda Gürkan Ersan, Yıldız Teknik Üniversitesi
Öğr. Gör. Neslihan Erkan, Yıldız Teknik Üniversitesi
Antonio Masala, Senior Researcher, University of Pisa, İtalya

Açılış Konuşması

“Çeviribilimden Örneklerle Sosyal Bilimlerin Sınırlarını Yeniden Düşünmek”

Prof. Dr. Işın Öner - İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Prof. Dr. Işın ÖNER

Akademisyen, çevirmen, editör. Lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde, yüksek lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Dilbilim Bölümü’nde, doktora eğitimini ise Hacettepe Üniversitesi Dilbilim Bölümü’nde tamamladı.

1968-1983 yılları arasında Beyoğlu Tercüme Bürosu’nda çevirmen, editör ve yönetici olarak çalıştı. Kurulduğu 1983 yılından 2008 yılına kadar Boğaziçi Üniversitesi Çeviribilim Bölümü’nde şiir çevirisi; medya çevirisi; AB hukuku ve çevirileri; yaratıcı ve teknik metin yazarlığı; teknik çeviri; yerelleştirme; çeviri kuramları ve çeviri eleştirisi konulu lisans ve lisansüstü dersler verdi. Türkiye’deki yüksek öğretim kurumlarının Çeviribilim/Mütercim-Tercümanlık programlarında gerek AB hukuku ve çevirileri gerekse yerelleştirme, proje yönetimi, teknik metin yazarlığı ve çeviriye yönelik dil teknolojileri derslerinin yer almasına öncülük ederek ulusal ve uluslararası platformlarda çeviri sektörü ile çeviri eğitimi arasındaki bağların kurulmasını sağladı. 2014 yılından bu yana, kurucusu olduğu İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Çeviribilim Bölümü’nde görev yapmaktadır.

Çeviri Derneği ve Çeviri İşletmeleri Derneği’nin kurucuları arasında yer alan Öner, bu derneklerde Yönetim Kurulu Başkanlığı, Etik Kurul Başkanlığı, Çeviri Standartları Komisyonu Başkanlığı gibi görevlerde bulunmuştur.

Uluslararası danışmanlık ve dil hizmetleri sağlayıcısı (LSP) Diye Global Communications Şirketi’nin kurucu ortağı olan Öner ayrıca, Tekom’un (European Association for Technical Communication) Türkiye kurucu üyesidir.

Araştırmaları çeviri kuramı, teknik dokümantasyon, çeviri eğitimi, makine çevirisi, çeviri eleştirisi ve çeviribilim felsefesi üzerinde yoğunlaşan Öner aynı zamanda, Diye Yayınları’nın genel yayın yönetmeni ve *transLogos Translation Studies Journal* adlı uluslararası çeviribilim dergisinin baş editörüdür.

İÇİNDEKİLER

‘REKLAMA DİZİ İLİŞTİRMEK’: ‘İSTANBULLU GELİN’ DİZİSİ ÜZERİNE ÜRÜN YERLEŞTİRME REKLAMCILIĞI BAĞLAMINDA BİR TARTIŞMA	1
<i>Adnan Çetin</i>	
AVRUPA KOMŞULUK POLİTİKASI YARDIMLARININ GÜVENLİK-KALKINMA EKSENİNDE DEĞERLENDİRMESİ	2
<i>Ahmet Bilal Tüzgen, Emel Parlar Dal</i>	
21. YÜZYIL SANATINDA PERFORMATİF BEDEN OLGUSU	3
<i>Ali Ertuğrul Küpeli</i>	
BEYÂNÜ’L HAK.....	4
<i>Ali Yıldız, Nursel Kavak</i>	
HOW COVID-19 HAS IMPACTED CONSUMER BEHAVIOR ON SOCIAL MEDIA.....	5
<i>Anastasia Işık, Celile Özçiçek Dölekoğlu</i>	
THE USE OF METADISCOURSE IN MANUSCRIPT REJECTION LETTERS	6
<i>Arzu Ekoç</i>	
FROM ‘LAWISH’ TO TURKISH: INTRALINGUAL TRANSLATION IN INTERDISCIPLINARY ARENA.....	7
<i>Aslı Kalem Bakkal</i>	
FRANCE’S AFRICA POLICY UNDER MACRON PRESIDENCY: A BREAK FROM PAST?	8
<i>Ashgül Sarıkamış Kaya</i>	
EXPLORING THE ONLINE NARRATIVES ON MIGRATION CRISIS AND PUBLIC ATTITUDES TOWARDS SYRIAN REFUGEES.....	9
<i>Asuman Kutlu</i>	
KATILIMCI MÜZECİLİKTE ALTERNATİF BİR BİLGİ ÜRETİM YÖNTEMİ: FOLKSONOMİ. 10	
<i>Ayça Bayrak Uluğ</i>	
SANATIN GÖRSEL ÜRETİMİ VE TÜKETİMİ BAĞLAMINDA SOSYAL MEDYANIN KULLANIMI.....	11
<i>Aynur Karagöl, Lütfü Kaplanoğlu</i>	
MASALLARDA BİR TUHAF ÇIKMAZ / BİLİNCİN ACISI	12
<i>Aynur Koçak, Işılara Kara Tekgül</i>	
ANSELM KIEFER’İN MARGARETHE ESERİNİN BİÇİM, İÇERİK VE MALZEME BAĞLAMINDA İNCELENMESİ.....	13
<i>Ayşe Güngör, Lütfü Kaplanoğlu</i>	
ÇEVİRİYLE GEÇEN BİR HAYAT: HALİDE EDİB	14
<i>Ayşe Sırma Yalçındağ, Ayşe Banu Karadağ</i>	

PROBEN'DE GEÇEN TUVACA SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ İLE İLGİLİ SÖZVARLIĞININ TARİHİ VE ÇAĞDAŞ TÜRK DİLLERİNDEKİ YANSIMALARI	15
<i>Ayşe Şeyma Fındık, Mehmet Ölmez</i>	
PROSOSYAL DAVRANIŞ TEMELLİ DRAMA ETKİNLİKLERİNİN 60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN EMPATİ KURMA BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ	16
<i>Betül Demir, Remziye Ceylan</i>	
TOPLUMSAL TİP OLARAK YABANCI/ÖTEKİ: SURİYELİ GÖÇMENLER.....	17
<i>Betül Ok Şehitoğlu</i>	
AMBALAJ TASARIMININ TÜKETİCİ ETKİSİNİN NÖROBİLİM TEKNİĞİ İLE İNCELENMESİ BİR LİTERATÜR TARAMASI.....	18
<i>Betül Tanrıkulu, Mehmet Emin Kahraman</i>	
LORD ACTON, WILLIAM PITT, LAMARTINE, ORWELL VE YOZLAŞTIRAN GÜÇ	19
<i>Beyzanur Erginer</i>	
POLİSTE SAVAŞ VE DÖNÜŞÜM: YUNAN-PERS SAVAŞLARI VE ATİNA'DA YENİ POLİTİK PERSPEKTİFİN YÜKSELİŞİ.....	20
<i>Bozkurt Toral, Ester Ruben</i>	
LEYLÂ ERBİL'İN CÜCE METNİNDE KENDİLİK BİLİNCİ	21
<i>Burcu Şahin, Yakup Çelik</i>	
OSCAR WILDE'IN MUTLU PRENS ÖYKÜSÜNDE YER ALAN KÜLTÜREL ÖĞELERİN TÜRKÇE ÇEVİRİLERİNİN YURI LOTMAN'IN KÜLTÜR GÖSTERGEBİLİMİ KAVRAMLARI ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ	22
<i>Burcu Yaman</i>	
COVID-19 DÖNEMİNDE HEKİMLERDE TÜKENMİŞLİK SENDROMUNA İLİŞKİN NİTEL BİR ÇALIŞMA	23
<i>Burcu Yiğit</i>	
ULUSLARARASI METİNLERDE YER ALAN SOSYAL POLİTİKA KAVRAMLARI.....	24
<i>Cengiz Çağla, Onur Terzioğlu</i>	
YAŞAR KEMAL VE DİDO SOTİRİYU'NUN ROMANLARINDA BELLEK MEKÂNLARI.....	25
<i>Christina Zenginoğlu, Nihayet Arslan</i>	
TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİNİN ALT KALEMLERİNE DÖVİZ KURUNUN GEÇİŞ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ.....	26
<i>Çağlar Bilgi, Hasan Ağan Karaduman</i>	
SANATIN YENİ SUNUM ALANI OLARAK “SANAL GERÇEKLİK”.....	27
<i>Derya Aydoğan</i>	
THE ROLE OF VIRAL MARKETING FOR BRAND MANAGEMENT.....	28
<i>Didem Demir</i>	
TÜRKİYE VE SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE SİYASİ TASFİYELER (1923-1938).....	29
<i>Doğan Can Aktan</i>	

MAVİ RENGİN TARİHSEL SÜRECİ VE SANAT ESERLERİNDEKİ KULLANIMI	30
<i>Elvin Akkan Acet</i>	
GÖNÜLLÜ ÇEVİRİ PRATİKLERİ: KHAN ACADEMY ÖRNEĞİ	31
<i>Emine Bogenç Demirel, Fatma Özkan</i>	
TRANSMEDYATİK POPÜLİZM: GAME OF THRONES ÖRNEĞİ	32
<i>Emine Bogenç Demirel, Özge İşbecer</i>	
AMERİKALI YAZAR PEARL S. BUCK'IN ÇEVİRİLERİ YOLUYLA TÜRK EDEBİYAT VE KÜLTÜR DİZGESİNDE KONUMLANMASI ÜZERİNE YAN METİNSEL BİR İNCELEME	33
<i>Emine Karabulut</i>	
QUADRILATERAL SECURITY DIALOGUE AND CHINA'S CHANGING ATTITUDE IN ASIA	34
<i>Emine Tezel, Cengiz Çağla</i>	
ÖRGÜTLERDE BİLGİ SAKLAMA KAVRAMININ BİBLİYOMETRİK YÖNTEMLER İNCELENMESİ.....	35
<i>Enes Kurt, Muhammet Fatih Şengüllendi, Yasin Şehitoğlu</i>	
ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLERİN AKICI OKUMA BECERİLERİNİ GELİŞTİRMEDE EŞLİ OKUMA	36
<i>Erdem Cevahir, Orhan Çakıroğlu</i>	
SERMAYE ŞİRKETLERİNİN KAR PAYI DAĞITIMINA GETİRİLEN SINIRLAMALAR	37
<i>Erkan Eren</i>	
İŞLETMELER İÇİN KORONAVİRÜS İSTATİSTİKLERİ	38
<i>Erman Kılınç</i>	
ÇOCUĞUN YÜKSEK YARARI VE ÇOCUK ODAKLI HABERCİLİK BAĞLAMINDA; İZMİR DEPREMİ HABERLERİNDE ÇOCUK TEMSİLLERİ	39
<i>Evin Doğan</i>	
EMOJİ VE TÜKETİCİ ETKİLEŞİMİ: MARKALARIN SOSYAL MEDYA İLETİŞİMİNDE EMOJİ KULLANIMINI ANLAMLANDIRMAK.....	40
<i>Fatih Pınarbaşı, İbrahim Kırçova</i>	
TARİHİN SÖZ(L)E DOKUNAN YÜZÜ: BİR TÜRKÜ ÇÖZÜMLEMESİ	41
<i>Fatih Şayhan</i>	
OKULA YÖNELİK OLUMLU TUTUMLARIN GELİŞTİRİLMESİNDE ÜÇ BİLEŞEN: AİDİYET, İHTİYAÇLAR, MOTİVASYON	42
<i>Fatma Altınsoy, Nurseven Kılıç</i>	
TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETEN ÖĞRETMENLERİN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK GÖRÜŞLERİ	43
<i>Fatma Karaca Turhan, Bayram Baş, Osman Turhan</i>	
PINAR GÜLTEKİN CİNAYETİ ÖRNEĞİNDE KADIN CİNAYETİ HABERLERİNDE ETİK İHLALLER.....	44
<i>Filiz Yıldız</i>	

ABDÜLHAK HÂMİD HATIRALARINDA VICTOR HUGO ETKİSİ.....	45
<i>Gül Ayşe Akar, Nihayet Arslan</i>	
SOCIAL REPRESENTATIONS ABOUT CAPITAL PUNISHMENT	46
<i>Gülçin Akbaş Uslu</i>	
PSİKOLOJİK SERMAYENİN İŞ TATMİNİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞUN ŞARTLI DEĞİŞKEN ROLÜ.....	47
<i>Gülsüm Elik Besdil, Emel Esen</i>	
FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL’İN ÇOBAN ÇEŞMESİ ŞİİRİNDE KÜLTÜREL BELLEK.....	48
<i>Gürhan Çopur</i>	
THE IMPACT OF OPTIMISM ON PERCEIVED RISK AND SUBJECTIVE WELL-BEING DURING COVID-19 PANDEMIC	49
<i>Hacer Belen</i>	
KÜLTÜREL AİDİYET BAĞLAMINDA TRABZON RUMCASININ AKTARIMININ ZAYIFLAMASI ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA.....	50
<i>H. Zeynep Bilici Söğüt, O. Güneş Ayas</i>	
OKUL ÖNCESİ MONTESSORİ ÖĞRENME ORTAMLARINDA ÇOCUK İLE ÖĞRETMEN ARASINDA İLETİŞİM VE İŞ BİRLİĞİ: FENOMENOLOJİK BİR ÇALIŞMA	51
<i>Hatice Uslu Kocabaş, Bünyamin Bavlı</i>	
DONATELLO, SALOME’NİN DANSI	52
<i>Huriye Altuner</i>	
SOSYAL DESTEK VE MUTLULUK İLİŞKİSİNDE GENEL GÜVENİN ROLÜ.....	53
<i>Hülya Ağcasulu, Seyhan Özdemir, Melih Sever</i>	
WEBER’İN GÜÇ TÜRLERİNE GÖRE OKUL YÖNETİCİLERİNİN YÖNETİM ANLAYIŞLARININ İNCELENMESİ.....	54
<i>İrem Demir Arıcı, Mithat Korumaz, İbrahim Kocabaş</i>	
NE SENİNLE NE DE SENSİZ: TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİNİN GELECEĞİNİ YENİDEN OKUMAK	55
<i>İrem Nart</i>	
BİR GERÇEKLİK SORUNSAĞI OLARAK POSTMODERN SÖYLEMDE DİJİTAL FOTOĞRAF	56
<i>İsmail Erim Gülaçtı</i>	
EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA OKULLARDAKİ EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ VE UYGULAMALARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ ...	57
<i>İsmail Erol, Semih Çayak</i>	
NOSTALJİK BİR OYUN OLARAK “HÜZZAM” YAHUT KAYBEDİLEN GEÇMİŞE AĞIT	58
<i>Kevser Sönmez Sevinç</i>	
TAHSİN YÜCEL’DEN METAFORİK BİR KAHRAMAN: GÖKDELEN’İN NOKTA HANIM’I... 59	
<i>Kübra Evcı</i>	

İNŞACILIK, NORMLAR VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER.....	60
<i>Marella Bodur Ün</i>	
RESİM SANATINDA PROTEST ESERLERİN SOSYOLOJİK YANSIMALARI	61
<i>Mehmet Aksoy</i>	
YENİ UYGURCADA DERİ İŞLEMESİYLE İLGİLİ MESLEK ADLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME	62
<i>Mehmet Güler, Ayşe Melek Özyetgin</i>	
FATİH SULTAN MEHMET'İN DÖNÜŞÜMCÜ LİDERLİĞİ.....	63
<i>Mehmet Öcel, İbrahim Kocabaş</i>	
ARKAİK TOPLUMLARDAN MODERN TOPLUMLARA HEDİYE EKONOMİSİ	64
<i>Melike Yılmaz, Ercan Eren</i>	
GEÇMİŞTEN BUGÜNE TÜRKİYE'DE YAYIMLANAN POPÜLER BİLİM DERGİLERİNE BAKIŞ	65
<i>Meltem Şahin</i>	
ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN ÖĞRENCİLERİN MATEMATİK BECERİLERİNE İLİŞKİN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ.....	66
<i>Mesut Süslü, Orhan Çakıroğlu</i>	
ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK-SOVYET İLİŞKİLERİNİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ.....	67
<i>Mevlüt Samet Yıldız</i>	
MARKALARIN SOSYAL MEDYA İLETİŞİMLERİNİN BENLİK DÜZEYİ KAPSAMINDA İNCELENMESİ.....	68
<i>Mevlüt Sedat Dönmez</i>	
4.SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ GÖRSELLERİN ESTETİK AÇIDAN İNCELENMESİ.....	69
<i>Mustafa Başaran, Kübra Altuntaş</i>	
YENİ KURUMSAL İKTİSAT PERSPEKTİFİNDEN EKONOMİK KRİZLER ÜZERİNE BİR DENEME.....	70
<i>Mustafa Kesgin, Fazıl Kayıkcı</i>	
İHRACAT PAZARLAMASINDA ULUSLARARASI PAZAR ARAŞTIRMASININ ÖNEMİ VE İHRACAT PERFORMANSINA ETKİSİ	71
<i>Mustafa Keskin, Fatih Cura</i>	
GÖRSEL İMGELERDE ERKEKLİK VE SANATSAL YAKLAŞIMLAR.....	72
<i>N. Gamze Toksoy</i>	
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA KULLANILAN DİNLEME METİNLERİNİN METİN TÜRÜ VE DİNLEME STRATEJİLERİ YÖNÜNDEN İNCELENMESİ: YEDİ İKLİM SETİ B1 SEVİYESİ KİTABI ÖRNEĞİ	73
<i>Nesih Şeker, Arzu Çevik</i>	
ÖZ ELEŞTİRİ KAVRAMININ PSİKOLOJİK YÖNDEN İNCELENMESİ: KATILIMCI ALGILARINA GÖRE BİR MODEL ÖNERİSİ.....	74
<i>Nesrullah Okan</i>	

OSMANLI'DA VE BATI'DA KARŞILAŞTIRMALI VAKIF SİSTEMİ.....	75
<i>Nihal Cihan Temizer</i>	
KORUMA SORUMLULUĞU VAKALARINDA BRICS ÜLKELERİ: ÇOĞULCULUK- DAYANIŞMACILIK EKSENİNDE BİR ANALİZ.....	76
<i>Nilay Tüzgen, Gonca Oğuz Gök</i>	
TALÂT SAİT HALMAN'IN ÇEVİRMEN HABİTUS'UNA YÖNELİK BETİMLEYİCİ BİR ÇALIŞMA	77
<i>Nilay Yürek Coşar, Füsun Bilir Ataseven</i>	
FİRMALARDAKİ KURUMSAL YÖNETİM ANLAYIŞININ FİNANSAL PERFORMANS DÜZEYİNE ETKİSİ.....	78
<i>Nilüfer Yücedağ Erdiñ, Diler Yaman Kahyaoğlu</i>	
CHALMERS'IN NATÜRALİST DÜALİZMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	79
<i>Nur Bilge Ertan, Osman Caner Taslaman</i>	
İŞKODRALI LÜTFİ PAŞA'NIN TUHFETÜ'T-TÂLİBİN ADLI ESERİ	80
<i>Nurullah Arvas, Sevim Yılmaz Önder</i>	
TÜRKİYE'NİN İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI AKTİF TARAFSIZLIK POLİTİKASI KAPSAMINDA ASKERİ HAZIRLIKLARI	81
<i>Okan Aydın</i>	
BİLİM MEDYASININ BİLİMİ TEKNIĞE İNDİRGEMESİ ÜZERİNE BİR TARTIŞMA	82
<i>Onur Dursun</i>	
TÜRK YURDU DERGİSİNDE TÜRK KİMLİĞİ VE MİLLİ BİRLİK TARTIŞMALARI (1942-1943)	83
<i>Özlem Seyhan</i>	
KÜRKLÜ VENÜS TİYATRO UYARLAMASINDA ANAMETİNSELLİK İLİŞKİLERİ	84
<i>Özlem Zorlu, Füsun Bilir Ataseven</i>	
MEMLÜKLER DÖNEMİ TARİHÇİLERİNDEN ABDÜLBÂSİT EL-MALATÎ'NİN İSLAM TARİHÇİLİĞİNE KATKILARI	85
<i>Ramazan Önal</i>	
YÖNETİCİLERİN YÖNETİM YETENEKLERİ İLE KURUMSAL ÇEVRE STRATEJİSİ İLİŞKİSİ: EDİRNE İLİ NAKLİYE FİRMALARI İÇİN BİR ANALİZ	86
<i>Saniye Yıldırım Özmutlu</i>	
SÜRDÜRÜLEBİLİR EKO-OKULLARDA FİZİKSEL MEKÂN ÖZELLİKLERİNİN BİLİNMESİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÜZERİNE OKUL MÜDÜRLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ	87
<i>Seda Karadeniz, İbrahim Kocabaş</i>	
BABY BOOMERS KUŞAĞININ GİYİM TERCİHLERİNİ ANLAMAK: LİTERATÜR ARAŞTIRMASI	88
<i>Sedef Türkmen</i>	
MARTHA C. NUSSBAUM'DA ADALET KAVRAMI	89
<i>Selin Aktepe, Ali Çaksu</i>	

YARGITAY KARARLARI IŞIĞINDA LİMİTED ŞİRKETLERDE HAKLI NEDENLERLE ORTAKLIKTAN ÇIKMA.....	90
<i>Sema Aydın</i>	
ÖĞRENEN ÖRGÜTLER PERSPEKTİFİNDEN JENERİK REKABET STRATEJİLERİ	91
<i>Semra Betül Uzun, Yasemin Bal</i>	
IS DEINDUSTRIALIZATION INEVITABLE?	92
<i>Sercan Yıldız, Hasan Ağan Karaduman</i>	
TÜRK MARKA HUKUKUNDA SESSİZ KALMA SURETİYLE HAK KAYBI	93
<i>Sergül Balsever</i>	
ÇEVRE YÖNETİM MUHASEBESİ UYGULAMALARINDAN MALZEME AKIŞ MALİYET MUHASEBESİ.....	94
<i>Sumaya Abdidahir Adan</i>	
DOĞA KÜLTÜR KARŞITLIĞI EKSENİNDE ANLATININ SERÜVENİ: KARAŞAVAY, BASAT, KIZLAR PINARI ÖRNEĞİ	95
<i>Sümeyye Kübra Gündoğdu</i>	
DEMOKRASİ BİLİNCİ VE BİREYLERİN SAHİP OLDUĞU SOYUT SERMAYE TÜRLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	96
<i>Şerafettin Keleş</i>	
TÜRKİYE’DE 1946 SONRASI SİYASAL SÜREÇLERİN GÖLGESİNDE <i>ISLAK GÜNEŞ</i> ROMANI VE TOPLUMSAL DEĞİŞİM	97
<i>Tuba Deniz Arslan, Yakup Çelik</i>	
DİLENCİLİK KAVRAMININ MESLEĞE DÖNÜŞÜMÜ VE ÇOCUKLARIN SOKAKTA VAR OLMA ÇABALARINA İLİŞKİN İNCELEME	98
<i>Tuba Melek Öztürk</i>	
İLKOKUL 4. SINIF İNGİLİZCE DERS KİTABININ TEMEL DİL BECERİLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ.....	99
<i>Uğur Kırmızı, Cevdet Şanlı</i>	
İHSAN OKTAY ANAR’IN “ <i>PUSLU KITALAR ATLASI</i> ” ADLI ROMANINDA ÜSTKURMACA VE POSTMODERN UNSURLAR.....	100
<i>Yakup Çelik, Berna Civalıoğlu Sevindik</i>	

‘REKLAMA DİZİ İLİŞTİRMEK’: ‘İSTANBULLU GELİN’ DİZİSİ ÜZERİNE ÜRÜN YERLEŞTİRME REKLAMCILIĞI BAĞLAMINDA BİR TARTIŞMA

Adnan Çetin

Dr. Öğr. Üyesi, Mardin Artuklu Üniversitesi
adnncetin@gmail.com

Bu çalışmada görsel metin analizi yöntemi kullanılarak “İstanbul Gelin” dizisi, ürün yerleştirme reklamcılığı bağlamında çözümlenmiştir. On altıncı yüzyılda resim sanatında başlayan ürün yerleştirme reklamcılığı, günümüzde daha çok resim, fotoğraf, sinema, dizi-film ve video-klip gibi görsel sanatlarda veya medya anlatılarında bir ürünün kendisinin veya marka logosunun açık, örtük veya ima yoluyla izleyiciye sunulmasıdır. Görsel sanatların ve görsel medyanın gelişmesi ile beraber ürün yerleştirme reklamcılığı çağımızın en çok tercih edilen ve en etkili reklamcılık türlerinden biri olmaya başlamıştır. Ürün yerleştirme reklamcılığına bunu sağlayan şey, bu reklam türünde reklamın anlatıya içkin olmasıdır; yani anlatının reklamı içermesidir. Anlatı reklamı içerdiği için reklam yoluyla anlatıyı eğip-bükme, anlatıyı kırmak mümkün olmaktadır. Bu durum kimi zaman sanat veya medya anlatısını bir reklam anlatısına dönüştürebilmektedir. İki bin on yedi ve iki bin on dokuz yılları arasında Star TV’de seksen yedi bölüm olarak yayınlanan ve yönetmenliğini Zeynep Günay Tan’ın yaptığı “İstanbul Gelin” dizisinin ürün yerleştirme reklamcılığının yoğunluğu nedeniyle bu anlamda bir reklam anlatısına dönüştüğünü söylemek mümkündür. “İstanbul Gelin” dizisinde ürün yerleştirme yoluyla ev dekorasyonu, kıyafet ve araba gibi birçok ürünün tekraren reklamı yapılmaktadır. “İstanbul Gelin” vb. popüler dizilerdeki ürün yerleştirme reklamlarında televizyon, internet siteleri ve sosyal medya platformlarındaki bazı hesapların bir işbirliğinden söz edilebilir. Özellikle internet siteleri ve sosyal medya platformları bu süreçte dâhil edilerek Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun reklamcılıkla ilgili yasal sınırlamaları (süre vb.) aşılmış oluyor. Dizide oyuncuların giydiği kıyafetlerin, kullandıkları mobilyaların ve arabaların marka, model, fiyat gibi özellikleri bazı internet sitelerinde ve sosyal medya hesaplarında (özellikle instagramda) açıkça verilmektedir. Böylece izleyicinin bu ürünlere yönelmesi, ulaşması ve tüketmesi sağlanmaktadır/kolaylaşmaktadır. Bu durum yapımcıya dizinin tamamında reklam verme imkânı sağlıyor. “İstanbul Gelin” ve Türkiye’de son zamanlarda yapılan dizilerde birincil kaygının reklam olduğunu; dizi anlatısının ise ikincil bir öneme sahip olduğunu söyleyebiliriz. Dolayısıyla dizilerin anlatıları birer reklam anlatısı, dizilerdeki her sahne bir reklam sahnesi olarak değerlendirilebilir. Sözün kısası söz konusu dizilerde artık reklam diziyeye iliştilmemekte; dizi reklama iliştilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul Gelin, reklam, ürün yerleştirme

AVRUPA KOMŞULUK POLİTİKASI YARDIMLARININ GÜVENLİK-KALKINMA EKSENİNDE DEĞERLENDİRMESİ

Ahmet Bilal Tüzgen
Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi
ahmettuzgen@gmail.com

Emel Parlar Dal
Prof. Dr., Marmara Üniversitesi
emel.parlar@marmara.edu.tr

Avrupa Birliği, yakın çevresine yönelik 1990'larda geliştirdiği yardım ve işbirliği programlarını 2004 yılında daha kapsamlı ve sistemli bir hale getirerek Avrupa Komşuluk Politikası'nı yürürlüğe koymuştur. Doğu'da 6, Güneyde ise 10 ülkeyle işbirliğini içeren bu politikanın temel amaçları, AB'ye coğrafi olarak yakınlığı bulunan bölgelerde politik, ekonomik ve sosyal istikrarın sağlanması, insan hakları ve özgürlüklerin geliştirilmesi ve ticari ortaklıkların sürdürülmesi olarak değerlendirilebilmekte; bu hedeflere ulaşmada AB'nin sağladığı yardımlar, Komşuluk Politikası'nın önemli bir aracını oluşturmaktadır.

Dış yardımların hedef ülkelerdeki etkileri ve yardımın arkasındaki motivasyonlar Uluslararası İlişkiler'de tartışmalı bir alan olarak görülebilirken; içerdiği koşulluluklar, hedef ülke seçimleri ve en önde gelen yardım aktörü olması bakımından AB dış yardımları da literatürde birçok açıdan sorgulanmaktadır. Komşuluk Politikası yardımlarında da AB'nin partner ülkelerde sürdürülebilir kalkınmayı mı yoksa kendisine yönelik tehdit içeren alanları mı öncelediği önemli bir araştırma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. 1990'lardan sonra güvenliği geniş anlamda inceleyen yaklaşım ve kalkınmayı sadece ekonomik gelişmeyle sınırlandırmayan bakış açısı güçlenmiş ve bu kapsamda iki alan arasında birçok başlığın örtüştüğü gözlemlenmiştir. Bu durum, güvenliksiz kalkınmanın, kalkınma olmadan ise güvenliğin sağlanamayacağını ve iki kavramın bir arada değerlendirilmesi gerekliliğini savunan 'güvenlik-kalkınma eksen'i' bakış açısına uygun bir perspektif sunmaktadır.

Bu kapsamda araştırma, Avrupa Komşuluk Politikası yardımlarının güvenlik ve kalkınma alanlarından hangisi ile daha fazla ilişkilendirilebildiğini ortaya koymayı amaçlamakta ve 'güvenlik-kalkınma eksen'i'nin bu yardımları açıklamada uygun bir bakış açısı sunma potansiyelini değerlendirmektedir. Bunu ortaya koymak için araştırma Komşuluk Politikası çerçevesinde gerçekleştirilen yardımların ülke raporları doğrultusunda aktarıldığı sektörler, eylem raporlarına ve AB yetkililerinin söylemlerine odaklanmakta; bu sayede Komşuluk Politikası kapsamında gerçekleştirilen işbirliklerine uygun bir çerçevenin çizilmesi hedeflenmektedir. Özellikle artan yeni güvenlik tehditleri ve küresel siyasette Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne yapılan vurgu göz önünde bulundurulduğunda; Komşuluk Politikası yardımlarının güvenlik-kalkınma ekseninde incelenmesinin dış yardım pratikleri ve motivasyonları ile güvenlik ve sürdürülebilir kalkınma alanlarında literatüre katkı sağlayacağı söylenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: AB, Avrupa Komşuluk Politikası, güvenlik-kalkınma eksen, dış yardım

21. YÜZYIL SANATINDA PERFORMATİF BEDEN OLGUSU

Ali Ertuğrul Küpeli

*Arş. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi
aliertugrulkupeli@gmail.com*

Bu araştırmanın amacı 21. yüzyıl sanatında yeniden ele alınan beden kavramı neticesinde ortaya çıkan sanat hareketlerinden Performans Sanatı üzerinden beden olgusunu incelemektir. Günümüz sanatında beden olgusunun yeri ve öneminin daha iyi anlaşılması ve çözümlenmesi bakımından bu araştırma önem arz etmektedir. 21. yüzyıl sanatında bedenin sanatsal bir araç olarak kullanılmasının izleri 1920'lere kadar dayanmaktadır. Çağlarının öncü akımlarından olan Fütürizm, Dadaizm ve Sürrealizm gibi sanat hareketleri döneminin sanat otoritelerini kökten sorgulayıcı pek çok sanat faaliyetinde bulunmuşlardır. Özellikle avangart sanat akımlarındaki biçimciliğe karşı durarak alternatif bir sanat nesnesi bulma ve farklı uygulama pratikleri arayışına girmişlerdir. Bu doğrultu da kolay ulaşılabilirliği ve bir daha tekrarı mümkün olmadığı için fiziksel beden olgusunu kendi sanat anlayışları içerisine dâhil etmişlerdir. 1960'lı yıllarda ortaya çıkan Performans Sanatı da bu minvalde merkezine beden olgusunu yerleştirerek kendisinden önce var olan pek çok yenilikçi sanat hareketinden beslenerek günümüzde kendi başına salt bir sanat disiplini olarak kabul görebilmiştir. Araştırma sürecince ele alınan beden olgusu, gösteri sanatı ve beden sanatı diye de adlandırılan Performans Sanatına ait sanatçılardan başat örnekler üzerinden incelenerek yorumlanma yoluna gidilmiştir. Araştırmacı tarafından betimsel analizleri yapılan sanat örnekleri neticesinde bedenin yalnızca plastik bir malzeme unsuru olarak kullanılmadığı dönemin siyasi ve sanat otoritelerine karşı bir başkaldırı aracı olarak da kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca geleneksel sanat eseri anlayışına da pek çok bakımdan yenilik getirerek pasif konumda olan izleyicisini sanat eserine dahil ederek interaktif ve kolektif bir sanat bilinci yaratılmaya çalışılmaktadır. Bunun yanında hızla gelişen teknoloji karşısında beden olgusu sürekli bir şekilde kendisini yinelediği ve kendisine güncel sanat platformlarında sıkça yer bulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş sanat, performans sanatı, beden

BEYÂNÜ'L HAK

Ali Yıldız

Dr. Öğr. Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi

Nursel Kavak

Öğrenci, Yıldız Teknik Üniversitesi

Bilindiği gibi II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Türk matbuatında büyük bir hareketlilik meydana gelir. Çok sayıda gazete ve mecmua yayınlanmaya başlar. İslâmcılık, Türkçülük gibi fikir hareketlerini temsil eden müstakil mecmualar yayımlanır.

İslâmcılık hareketine bağlı olarak yayımlanan mecmualardan biri de Beyânü'l Hak'tır. Uzun ömürlü ve etkili bir mecmua olan Beyânü'l Hakk'ı diğer İslamcı mecmualardan ayıran en önemli özellik ilmî niteliğinin öne çıkması, mecmuada daha ziyade ilmiye sınıfına mensup kişilerin makalelerinin yayımlanmasıdır. Bununla birlikte pek çok mecmuada olduğu gibi Beyânü'l Hak'ta da edebiyata, edebî eserlere yer verilmiştir.

Bu bildiride Beyânü'l Hak mecmuasının umumî özellikleri itibarıyla tanıtılmasının yanı sıra mecmuanın edebî niteliğinin de ortaya konulması amaçlanmıştır.

Cemiyet-i İlmiye-i İslâmiye'nin uzun soluklu yayın organı olan Beyânü'l Hak, II. Meşrutiyet döneminden Balkan Savaşları'na kadar düzenli aralıklarla haftada bir yayımlanmıştır. 5 Ekim 1908'den 4 Kasım 1912 tarihine kadar toplamda 182 sayı yayımlanmıştır. Mecmuanın başyazarı Mustafa Sabri Efendi'dir. Mecmuada yazılarıyla dikkat çeken başlıca kişiler şunlardır: Mehmed Fatin, Tâhirü'l Mevlevî, Kilisli Münir, Mustafa Asım, İskilipli Mehmed Atıf, İbnülemin Mahmud Kemâl, Manastırlı İsmail Hakkı, Küçük Hamdi, Ömer Nasûhî.

Mecmuanın ilk nüshasında "Beyânü'l Hakk'ın Mesleği" başlıklı makalede Mustafa Sabri; meşrutiyet sayesinde hürriyete nail oldukları için risaleyi yayımlayabildiklerini dile getirmiştir. Devamında da risalenin maksadının Müslüman ve gayrimüslim Osmanlı efradı arasında dünyevi ile uhrevi terakkiyatı sağlamayı, neşirlerle Osmanlı milletinin fikri seviyelerini yükseltmeyi amaçladıklarını İslâm dininin terakkiye mani olmadığını ispat etmeye çalışacaklarını ifade etmiştir.

Dile getirilen bu amaçlar doğrultusunda mecmuada siyaset, ahlak, din, edebiyat, tarih, ekonomi, sağlık, gündelik haberler, İslâm âleminin ahvali gibi pek çok konuya yer verilmiştir. Bu yazılar Âlem-i İslâmiyet, Kısım-i Edebi, İçtimaiyat, Müteferrika, Siyasiyat, Kısım-i Ahlaki ve İçtimai, İcmal-i Dâhili gibi konu başlıkları altında yayımlanmıştır.

İlmî içeriği ağır basan mecmuada sadece medrese ve talebelerin sorunları, dönemin siyasi ve sosyal olayları işlenmemiş edebî içerikli yazılara da yer verilmiştir. Bilhassa çeşitli konularda ele alınan şiirler ve denemeler, Tarih-i Kadim, Tarih-i İslâmiyet gibi eserlere yöneltilen eleştiriler, dil ile ilgili mektuplar, biyografiler, gezi yazıları dikkat çekmektedir. Muhteva ve yazar kadrosu bakımından zengin olan mecmua, hem ilim talebelerinin hem de İslâm dininin kaideleri ve esaslarını öğrenmek isteyen herkes için yol gösterici bir niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Beyânü'l Hak, İslâmcılık, Türk Basını

HOW COVID-19 HAS IMPACTED CONSUMER BEHAVIOR ON SOCIAL MEDIA

Anastasia Işık

Yüksek Lisans Öğrencisi, Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Celile Özçiçek Dölekoğlu

Prof.Dr., Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Covid-19 or CoronaVirus spread within a couple of months has stressed the World in a way no one could have imagined before. The virus killed thousands of people and continues to kill as the vaccination has not been widely implemented yet. Other healthy people had to experience a harsh time of rigid quarantine regime or isolation from the society on their own that may have resembled the solitary prison. People have to adapt to the new conditions during this lockdown that means they have to deal with all facing problems such as working, having a business meeting, doing shopping, studying and treating illness from their homes. In order to overcome these difficulties, people start to use Social Media (SM) platforms more actively as it provides numerous amount of channels for distant communication, shopping, news, information, and at the same time an incredible source of entertainment to pass the time. For these reasons, the consumption habits of consumers have been changed dramatically. According to Datareportal, right now for the first time, due to the changes brought by pandemic, more than half of the world's population uses SM (3.96 billion by July 2020). Another survey held by e-commerce agency Absolut SM has revealed that 87% of e-commerce shoppers believe SM helps them make a purchase decision and 30% of consumers have also said they would prefer to shop directly through SM networks during the lockdown. Furthermore, according to Accenture, five new types of consumers have occurred as a result of the pandemic influence such as the Rationalist, the Individualist, the Worrier, the Indifferent, and the Activist. At last, the consumer product preferences trends have shifted as personal hygiene and cleaning products became the most popular goods. Thus, this paper provides an exploratory study of in-depth insight into how Covid-19 has impacted consumer behavior using SM.

Keywords: Covid-19, Coronavirus, Social Media, consumer behavior, consumer tendencies

THE USE OF METADISCOURSE IN MANUSCRIPT REJECTION LETTERS

Arzu Ekoç

*Lecturer, PhD, Yıldız Technical University
arziekoc@gmail.com*

Manuscript rejection is commonplace. Almost every author who has submitted manuscripts to journals experiences the rejection of a manuscript. No matter how much it can be a source of discouragement, the way it has been rejected also determines the extent of the disappointment. This presentation looks at how manuscript rejection letters are conceptualized in terms of English for Academic Purposes (EAP) research and practice. 30 rejection letters that were sent by the editors (15 from Turkish journals and 15 from international high ranking journals abroad in the field of education) were examined in terms of metadiscourse features and politeness strategies that were implemented. After receiving the rejection letter, rather than being disappointed, the author needs to recognize why the manuscript has been rejected and what can be done to improve it as the researcher, novice or experienced, has to make important decisions about the manuscript's future. Submission to another journal can be seen as an option, and the editorial decision will help them to weigh their options to consider whether it is worth revising the rejected manuscript, and they may be at the point of doubting the value of their work. However, it was seen that Turkish journals did not address the reasons of rejection clearly and in detail and they have the tendency not to adopt any politeness strategies, even most of them avoided using kind openings, terms of address or closings including wish of success. On the other hand, international high ranking journals abroad adopted politeness strategies through empathizing with the author and made it easier for the author to normalize rejection. It can be suggested that this empathetic understanding helps the authors to have a fresh start and plan their manuscripts for future submissions.

Keywords: Manuscript, rejection, metadiscourse analysis, academic writing, EAP

FROM ‘LAWISH’ TO TURKISH: INTRALINGUAL TRANSLATION IN INTERDISCIPLINARY ARENA

Aslı Kalem Bakkal

*Lecturer, PhD Student, İstanbul 29 Mayıs University
aslibakkal71@gmail.com*

This study aims to find out the role played by intralingual translation in another discipline, namely law, with the purpose of defining the position held by it outside the milieu of translation studies. The trigger of the work has been a project started at Bilgi University Law Department by İdil Elveriş and entitled “From ‘Lawish’ to Turkish” aiming to ‘translate’ legal documents written in legal language into ‘Turkish’ so that lay people could understand what is said in those documents sent to themselves. Articles written in the two disciplines, law and translation studies, will form the theoretical framework of the study, legal language and legal language translation being the specific foci. The findings obtained at the end the qualitative research conducted will be analyzed and interpreted within this framework, from the perspective of some common features of legal texts. The strategies in the translations will also be analyzed based on some lexical strategies illustrated in Aage Hill-Madsen’s article (2015) entitled “Lexical Strategies in Intralingual Translation between Registers.” The study ultimately aims to be a step towards making intralingual translation more visible, at least among people who use it – in this specific case, the legal academicians who have resorted to intralingual translation for making legal texts comprehensible to lay people – by raising awareness of its existence and of its name as well as its interdisciplinary character. In this way, it is hoped to make a contribution to the recognition of intralingual translation, which is already being used extensively in various disciplines.

Keywords: Intralingual translation; legal; Turkish; lay person

FRANCE’S AFRICA POLICY UNDER MACRON PRESIDENCY: A BREAK FROM PAST?

Aslıg l Sarıkamış Kaya
Dr.Öğr.Üyesi, Selçuk Üniversitesi
asarikamis@gmail.com

This paper aims to examine France's foreign and security policies towards Africa during the Presidency of Macron by asking the question of whether Macron's Africa policy is different from its predecessors. As a major power in Africa, France has deep-rooted political, economic and cultural relations with Africa dating back to colonialism of Africa. After independence of its former colonies, France preserved its sphere of influence in Africa and established Francafrigue by means of comprehensive economic assistance and military agreements. France's Africa policy has been regarded as a exclusive policy area of French Presidents and governed by African Unit at the Elysee Palace until recently. However, France's Africa Policy started to change over the two decades. Changes in world politics and scandals of Francafrigue led France to redefine its Africa Policy. In this regard, President Macron criticized France's colonial past and called it as a great mistake during his election campaign. He promised to pursue different policy practices on the basis of equal partnership with African colonies. Nevertheless, Macron has not succeeded in renovating France's Africa policy. Although he made some cosmetic changes such as the establishment of Presidential Council for Africa, he has given weight to restoring France's power by means security-based and economy-oriented approaches, rather than establishing a genuine partnership with African countries.

Keywords: France, Africa, Macron Presidency

EXPLORING THE ONLINE NARRATIVES ON MIGRATION CRISIS AND PUBLIC ATTITUDES TOWARDS SYRIAN REFUGEES

Asuman Kutlu

Assist. Prof. Dr., Beykent University
asumank@beykent.edu.tr

Migration, mainly defined as a permanent or semi-permanent change of residence, is an interdisciplinary concept as it influences political, economic, sociological and psychological dynamics. Syrian Civil War which begun in 2011, soon turned into a global crisis forcing millions of Syrians to flee to other countries. Turkey, hosting over 3 million registered Syrians, is one of the most affected countries by flow of refugees because migration influences individuals who migrate as well as population residing in those places. Massive and unplanned flow of migration that began before developing policies to manage migration process has led to problems of integration because the integration of refugees into the social, cultural and economic structure of the host country depends on a common living sphere that is implemented by two parties to facilitate the adaptation process. The second level agenda setting power of media evolving from a focus on media effects on public perception and attitudes is considered significant when implementing migration policies aimed at achieving the intended goals to execute adaptation process. The development of digital technologies has removed conventional constraints of time and space in mass communication process providing interactivity, which allows two-way flow of information. However, the rapid spread of discriminatory narratives containing hate speech directed towards Syrians may act to legitimize negative attitudes towards Syrian refugees and may complicate the integration process. This study aims to analyse biased or discriminatory online narratives directed towards Syrians as well as discussing the importance of digital media literacy, which may act as a bridge across cultural differences to develop policies that will accelerate the integration process.

Keywords: Migration, Syrian refugees, digital media, the second level agenda setting, public attitude

KATILIMCI MÜZECİLİKTE ALTERNATİF BİR BİLGİ ÜRETİM YÖNTEMİ: FOLKSONOMİ

Ayça Bayrak Uluğ
Arş. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi
abulug@yildiz.edu.tr

Müzenin tanımı ve işlevleri, ilk müzelerin kökenlerinin tarihlendirildiği antik çağlardan günümüze birçok değişiklik göstermiştir. Temelleri 16. yüzyılda oluşturulmaya başlanan nadire kabinelerine dayandırılan modern müzelerden 21. yüzyıl müzelerine müzelerin değişmeyen en önemli özelliklerinden biri, insanlığın somut ve somut olmayan kültürel mirasını toplayarak koruma altına alan kültürel bellek mekanları olarak görülmeleridir. 18. yüzyıl itibarıyla müzelerde korunan kültürel bellek daha geniş kitlelerin erişimine açılmış; 20. yüzyılda toplum odaklı bir anlayışla müzelerin koruma, araştırma ve iletişim işlevleri dönüşmeye başlamış; 21. yüzyılda “katılımcı müzecilik” kavramı ortaya çıkmıştır.

Müzecilik anlayışında yaşanan güncel değişimlerde, bilişim teknolojilerin yaygın kullanımıyla ivme kazanan müzelerde dijitalleştirme sürecinin etkili olduğu görülmektedir. Bilişim teknolojilerinin müzecilik alanında kullanılması, müze ile toplum arasında yeni etkileşim türleri sunmakla kalmayıp; toplumun müzelerde ortak bilgi üretimine katılmasına imkan sağlayan yeni yöntemler de sağlamaktadır. 21. yüzyılda ortaya konulan bu dijital yöntemlerden biri olan “folksonomi”; küratör, sanat tarihçisi, koleksiyon uzmanı gibi müze çalışanları tarafından üretilen taksonomiye dayalı hiyerarşik ve ansiklopedik müze bilgisinin demokratikleşmesine katkı sağlama potansiyeline sahiptir.

Alanyazın taraması yöntemi kullanılan bu çalışma kapsamında, Türkiye’de folksonomi kavramını müze çalışmalarıyla bir arada ele alan bilimsel çalışmaların sayısının sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmayla, “folksonomi” kavramının müzelerde koleksiyon yönetimi ve bilgi üretim süreçlerine katkısının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında, müze kullanıcılarını “katılımcı müzecilik” anlayışına uygun bir şekilde “üreten tüketici” (prosumer) olarak yeniden konumlandıran “folksonomi”nin dil bariyerini azaltarak entelektüel erişimi artırma, müzenin dijital ortamlardaki etkileşim faaliyetleri çeşitlendirme, farklı hedef kitlelerin ihtiyaç ve isteklerinin anlaşılmasına yönelik bilgi sağlama ve müze-toplum ilişkisini güçlendirme gibi potansiyellerinin “katılımcı müzecilik” anlayışına katkı sağlayabileceği sonucuna varılmıştır. Bu yönüyle çalışmanın hem ulusal alanyazındaki araştırmalara; hem de müzelerin “folksonomi” uygulamalarına temel oluşturacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müze, toplum, katılımcı müzecilik, müzelerde dijitalleşme, folksonomi

SANATIN GÖRSEL ÜRETİMİ VE TÜKETİMİ BAĞLAMINDA SOSYAL MEDYANIN KULLANIMI

Aynur Karagöl

Öğrenci, Yıldız Teknik Üniversitesi
aynurkaragol@gmail.com

Lütfü Kaplanoğlu

Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
lkaplanoglu@gmail.com

Görsel üretim ve tüketim kültürü en çarpıcı değişimine 19.yy.'da Sanayi devrimi ile uğramıştır. Üretim pratiklerinin değişmesi bunun en önemli sebebidir. Teknolojik gelişmelerin etkileriyle şekillenen yeni üretim modelleri, internetin keşfi ve yayılmasını yeni bir olanak olarak görmektedir. İnternetin resmi olarak kullanılmaya başlandığı 1960'lardan bu yana süregelen yeni çalışmalar bir öncekinin üzerine, eklemeler yaparak kendi tarihçesini oluşturmuştur. Öcelikle internet sitelerinin varlığı sonra blog, forum gibi kullanıcıların birbirleri arasında etkileşimine izin veren mecraların kullanımı gelmiştir. 2000'li yılların ilk yıllarına gelindiğinde sosyal medyanın keşfi sayesinde herkesin ve herşeyin görünür olduğu bir dönemi başlatmıştır. Teknolojik dönüşüm ile artık geriye çevrilemeyecek yeni bir düzenin kurulduğu eski pratiklerin değiştiği, geliştiği görülmektedir. Toplumsal gelişmelerden bağımsız düşünemeyeceğimiz sanat, insanlık tarihiyle başabaş sürdürdüğü mücadelesinde yeni bir mecra olarak sosyal medyayı kullanmaktadır. Sanata, sanatçıya ve takipçi-izleyici olarak sanat alımlayıcısına olumlu-olumsuz yönleriyle sosyal medya varlığını ciddi şekilde hissettirmektedir.

Bu bildiride görsel üretimin en önemli sosyal medya aracı olan 'Instagram'da bir sanat sergisinin nasıl yer aldığı kurumsal, bireysel ve görsel olarak incelenmiştir. Sakıp Sabancı Müzesi'nde gerçekleşen Aralık 2020'ye kadar devam eden Marina Abramović'in Akış / Flux isimli sergi için müzenin resmi Instagram hesabında 70 civarı paylaşım yapılırken bunların ciddi bir bölümü performans sanatından örnekleri içermektedir. Müzenin kurumsal hesabını takip eden 193 bin civarında kullanıcı varken paylaşımlardaki beğeni sayısının 10 bin civarındadır. Serginin açılış tarihinden 4 ay önce sanatçının kendi videosunda sanatı ve performans sanat biçimi hakkında bilgi verilmiştir. Bu paylaşımda 5 bin civarı beğeni almıştır. Serginin görsel üretiminde Abramović'in portresi kullanılmış afiş billboard çalışmalarında sanatçının dünyaca ünlü tanınırlığı ön plana çıkarılmıştır. Sanat alımlayıcısının reaksiyonunu anlamlandırmak için #akışta, #flux ve #marinaabromovic #sakıpsabancımüzesi etiketleriyle yapılan paylaşımlar da 23 Kasım itibarıyla son 100 paylaşıma bakıldığında #akışta kelimesiyle yapılan görsellerin tümüne yakın bir biçimde sergi içeriği hakkında olduğu #flux ile yapılan görsellerin konuyla ilgili olmadığı, #marinaabromovic ve #sakıpsabancımüzesi etiketlemelerde ise ziyaretçilerin hatıra fotoğrafı niteliğinde eserle çekim yapıp paylaştıkları görülmüştür.

Çalışmanın amacı, kurumsal tanınmış bir müze ve dünyaca ünlü bir sanatçının bir sanat sergisini nasıl görselleştirildiğini ve tanıttığını anlamak ve izleyicisinin bu sanat olayına nasıl paylaşımlarla reaksiyon gösterdiğini tespit etmektir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, görsel üretim, görsel tüketim, sosyal medya

MASALLARDA BİR TUHAF ÇIKMAZ / BİLİNCİN ACISI

Aynur Koçak

*Prof. Dr. Yıldız Teknik Üniversitesi
aynurnazkocak@hotmail.com*

Işıl Kay Tekgöl

*Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
isilaykaratekgul@gmail.com*

Ego, analitik psikolojide psişenin bilinç seviyesindeki yaşantısını ifade eder. Ancak insan psişesi, yalnızca bilinç seviyesindeki yaşantıdan ibaret değildir. Bilinçdışı da psişenin kendi doğasında varoluşun ilk anından itibaren bulunmaktadır ve bireyde, bilincin gelişimi gibi bilinçdışının da bir gelişimi söz konusudur. Bu noktada libido ilerlemesi sürdüğü müddetçe bireyin benlik fonksiyonlarında herhangi bir aksaklık olmayabilir fakat bilinçdışında gerçekleşen çeşitli süreçlerin libidonun akış yönünden durdurulması ve gerilemesine sebep olması halinde, bilinç, anlamlandıramadığı bir çıkmazın içine düşer. Bu çıkmazdan kurtulmanın temel yolu projeksiyonların kaynağını tespit etmekten geçer. Yani birey, bilinç seviyesindeki yaşamı kadar bilinçdışı örüntülerini de sorgulamak durumundadır.

Anonim halk edebiyatı ürünlerinin birçoğunda kahramanlar çeşitli sınanmalardan geçer. Özellikle olağanüstülük taşıyan mit, destan ya da masal gibi ürünlerde kahramanların karşılaştıkları çeşitli sembolik unsurlar, gerçek dünyadaki insanların yaşadıkları gibi birer yansıma ifadesi olurlar ve arketipler olarak adlandırılırlar. Arketipler kısaca ilk örnekler kabul edilir. Bu ilk örnekler hem bireysel hem de kolektif bilinçdışının şekillendirmesi ile oluşur. Çalışmamızda masal kahramanlarında, bireyleşme yolunda bilinçdışı süreçlere geçişinin ilk evresi olan ego arketipi ve onun çeşitli sembolleri üzerinde durulacaktır. Masallarda “bazı engellere rağmen dağın ardına gitme isteği”, “evden ayrılmak zorunda kalmak”, “bir ormanı ya da suyu geçmek” gibi tespit edilen bazı sınır simgeleri vardır ve bu simgeler, ego arketipi ile bilinçdışı arasındaki eşik görevini üstlenirler. Bilindiği üzere masallarda tüm semboller hangi konumda bulunduklarına ve işlevlerine göre farklı yorumlanmaya müsaittir. Bu sebeple doğru bir masal analizi için bilinç seviyesindeki yaşantının ayrıntılı bir şekilde eşelenmesi gerekir. Böylece bilincin, bilinçdışından gelen projeksiyonlara (yansıma) karşı içine düştüğü çıkmazlar ve sonrasında kahramanın atmak istediği ya da zorunda kaldığı adımlar titizlikle irdelenmiş olur. Bu çalışmayla masal kahramanlarının ego/bilinç seviyesindeki yaşantıları ve bilinçdışına geçiş eşikleri detaylı şekilde incelenmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arketip, ego arketipi, projeksiyon, semboller

ANSELM KIEFER’İN MARGARETHE ESERİNİN BİÇİM, İÇERİK VE MALZEME BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Ayşe Güngör
Yıldız Teknik Üniversitesi
a.a.ayse.g@gmail.com

Lütfü Kaplanoglu
Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
lkaplanoglu@gmail.com

1960’tan itibaren Dünya’da farklı sanat anlayışları ortaya çıkmış ve disiplinler arası anlayışla yeni bir sürece girilmiştir. Estetik anlayış, içerik bağlamında ön plana çıkmış; biçimsel normlar ve malzeme kullanımı çeşitlenmiştir. Sanat tanımının sürekli değişime uğradığı bu dönemde sanat çalışmaları, toplumsal olaylar üzerine sanatçıların yorum ve düşüncesini içermektedir. Geleneksel yöntemlerle çalışmak, toplumdaki sosyal değişimleri anlamlandırmaya uygun olmadığı için biçim ve içerik açısından var olan önermeler değişmiştir. Alman sanatçı Anselm Kiefer, içinde yaşadığı toplumun gereksinimlerini karşılayacak biçim ve içerik olanaklarını araştırmış; eserlerinde geleneksel malzeme yerine ifadeyi güçlendirmek için alternatif teknik ve malzemeler kullanmıştır. Bu çalışmada; Anselm Kiefer ‘in Margarethe adlı eserinin biçim, içerik ve malzeme kullanımı açısından analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmesi amaçlandı. Sanatçı eserinde içerik olarak Almanya’nın Nazi dönemi kültürel değerlerini konu almıştır. Eser insanların yaşamlarını, deneyimlerini ve kolektif belleğin yansımaları göstermektedir. Margarethe’de biçimlerin anlamları genişletilerek farklı anlam katmanları oluşturulmuş. Biçimlerin çok anlamlı olması, göstermek istenilenin doğrudan gösterilene bağlı olmadan farklı okumaları da mümkün kılmıştır. Eserde imajlar biçim ve içerikle deşifre edilmiş; sanatçının ortaya koymak istediği gizli anlamlar, işaretler aracılığıyla açığa çıkarılmış ve ayrıca izleyicinin yorum yapabileceği bir alan da bırakmıştır. Sanatçı, malzeme seçimini yaparken anlatmak istediği içeriğe uygun olarak, malzeme belirlemiştir. Malzemeye özgü yeni teknikler kullanmış, bazı bölümlerinde birçok malzemeyi bir arada kullanarak farklı teknikleri iç içe geçirmiştir. Sanatçının deneyimleyerek geliştirdiği bu teknik ve malzeme kullanımı, kendine özgü biçim ve doku elde etmesini sağlamış. Sanatçı, içeriğin aktarıcısı olan malzemeyle kurmuş olduğu ilişkiyi, yaşadığı çağa ait olan biçimlerle tartışmaya açmıştır. Eserde kullanılan malzemelerin görünüşleri yaratım ve biçim oluşturma süreci hakkında bilgi vermektedir. Anselm Kiefer’in Margarethe adlı eserinin biçim, içerik ve malzeme kullanımı açısından değerlendirildiğinde; dokuların biçimle etkileşimini, içeriğin aşkın doğasını gösteren bir eserdir. Eser yüzeyindeki doku ve malzemeler 1960 sonrası resim anlayışını yansıtmaktadır. Kiefer’in malzemeyi kullanma şekli, içerikteki tarihsel boyut malzemenin kimyasıyla bir bütün halindedir.

Anahtar Kelimeler: Anselm Kiefer, biçim, içerik, malzeme

ÇEVİRİYLE GEÇEN BİR HAYAT: HALİDE EDİB

Ayşe Sırma Yalçındağ
Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
sirmayal@yahoo.com

Ayşe Banu Karadağ
Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
aysebanukaradag@gmail.com

Türk edebiyatının en önemli isimlerinden olan Halide Edib Adivar (1882-1964) İngilizce ve Türkçe olarak hem kurgusal hem de kurgusal olmayan çok sayıda yapıt kaleme almıştır. Bazı yapıtlarının ise hem İngilizce hem de Türkçe değişikliklerini kendisi yazmış/çevirmiştir. Ayrıca başka yazarların yapıtlarından da İngilizceden Türkçeye, Türkçeden İngilizceye ve Fransızcadan İngilizceye çeviriler yapmıştır. Özgün yapıtlarından ise, başka çevirmenlerce dünyanın birçok diline çeviriler yapılmıştır. Yapıtları, Roman Jakobson'un (1959) sınıflandırdığı üç çeviri türüyle, yani diliçi çeviri, dillerarası çeviri ve göstergelerarası çeviriyle ele alındığında, bu üç çeviri türünün hepsine örnekler bulunabilir. Ancak, Halide Edib'in çeviri dünyasının bu üç çeviri türüyle sınırlı olmadığı iddia edilebilir. Örneğin, yapıtları içinde bu üç tür içine girmediği halde Batı için Doğu'nun, Doğu için Batı'nın çevirisi olarak düşünülebilecek olanlar; Hindistan'ı Türk okuyucu için, Türkleri Hintli okuyucu için çevirdiği iddia edilebilecek yapıtlar bulunmaktadır. Batı hakkındaki izlenim ve düşüncelerini yazdığı özgün Türkçe yapıtları aynı zamanda Batı'nın çevirisi olarak düşünülebilir. Türk kültürüne, yaşamına, tarihine dair İngilizce olarak kaleme aldığı yapıtları ve Hindistan hakkında yazdığı, İngiltere'de basılan *Inside India* (1937) isimli çalışması ise Doğu'nun Batı için çevirisi olarak görülebilir. Ayrıca Türk unsurlar üzerine İngilizce olarak yazdığı bazı yapıtların daha sonra Türkçesini de yazmıştır. "Metinsiz geri çeviri" (Wang, 2015) kavramından hareketle, İngilizce yazdığı bu yapıtların "yabancı dil yaratımı" (Wang, 2009) yapılarak oluşturulmuş birer "metinsiz çeviri", bunların öz-çevirilerinin de birer "metinsiz geri çeviri" olduğunu da söylemek mümkündür.

Bu araştırmanın amacı, yukarıda bahsedilen üç çeviri türünün yanı sıra "öz-çeviri", "metinsiz geri çeviri", "yabancı dil yaratımı", "dolaylı çeviri", "diliçi öz-çeviri" (Canlı, 2019) ve "yeniden çeviri" kavramları ile tanımlanabilecek olan Halide Edib'in çeviri dünyasından verilecek örneklerle, yazarın çeviri tarihimize kattıklarına ve çevirinin, Halide Edib'in düşün hayatındaki rolüne ışık tutmaya katkıda bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Halide Edib, çeviri tarihi, çeviri-özgün yapıt

PROBEN'DE GEÇEN TUVACA SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ İLE İLGİLİ SÖZVARLIĞININ TARİHİ VE ÇAĞDAŞ TÜRK DİLLERİNDEKİ YANSIMALARI

Ayşe Şeyma Fındık
Öğrenci, Yıldız Teknik Üniversitesi

Mehmet Ölmez
Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi

Süt ve süttten elde edilen ürünlerin diğer her millette olduğu gibi eski ve çağdaş Türk kavimlerinde de büyük bir önem teşkil etmektedir. Bunu dönemin eserlerini incelediğimizde anlayabiliyoruz. Orta Asya et ve süt hayvanlarını evcilleştiren ve geliştiren bölgelerin başında gelir. Buradan farklı medeniyetlere yayılan süt ve süt ürünleri zaman içinde farklı isimlerle anılmışlardır. Bunun sebepleri saklama koşullarının farklı olması, sütün cinsi, sütün diğer malzemelerle oranı olarak sayılabilir. Peynirin nasıl bulunduğu dair çeşitli rivayetler vardır. İlk peynirin Orta Doğu insanları ve Orta Asya göçebe Türkleri tarafından yapıldığı düşünülmektedir. Yoğurt da genel kabul gören yargıya göre, Orta Asya kavimleri ile daha batıdaki İskitlerin yiyeceklerindendir. Fakat Bulgarların yoğurdu oluşturan bakteriye kendi milletlerinin ismini vermeleri görüş ayrılıklarına sebep olmuştur. Bu çalışmada süt ve süt ürünlerine dair söz varlığı Kıpçak sahasında incelenmiş ve Radloff'un Proben adlı eserinde geçen Tuvaca sözvarlığı ile karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Süt ürünleri, Tuvaca, Radloff, Kıpçakça

PROSOSYAL DAVRANIŞ TEMELLİ DRAMA ETKİNLİKLERİNİN 60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN EMPATİ KURMA BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Betül Demir

*Okul Müdür Yardımcısı, Milli Eğitim Bakanlığı
betuldemir.2@gmail.com*

Remziye Ceylan

*Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
rceylan@yildiz.edu.tr*

Sosyal gelişimin temel öğelerinden olan prososyal davranışlar, toplumdaki bireylerin birbirleriyle olan olumlu iletişimi için önemlidir ve bireyin sosyalleşme sürecinin temelini oluşturan etkenler içerisinde yer almaktadır. Prososyal davranışlar; bireyin herhangi somut bir karşılık, maddi-manevi bir ödül beklentisi olmaksızın, baskı altında olmadan kendi tercihiyle, bir başka kişi ya da gruba, yardım eden ya da yardımı amaçlayan her türlü davranışı içermektedir. Bu nedenle prososyal davranışın temelinde, kişinin kendini bir başkasının yerine koyabilme ve karşısındaki kişi ile aynı duyguları paylaşabilme durumunu tanımlayan empati kurma becerisinin bulunduğunu söylemek mümkündür. Drama ise; bir davranışın ya da düşüncenin, bir grup üyelerinin kendi yaşam deneyimlerinden yola çıkarak, herhangi bir donanım ihtiyacı duyulmaksızın, gözlem, deneyim ve yaşantıların gözden geçirildiği oynusu süreçlerle canlandırma yöntemi olduğundan empati davranışı kazandırmak için etkili bir yöntem olduğu varsayılmıştır. Ayrıca çocuklar için olumlu kişilik özelliklerinin gelişmesi açısından gerekli olan empatik ve prososyal beceriler, kişiler arası ilişkilerin geliştirilmesi açısından fayda sağlayacağından araştırmada yer verilmesi önemli görülmüştür. Prososyal davranış temelli drama etkinliklerinin okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocukların empati kurma becerisi üzerine etkisinin incelenmesinin amaçlandığı bu araştırmada, öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Birinci araştırmacı deney ve kontrol gruplarına ön testleri uygulamış, sonrasında deney grubundaki çocuklarla etkinlikleri gerçekleştirmiş; daha sonra deney ve kontrol gruplarına son testlerini uygulamıştır. Deney grubuna etkinlik uygulamalarının yapıldığı süre boyunca kontrol grubunda empati ve prososyal becerileri kapsamayacak şekilde eğitim programlarına devam edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul ili Fatih ilçesinde, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında okul öncesi eğitime devam eden 60-72 aylık çocuklardan 16 öğrenci deney grubunu, 16 öğrenci kontrol grubunu oluşturmuştur. Deneysel uygulama olarak deney grubundaki çocuklara, birinci araştırmacı tarafından çocuklarının empatik becerilerinin ve prososyal davranışlarının geliştirilmesi amacıyla hazırlanan prososyal davranış temelli drama etkinlikleri dokuz hafta boyunca 24 oturum olarak uygulanmıştır. Araştırmada verilerin toplanması amacıyla; deney ve kontrol grubundaki çocukların empatik becerilerini ölçmek için, Bağcı (2015) tarafından geliştirilen “Çocuk Prososyallik Ölçeği” kullanılmış ve “empati” alt boyutu değerlendirilmiştir. Yapılan araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda analiz edilen sonuçlar ilgili literatürle ilişkilendirilerek tartışılacak ve öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Prososyal davranış, drama, empati

TOPLUMSAL TİP OLARAK YABANCI/ÖTEKİ: SURİYELİ GÖÇMENLER

Betül Ok Şehitoğlu
Doktora Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi
betul.ok55@gmail.com

Türkiye yüzyıllar boyunca göç havzası içerisinde yer almıştır. Bu sebeple çeşitli kültürlerle ev sahipliği yapmıştır. 2011 yılında başlayan Suriye iç savaşı sonrasında Türkiye'ye yoğun göçler yaşanmıştır. Suriyeli göçmenler, yabancı/öteki toplumsal tipiyle karşımıza çıkmıştır. Tip; insan ya da insan topluluğunu diğerlerinden ayıran özellikleri ifade etmektedir. Toplumsal tipler, insani karakterlerin sosyal olanla ilişkisini analiz etmek için sosybilim alan yazının da oldukça fazla kullanılmaktadırlar. Georg Simmel tarafından formülize edilen “Yabancı” bir toplumsal tiptir. Yabancı, grubun kendisinin bir üyesi değildir ve aynı anda hem yakın(da) hem de uzak(ta)dır. Yakınlık mesafe arasındaki gerilim tam olarak göçmeni ifade etmektedir. Bauman da modernite bağlamında yabancıyı ele almıştır. Toplumsal tipler her devirde farklı gruplar üzerinden açıklayıcı olmuşlardır: Klasik sosyologlardan Marx'ın *Burjuvazi ve Proleter*i, Durkheim'ın *İntihar İncelemesindeki Tipleri*, Weber'in Protestan Ahlakı'nın tipleri olan *Çileci Dindarları ve Rasyonel İnsanı*, İbn Haldun'da *Bedeviler ve Hadariler* gibi örnekler verilebilir.

Bu araştırmanın amacı kır ve kentten İstanbul'a göç eden Suriyeli bireylerle yapılan derinlemesine mülakatlar sonucu karşılaşılan “yabancı ve öteki olma” durumunu toplumsal tipoloji üzerinden açıklamaya çalışmaktır. Araştırma “Türkiye'ye göç ederken neler bekliyordunuz?”, “Yabancılaşma hissi nerelerde yaşıyorsunuz?” sorularına yanıt aramaktadır. Yöntem olarak nitel araştırma yöntemi seçilmiştir. Fenomenolojik desen kullanılarak, yarı yapılandırılmış mülakat ve gözlem tekniği uygulanmıştır. Örneklem kartopu özelliğiyle seçilmiş, 7 Suriyeli göçmen ile derinlemesine görüşülmüştür. Veri analizleri için MAXQDA 12 programı kullanılmış, yorumlayıcı analiz yapılmıştır.

Araştırma bulgularına göre; toplumsallaşma ve sosyalleşme bağlamında uyum/çatışma süreçleri içerisinde bulunan Suriyeli göçmenler, kendilerini yabancı/öteki olarak hissettiklerini, dahil olmaya çalıştıkları toplum tarafından da yabancı/öteki olarak görüldüklerini ifade etmişlerdir. Genellikle: Yabancılaşma, Ait Olamama, Çekingenlik-Kaygı, İç ve Dış Mekanlarda Sınırlandırılmışlık, Mecburiyet, Sosyal Mekanlarda Anadilini Konuşamama, Akran Zorbalığı, Ayrımcılık ve Yaftalama, Uzaklık Hissi, Geçicilik kavramlarıyla yabancı/öteki olmanın boyutlarını dile getirmişlerdir. Sembolik etkileşimciliğin gündelik hayattaki öznel formlarını inceleyen Georg Simmel, toplumsal etkileşimi semboller ve bireylerin anlamlar dünyası üzerinden açıklamaktadır. Sembolik etkileşimcilik, bireylerin etkileşimine ve etkileşimin sürekliliğini sağlayan gündelik hayata odaklanır. Sonuç olarak; göçmenin dünyasında var olan semboller ve anlamlar ile yaşamış olduğu gündelik hayat ve pratikler, “yabancı/öteki olma” durumuyla örtüşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal tip, yabancı/öteki, Simmel, göçmen, sembolik etkileşimcilik

AMBALAJ TASARIMININ TÜKETİCİ ETKİSİNİN NÖROBİLİM TEKNİĞİ İLE İNCELENMESİ BİR LİTERATÜR TARAMASI

Betül Tanrikulu
Öğr. Gör., İzmir Bakırçay Üniversitesi
betultanrikulu@gmail.com

Mehmet Emin Kahraman
Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
mekyildiz@gmail.com

Bu çalışmanın temel amacı ambalaj tasarımının Nörobilim Uygulamasından destek alınarak literatür taraması gerçekleştirmek. Bu bağlamda çalışmanın alt amaçları şu şekildedir:

- Ambalaj tasarımında Göz izleme (Eye tracking) etkisini incelemek
- Tüketici etkisini seçme, beğeni, algı/tutum bağlamında araştırmak

Çalışmada göz izleme (eye tracking) cihazı kullanılarak yayınlanan ambalaj tasarımları değerlendirilecektir. Bu bağlamda bir literatür taraması gerçekleştirilecek ve Doktora tezi ön çalışması yapılması hedeflenmektedir.

Geleneksel olarak ambalaj tasarımının başarılı veya başarısız olduğunu takip etmenin çok az yöntemi vardır ve genel olarak ürünün piyasaya sürüldükten sonra ölçülebilir yöntemlerdir. Teknolojinin gelişimi ile birlikte ürün geliştiren veya ambalaj tasarımı yapan şirketler tarafından tüketicinin beğenisi daha ölçülebilir noktaya ulaşmaktadır. Bu çalışmada mobil göz izleme teknolojisinin kullanılması, organize edilmesi ve depolanması çok pahalı olabilen fiziksel ürünler veya prototipler gerektirdiği ve bununla birlikte daha yaygın seçenek, olan göz izleme tekniği ile elde edilen çalışmaların incelenmektedir.

Ambalaj tasarımı tüketicinin dikkat çekmesi ile doğrudan etkilidir ve tüm dünyada her alanda kullanılır. Temelde dört amaca hizmet eder: içermek, korumak / muhafaza etmek, nakletmek ve bilgilendirmek / satmak. Dördüncü temel amacı, bir ürünü bilgilendirmek ve satmak olan ambalaj tasarımının rekabetçi pazarlarda daha çok iletişim ve markalaşma aracı haline gelerek aynı zamanda ürün için etkili bir satış işlevi görmektedir. Günümüzde tüketicilerin % 85'i alternatif bir ürün almadan mağazadan alışveriş yapar, bununla birlikte % 90'ı yalnızca ambalaja baktıktan sonra alışveriş yapmaktadır. Bu nedenle tüketicinin, ürün ambalajına dikkatini çekmek ve satın almaya ikna etmesinde önemli bir etmendir. En iyi ürünler başarısız ambalaj tasarımı ile sunulduğunda birçok tüketici tarafından dikkatten kaçabilir. Geleneksel olarak ambalaj tasarımının başarılı veya başarısız olduğunu takip etmenin çok az yöntemi vardır ve genel olarak ürünün piyasaya sürüldükten sonra ölçülebilir yöntemlerdir. Ambalaj tasarımının önemi yaygın hale geldiğinde tasarımın tüketicilere çekici gelip gelmediğini belirlemek için odak gruplarının kullanımı yaygınlaştı. Ancak odak grubu pahalı, zaman alıcı ve nitel veriler elde edilmektedir. Son yıllarda teknolojinin artan kullanılabilirliği ile daha fazla şirket, lansmandan (tanıtım) önce ambalaj tasarımının etkinliğini analiz etmek için göz takibine yönelmektedir. Göz izleme teknolojisi son zamanlarda popüler hale gelmesine rağmen çalışmaları 1800'lü yıllardan itibaren gözün hareketi analiz edilmeye başlanmıştır. Günümüzde göz izleme teknolojisi hizmetleri sunan şirketlerin sayısı artmaktadır. Geleneksel yöntemlerden farklı olarak, göz izleme teknolojisi, katılımcıların bir nesneyi bulmasının ne kadar sürdüğünü, katılımcıların bir nesneye ne kadar süre baktığı veya bir nesneye kaç kez sabitlendiği gibi nicel sonuçlar sağlayabilir.

Bu çalışmada; Ambalaj tasarımında tüketici etkisi için kullanılan yöntemler ve uygulama alanları hakkında genel bir bilgi verilmiştir. Çalışmanın amacı; ambalaj tasarımında nörobilim yöntemi ile literatürde ulaşılabilen kaynaklar bağlamında makale, bildiri ve lisansüstü tezleri analiz ederek mevcut durumu ortaya koymak ve gelecekteki araştırmalarına katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Ambalaj tasarımı, nörobilim, göz izleme

LORD ACTON, WILLIAM PITT, LAMARTINE, ORWELL VE YOZLAŞTIRAN GÜÇ

Beyzanur Erginer
Öğrenci, Yıldız Teknik Üniversitesi
byzerginer@gmail.com

Bu araştırma, sıklıkla John Emerich Edward Dalberg'e atıf edilen "Güç yozlaştırır, mutlak güç mutlaka yozlaştırır, büyük adamlar neredeyse her zaman kötü adamlardır" vecizesinin kökeni ve kimin tarafından hangi kişi veya kurum için ilk olarak kullanıldığının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Vecize, Lord Acton olarak da bilinen Dalberg'in, Britanya Anglikan Kilisesi kardinali Mandell Creighton'a 5 Nisan 1887'de yazdığı, kardinalin geçmiş kilise yöneticilerini yücelten beyanlarına yönelik yaptığı eleştiri mektubunda yukarıdaki haliyle geçmektedir. Lord Acton, fikirlerinde geçmiş ya da şimdiki liderlerin, hatta tüm insanların evrensel ahlaki standartlara uymaları gerektiğini savunurdu. Ancak şüphesiz ki, bu vecizenin halk arasında bilinir olması İngiliz edebiyatının çarpıcı yazarı George Orwell'in "Hayvan Çiftliği" adlı eseri ile olmuştur. Orwell'in "Hayvan Çiftliği", alegorik, bir fabl niteliğinde yazılmış güçlü bir Stalinizm yergisi özelinde statu quo bir otoriter rejim eleştirisidir. Söz konusu araştırmada literatür tarama, bu vecizenin atıf edildiği tarihi kişiliklerin mektuplarının incelenmesi ve bu kişilerin dönemlerinin politik olaylarının kronolojik analizi yapılması yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde, bu meşhur vecizeyi veya vecizenin ifade ettiği manayı tamamen Acton'a mal etmenin tarihsel manada hatalı olduğu kuşkusuz olarak ortaya çıkmıştır. Acton'dan önce Alphonse Marie Louis de Prat de Lamartine adlı monarşi karşıtı bir Fransız şairi 1848'de yazdığı "Fransa ve İngiltere: Geleceğe Dair bir Öngörü" adlı makalesinde "... mutlak güç en iyi (insan) karakterlerini yozlaştırır" demiştir. Ancak, bir yüzyıl daha geriye gidildiğinde, 1770 senesinde dönemin Britanya başbakanı William Pitt'in yaptığı bir parlamento konuşmasında "sınırsız güç, sahip olanları yozlaştırmak eğilimindedir" dediği bilinmektedir. Acton'un, bu meşhur sözünü kaleme alırken, Lamartine'in bu makalesinden veya Pitt'in konuşmasından haberi olup olmadığını ispat etmek mümkün olmamıştır. Yapılan literatür taraması neticesinde, William Pitt, 1770'teki konuşmasında dönemin Britanya Kralı 3.George'un parlamentonun yetkileri üzerine belirli kısıtlamalar getirebilme çabasına karşılık, Britanya anayasasında kral ile halk arasındaki hakları saptayan bir anayasa niteliğindeki Magna Carta'yı referans alarak Kral 3. George'a hitaben bu sözü söylediği konusunda tarihçiler neredeyse bütünüyle hemfikirler. Araştırmamız neticesinde, sıklıkla Lord Acton'a mal edilen bu vecizenin ilk defa yazılı literatürde 1770 senesinde dönemin Britanya başbakanı Pitt tarafından kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu vecizeyi meşhur eden Orwell'in Lord Acton'un eserlerini bildiği değerlendirilse dahi, Lord Acton'un, yazılı eser üretmemiş William Pitt'den haberdar olduğu ihtimali edebiyat tarihçilerince muhtemel görülmemektedir.

Anahtar Kelimeler: Lord Acton, George Orwell, Lamartine, William Pitt, vecize

POLİSTE SAVAŞ VE DÖNÜŞÜM: YUNAN-PERS SAVAŞLARI VE ATİNA'DA YENİ POLİTİK PERSPEKTİFİN YÜKSELİŞİ

Bozkurt Toral

*Arş. Gör., İstanbul Kültür Üniversitesi
b.toral@iku.edu.tr*

Ester Ruben

*Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
ruben@yildiz.edu.tr*

Tarihsel anlatımında Thukydides, Pers Savaşları'nın Peloponnessos Savaşları'ndan önceki en önemli savaş olduğunu söylemektedir. Bununla birlikte Pers Savaşı'nın öneminin Yunan dünyasındaki ve Atina'daki yapıları adım adım dönüştürmesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Savaşın dört aşaması (sebepler, hazırlık, harp ve sonuçlar) Atina ölçeğinde çözümlendiğinde Pers Savaşları'nın (I) Atina'yı deniz gücü demokrasisi olarak kavramsallaştıracağımız yeni bir yapıya dönüştürdüğü ve (II) bununla birlikte tragedyada ve sofist felsefede dile getirilen, burada da basitçe trajik-sofist politik perspektif olarak isimlendireceğimiz yeni bir yaklaşımın yükselişe geçtiği görülmüştür. Bu bağlamda çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır: Çalışmanın teorik araçlarının tanıtıldığı birinci bölümde Clausewitz'in savaş çözümlemesi ve savaş aracıyla politik amaç arasında kurduğu ilişki aktarılacak ve Tilly'nin teorik çerçevesindeki şiddet, politik rejim, devlet tipleri ve devlet faaliyetleri kavramları çalışmamız açısından araçsallaştırılmaya çalışılacaktır. İkinci bölümde Pers Savaşları'nın tarihsel ve yapısal etkilerinin Atina'yı askeri, ekonomik ve politik bağlamlarda ne şekilde ve ölçüde dönüştürdüğü gösterilecektir. Üçüncü bölümdeyse Atina'daki yapının maddi unsurlarında yaşanan dönüşümün dönemin düşünce dünyasındaki yansımaları Aiskhylos'un oyunları ve Protagoras'ın felsefesi üzerinden incelenecektir. Bu bağlamda çalışmamız politik amaçlarla başlatılan Pers Savaşları'nın Atina'yı yapısal olarak üç kriterde dönüştürdüğünü göstermiştir. Askeri kriterde hoplite-kara kuvvetlerinin savaşlardaki öneminin düşmesiyle gemicilik geliştirilmiş ve Atina bir deniz gücüne dönüşmüştür. Ekonomik kriterde tarım ve yerel ticarete dayanan Atina, ücretli işçi çalıştırılabilecek ölçekte üretime ve deniz ticaretine dayanan büyük bir ekonomi haline gelmiştir. Politik kriterdeyse aristokratların dış desteklerinin kesilmesi, savaşlara kürekçi olarak katılan yoksul yurttaşların politik haklar kazanmaları ve orta tabakaların politik güç kazanmasıyla demokrasiğin kapsayıcılık düzeyinde artış yaşandığı anlaşılmaktadır. Savaşların son aşamasında Atina'nın, Delos Birliği'nin lideri olarak vergi ve yağmalarla kazandığı zenginlikle bu dönüşümü pekiştirdiği görülmektedir. Hoplitelerin tarımsal hayat tarzı çerçevesinde gelişen kara kuvvetleri demokrasisi dönemini takiben teşekkül eden bu deniz güçleri demokrasisi döneminde özgün bir politik perspektifin de yükselişe geçtiği tespit edilmektedir. Önceki dönemin tanrısal adalet düşüncesini eleştiren trajik-sofist politik perspektifin şüpheci, hümanist ve sözleşmecî görüşlerinin adaleti sübjektifleştirdiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla trajik-sofist politik perspektif savaş sonrası dönemde demokrat politikaları temsil etmiş ve meşrulaştırmıştır. Çalışmamız konusu açısından Antik Yunan tarihiyle ilgili literatüre katkı sağlamayı ve kullanılan araçlar açısından savaş tarihiyle tarihsel sosyoloji literatürlerine yeni bir vaka çalışması kazandırmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Atina, Yunan-Pers Savaşları, tragedya, sofist felsefe

LEYLÂ ERBİL’İN CÜCE METNİNDE KENDİLİK BİLİNCİ

Burcu Şahin

Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı
benburcusahin@gmail.com

Yakup Çelik

Prof. Dr. (Emekli Öğretim Üyesi), Yıldız Teknik Üniversitesi
ycelik1234@gmail.com

Leylâ Erbil’in, 1971-2013 yılları arasında yazdığı *Tuhaf Bir Kadın*, *Karanlığın Günü*, *Mektup Aşkları*, *Cüce*, *Üç Başlı Ejderha*, *Kalan* ve *Tuhaf Bir Erkek* adlı metinleri insan oluş, “kendilik bilinci”, “kendiiçinvarlık”, “kendi olma” meseleleri merkeze alınarak incelenebilir. Bu merkezde kimlik oluşturmaya çalışırken toplumla ve her türden kurumla çatışarak mücadele eden kişiler neticede hiçbir yere ait olamadıklarını *Cüce*’deki Zenîme Hanım’ın ifadesiyle birer “aitsiz kimlik” oluşlarını keşfederler.

Bu çalışmada Foucault’nun “kendini biçimlendirme teknolojileri” teriminden hareketle metin boyunca kendi hermeneutiğini çözmeye çalışan Zenîme Hanım’ın yarattığı “aitsiz kimlik”in nasıl bir tasarımda sunulduğu gösterilecektir. *Cüce* romanının kurmaca düzlemdeki yazarı Zenîme Hanım’ın temsil ettikleri, değerleri ve erdemleri, içinde bulunduğu toplumun kurallarıyla uyumsuz. Dolayısıyla onun bu hali bir temsiliyetsizlik olarak addedilebilir. “Yazarın Notu” kısmında Leylâ Erbil’in Zenîme Hanım için “ne anlattıysa o kadar kendisi” demesi, Zenîme Hanım’ın iki uçta salınan hâlinin baştan kabul edilmesi gerektiğini imler. Onun benlik tasarımı, iki ucun da birbirine yaklaştığı, arayışının son bulduğu ânda tamamlanır. Zenîme Hanım kendilik tasarımıyla haysiyet ve zillet arasındaki sarkaçta gidip gelirken “HİÇYAZAR” olmaya varmakta durmuştur. Hiçbir yere ait olmayan, bir “aitsiz kimlik”, hiçbir şeyi temsil etmeyen ve temsil edilemeyen olarak intihar etmiştir. Bu ândan itibaren bedenden yoksun olarak “hiçyazarlığın” yüceliğine kavuşmuştur. Zenîme Hanım yazdıklarının temsil edilemez oluşunu istediği için kâğıtlarını dağıtmış, eseri parçalamıştır. Ancak modern sanat bunu temsil etme arzusundadır ve bu durum içinde bir yücelik taşır. Dolayısıyla yazdıklarının bir araya getirilmesi için parçalanmış hâl üzerinden temsiliyetsizliğe varmak istemiş gibidir ve yeniden bir araya getirme, temsil edilmesi güç olanı anlatmaya çalışmaktır.

Zenîme Hanım “hiçyazarlığa” intiharıyla ve Leylâ Erbil’in kâğıtları yeniden bir araya getirmesiyle kavuşmuştur. Bütün hayatı boyunca yarattığı kendini, haysiyetini gazeteci olan cüceyi kabul ederek zillate çevirmiştir ve kendine ihanetin bedelini de intihar ederek ödemiştir. Aslında bu bir çeşit yeniden doğmadır, Foucaultcu anlamda kendini yeniden inşa etmedir. Bütün ideolojik aygıtlar bir şekilde ihlal edilerek mahremiyet ve mahrumiyet yaratılmıştır. “Bin yıldır uzak durduğu o zebani kültürün uçurumunda” medya, din, aile vb. bütün aygıtlar çelişkili-gerilimli bir hat üzerindedir. *Cüce* metninde Zenîme Hanım’ın kendilik bilinci, bu gerilimli hattın üzerinde delirme ve deliliğin yaşamı/yazıyı mümkün kılmasıyla tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Leylâ Erbil, *Cüce*, Foucault, kendilik bilinci, aitsiz kimlik

OSCAR WILDE’IN *MUTLU PRENS* ÖYKÜSÜNDE YER ALAN KÜLTÜREL ÖĞELERİN TÜRKÇE ÇEVİRİLERİNİN YURI LOTMAN’IN KÜLTÜR GÖSTERGEBİLİMİ KAVRAMLARI ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ

Burcu Yaman

Öğr. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi
burcuyaman1@gmail.com

Bu çalışmanın amacı Oscar Wilde’ın *Mutlu Prens* başlıklı öyküsünde yer alan ve kaynak kültürde sembolik anlamı olan kültürel öğelerin Türkçe çevirilerini Yuri Lotman’ın kültür göstergebilimi kavramları doğrultusunda incelemek ve değerlendirmektir. İnceleme, öykünün 2008 yılında Floating Press yayınevi tarafından yayımlanan özgün metni üzerinden gerçekleştirilmiştir. Çalışma için öykünün Roza Hakmen & Fatih Özgüven, Firuzan Gürbüz, Zeynep Çelik, Selim Yeniçeri, M. Ali Ayyıldız, Nihal Yeğınobalı, Ayşe Banu Karadağ, İbrahim Faruk ve Duygu Uğur tarafından yapılmış dokuz farklı çevirisi incelenmiştir. Metnin kültür göstergebilimi açısından incelenmesinde ve değerlendirilmesinde Yuri Lotman’ın semiyosfer, asimetri, diyalog ve sembol kavramları temel alınmıştır. Semiyosfer, tarih, mitoloji, gelenekler, semboller gibi birçok kültürel unsuru içeren bir anlam evrenidir ve anlam her metnin kendi bağlamında saklıdır. Semiyosfer aynı zamanda farklı kültürlerin birbirini tanıdığı bir karşılaşma ve kesişme alanıdır. Yuri Lotman’ın kültür göstergebilimi bakış açısıyla kültürlerarası iletişimin yani diyalogun sağlanabilmesi için öncelikle bu anlam evreninin çözümlenmesi gerekmektedir. Sonuç olarak görülmüştür ki kültürel öğelerin çevirilerinde karşılaşılan en önemli sorunlardan birisi kaynak kültürde yer alan kültürel öğenin erek kültürde simetrik karşılığının olmamasıdır. Elde edilen bulgulara göre bazı çevirmenlerin sembolik anlamı olan kültürel öğelerin çevirilerinden kaçındığı ve bu kültürel öğelerin kaynak kültürdeki anlamlarının erek kültüre yeterince yansıtılamadığı gözlemlenmiştir. Bu yaklaşım kaynak metinde yer alan kültürel içerikli öğelerin sembolik anlamlarının kaybolmasına neden olmaktadır. Çeviri sadece dillerarası değil aynı zamanda kültürlerarası bir aktarımdır. Bu aktarım sürecinde metinde yer alan birçok bilgi ve sembolün çözümlenmesi gerekebilir. Bu noktada eseri çevirmeden önce onu kültür göstergebilimi bakış açısıyla okumak ve onun tarihsel ve kültürel analizini yapmak çevirmene kültürel öğelerin aktarımında karşılaşılabileceği asimetri, çevrilemezlik durumu gibi sorunlar konusunda yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Yuri Lotman, kültür göstergebilimi, sembol, Oscar Wilde, *Mutlu Prens*

COVID-19 DÖNEMİNDE HEKİMLERDE TÜKENMİŞLİK SENDROMUNA İLİŞKİN NİTEL BİR ÇALIŞMA

Burcu Yiğit
Dr.
brcygt@hotmail.com

Tükenmişlik sendromunun geçmişi 1970'li yıllara dayanmaktadır. Tükenmişlik, kişinin kendisini kronik biçimde bitkin, yorgun, yıpranmış ve zihinsel, fiziksel ve duygusal açıdan tükenmiş olarak hissetmesidir. Mart ayında ülkemizi ve dünyayı saran, hızla yayılan COVID-19 virüsü ile sebebiyle, hiç kuşkusuz bu durumdan en çok etkilenen ve en çok tükenmişlik yaşayan meslek grubu sağlık çalışanları ve başta hekimler olmuştur.

Bu çalışmada, COVID-19 döneminde hekimlerin tükenmişlik sendromuna ilişkin görüşlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışma, keşifsel bir nitel araştırma olarak tasarlanmıştır.

Araştırmacı tarafından 7 ifadeli görüşme formu geliştirilmiştir. İnternet ortamında bireysel, yarı-yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Çalışmada amaçlı örnekleme yönteminden faydalanılmış, İstanbul ilinde farklı branşlarda, farklı yaş gruplarından, COVID geçiren ve geçirmemiş olan 10 hekime ulaşılmıştır. Çalışmaya dahil olan hekimlerin 4'ü kadın, 6'sı erkektir. Bu hekimlerin 8'i uzman doktor, 2'si asistan doktordur. Çalışma sonuçları, Wolcott'ın betimleme yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir.

Çalışma sonuçlarına göre, COVID döneminde hekimlerin tükenmişlik sendromuna dair benzer görüşler içerisinde oldukları belirlenmiştir. Araştırmaya dahil olan hekimler tükenmişlik sendromunu enerji eksilmesi, yılgınlık, yorgunluk, hayattan keyif alamama, hiçbir şey yapmama isteği, işe olan isteksizlik, çaresizlik, umutsuzluk olarak ifade etmişlerdir. Hekimler, meslek hayatları boyunca en çok pandemi döneminde tükenmişlik yaşadıklarını belirtmişlerdir. Pandemi döneminde hekimlerin kendi branşları dışında da iş yüklerinin artması, bilgi ve deneyimlerinin az olduğu alanda da çalışma zorunluluklarının olması, yoğun çalışma şartları, belirsizlik ortamında çalışmaları, yoğun COVID nöbetleri, branşları dışında hasta müdahalelerinin olması hekimlerin kendilerini tükenmiş hissetmelerinin başlıca sebepleri olarak tespit edilmiştir. Buna ek olarak, COVID döneminde hekimlerin dönemsel belirsizlik ve branş dışı müdahaleler sebebiyle kaygı, yorgunluk, sıkışmışlık ve çaresizlik hissi yaşadıkları ortaya konmuştur. Farklı bir mesleğe mensup olma konusunda, hekimlerin büyük çoğunluğu pandemi döneminde öğretmenlik, memuriyet gibi daha rahat mesleklere mensup olmayı düşündüklerini ifade etmişlerdir. Tükenmişlik sendromu ile baş edebilmek için ise, hekimlerin aile ve yakınlarıyla çevrim içi iletişim kurma ve dizi, film, müzik, kitap gibi hobiler ile ilgilenme yollarına başvurdukları belirlenmiştir.

Çalışma sonuçları literatür çerçevesinde tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur. Çalışmanın gelecekteki tükenmişlik sendromu çalışmalarına yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tükenmişlik sendromu, tükenmişlik, nitel araştırma, sağlık çalışanları, COVID-19 dönemi

ULUSLARARASI METİNLERDE YER ALAN SOSYAL POLİTİKA KAVRAMLARI

Cengiz Çağla
Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
ccagla2002@yahoo.com

Onur Terzioğlu
Öğr. Gör., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
onur.terzioğlu@bilecik.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, uluslararası alanda öne çıkan ve uluslararası alanda birçok ülkenin kabul ettiği sözleşmeler ve beyannamelerin içeriğinde yer alan sosyal politika konularının ortaya konulması ve bu metinlerde hangi sosyal politika kavramlarına yer verildiğinin araştırılmasıdır.

Sosyal politika; 20. yüzyılda “vatandaşlık” hakkına dayalı bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal politika; başlangıçta çalışma hayatıyla ilişkili düzenlemeleri kapsarken; günümüzde çalışanlar, çocuklar, yaşlılar, kadınlar ve gençler gibi toplum kesimlerinin gereksinimlerini karşılamayı amaçlayan bir değişim göstermiştir. Bu gelişmeler uluslararası alanda da etkisini göstermiş ve birçok uluslararası metinde sosyal politika alanına giren konulara değinilmiştir. Bu kapsamda 10 Aralık 1948 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda kabul edilen “İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi” temel hakları içermekle birlikte sosyal politika alanına giren konularda da çeşitli haklara yer vermiştir. Yine 4 Kasım 1950 tarihinde yürürlüğe giren “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi” de temel haklarla birlikte sosyal politika alanına giren haklardan söz etmektedir. 26 Şubat 1965 tarihinde yürürlüğe giren “Avrupa Sosyal Şartı” da bu kapsamda ele alınması gereken bir uluslararası metin olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışma; uluslararası metinlerin sosyal politika kapsamında ele alınıp değerlendirilmesi, sosyal politikanın uluslararası alandaki gelişiminin ortaya konulması ve sosyal politika alanındaki gelişmelerin değerlendirilmesine yardımcı olması bakımından önemlidir.

Bu çalışma kapsamında temel olarak literatür taramasına dayalı bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada verilere ulaşılması için kullanılmış olan temel teknik ise belge tarama (kaynak tarama) yöntemidir. Bu yöntemle birincil ve ikincil kaynaklara ulaşılmıştır. Ayrıca bir veri toplama aracı kullanılmamıştır.

Uluslararası alanda öne çıkan metinlerde sosyal politika alanının kapsamına giren konularda değerlendirmelerde bulunulduğu, bu konularda bazı hakların tanımlandığı ortaya çıkmaktadır. Özellikle çalışma yaşamına, aileye, eğitime, çocuklara, engellilere, sağlığa yönelik hakların yer aldığı görülmektedir. Sosyal politika alanına giren bu konuların bu metinler kapsamında değerlendirilmesi sosyal politikanın tarihsel gelişimini ortaya koymak bakımından da önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal politika, uluslararası metinler, sosyal devlet

YAŞAR KEMAL VE DİDO SOTİRİYU’NUN ROMANLARINDA BELLEK MEKÂNLARI

Christina Zenginoğlu
Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
zenginoglutina@gmail.com

Nihayet Arslan
Prof.Dr, Yıldız Teknik Üniversitesi
nihayet.arslan@gmail.com

Bellek çalışmalarının ana damarlarından biri olan edebiyat, bir ulusun değerlerinden yaşam tarzına nice hususu yansıtır. Kuşaklararası bir döngüsellik sağlayan edebi türler bir olay veya durumu yaşama imkânı olmayan nesillere devrederken hatırlatıcı bir hat doker. Toplumsal bir göze kabul edilebilecek roman, bu hattın öne çıktığı kümülatif bir türdür. Roman kamusal hatırlama ve unutma hakkında pek çok veri sunar. Kurmaca karakterlerin eylemleri kadar tanıklıkları kültürel geçmiş hakkında bilgi verir. Kimin, neyi, ne şekilde hatırladığının ve/ya unuttuğunun sosyal/ kolektif yönü olan romanın aktarımsal ve iletişimsel yapısıyla ilintilidir. Başka bir ifadeyle roman aracılığıyla dolaşıma sokulan geçmiş, okunulan zamanda yeniden kurulur. Bu çalışmada amaçlı örneklem yöntemiyle eşleştirdiğimiz Yaşar Kemal’in Bir Ada Hikâyesi başlıklı roman dördlüsü ile Dido Sotiriyu’nun Ölüler Bekler ve Benden Selam Söyle Anadolu’ya romanlarında mekânın müstakil bir hatırla(t)ma ortaya koyduğu gözlenmiştir. Bahse konu olan romanların mekân yoluyla ördükleri kurgusal bellekte gerek Türkiye gerekse Yunanistan toplumları için mühim bir dönemeç olan Türk-Yunan Nüfus Mübadelesini yüzeye çektikleri saptanmıştır. Kurmaca karakterlerin rüya, hayal, sanrı veya deneyim ile yitmiş bir zamana dönmeleri her şeyden önce mekân merkezlidir. Bu bağlamda düşsel, düşünsel ve fiziksel mekânların işlevsiz olmadıkları ve bir bellekleşmeye olanak tanıdıkları görülmüştür. Mekânın kurmaca karakterler için yönlendiriciliği ve mekânın her karakterin bireysel belleği için bir harita çizmesi bizi mekânları irdelemeye sevk etmiştir. Buradan hareketle, mekânın bellek kurma durumunu ve romanlarda bellekleşen mekânları karşılaştırmalı şekilde ölçmeye çalışacağız. Dolayısıyla iki yazarın romanlarında öne çıkan bellek mekânları üzerinden kamusal hatırlama ve unutmayı takip edeceğiz. Anıt mekânın ne şekilde kurulduğunu tespit etmeye gayret edeceğimiz çalışma, yazarların toplumsal olanı geri getirmeyi/ yaşanan zamana taşımayı nasıl gerçekleştirdiklerine odaklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Roman, bellek, mekân

TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİNİN ALT KALEMLERİNE DÖVİZ KURUNUN GEÇİŞ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Çağlar Bilgi

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
caglarbilgi7@gmail.com*

Hasan Ağan Karaduman

*Dr. Öğr. Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi
hagan@yildiz.edu.tr*

Bretton Woods döneminde iktisadi dengeden sürekli uzaklaşıldığını hisseden dünya ülkeleri bu dönemin ardından dalgalı kur sistemini benimsemeye başlamışlardır. Dalgalı kur sistemine geçişle beraber döviz kurlarının sürekli değişiminin getirdiği sonuçlar hem ampirik hem de teorik olarak literatürde incelenmeye başlamıştır. Döviz kuru geçiş etkisi kavramı ilk olarak bu dönemde ortaya çıkmış, döviz kurundaki değişimlerin ulusal para cinsinden ithal ve ihraç malların fiyatlarını dolayısıyla ulusal fiyat düzeyini değiştirmesi olarak tanımlanmıştır. Döviz kuru geçiş etkisinin fiyatlar üzerindeki belirleyiciliği merkez bankaları ve politika yapıcılar için büyük önem arz etmektedir. Nominal döviz kuru ile fiyatlar arasındaki ilişkiyi anlayabilmek para politikasını efektif olarak yürütebilmeye olanak sağlamakta aynı zamanda döviz kuru oynaklıklarında fiyat istikrarını sağlamada yardımcı olmaktadır. 1990'lı yıllardan itibaren birçok ülkede görülen dışsal şokların yarattığı tahribat göz önünde bulundurulduğunda, enflasyon hedefine ulaşabilmek ve fiyat istikrarını sağlayabilmek için döviz kuru değişimlerinin fiyatlara yansımaları düşük tutmak gerektiği açıkça anlaşılmaktadır. Döviz kuru geçiş etkisinin büyüklüğü birçok makro ve mikro değişkene bağlı olmakta ve tüketici fiyatları göz önüne alındığında alt harcama gruplarına göre farklılık göstermektedir. Bu farklılığın nedenlerini ve büyüklüğünü tespit etmek politika yapıcıların hedeflerine ulaşmasına büyük katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda çalışmanın temel amacı nominal ABD Dolar/TL kurundaki değişimlerin tüketici fiyatları için bazı seçilmiş alt endekslere ne derece yansıdığını belirlemeye çalışmaktır. Türkiye'nin Ocak 2010 ile Ekim 2020 dönemindeki nominal ABD Dolar/TL kuru ve tüketici fiyatları endeksinin (TÜFE) alt kalemleri aylık gözlemlerden hareketle incelenecektir. İlk olarak ilgili değişkenlerin bütünleşme derecelerini bulmak için Genişletilmiş Dickey-Fuller (ADF) birim kök testleri yapılacaktır. Ardından bütünleşme dereceleri aynı olan fiyat endeksleri ile döviz kuru arasında uzun dönemli bir eşbütünleşme ilişkisinin varlığı iki aşamalı Engle-Granger eşbütünleşme testiyle saptanmaya çalışılacaktır. Daha sonra döviz kuru geçiş etkisini gösteren uzun dönem fiyat esnekliklerinin tahmin edilmesiyle birlikte her alt endekste döviz kuru geçiş etkisi, eğer istatistiksel olarak anlamlıysa, ayrıştırılmış olacaktır. Son olarak uzun dönem dengeden kısa dönemli sapmaların mümkün olabileceği düşüncesiyle hata düzeltme modelleri (ECM) tahmin edilecek ve böylece döviz kuru geçiş etkisinin dinamikleri daha zenginleştirilmiş biçimde ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: döviz kuru geçiş etkisi, tüketici fiyat endeksi, eşbütünleşme

SANATIN YENİ SUNUM ALANI OLARAK “SANAL GERÇEKLİK”

Derya Aydoğan

*Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
derya_aydgn@hotmail.com*

Dijitalleşme kapsamında sanat alanında ortaya çıkan yenilikler, değişimler, dönüşümler, irdelenirken klasik sunum biçimlerinin yanı sıra sanatın yeni sunum biçimleri de değerlendirilmelidir. Bu anlamda sergileme yöntemlerine teknolojik açılımlar getiren sanal gerçeklik uygulamalarına bakılabilir.

Çağı yakalamak, güncelliği korumak gibi amaçlarla yenilikleri takip edip kendisine uyarlamaya çalışan sanat, özellikle son yıllarda sanal gerçeklik sistemlerinden ve uygulamalarından etkilenmiştir. Daha geniş kitleye ulaşılabilen, fonksiyonel yapılar oluşturabilen, coğrafi mesafeleri ve zaman kısıtlılığını ortadan kaldıran sanal gerçeklik uygulamaları ile sanat sergileri, yeni bir bağlama oturmuş, anlamı genişlemiştir. Artık profesyonel yazılımlardan basit uygulamalara kadar sanal gerçeklik sergileri düzenlenebilmektedir. Hızla ilerleyen teknoloji sayesinde oldukça gerçekçi yaklaşımlara ulaşılmıştır. Katılıma ve etkileşime teşvik eden oyunsal kurgular, düşsel atmosferler yaratılabilmektedir. Hem sanat kurumlarına hem de bireysel kullanımlara açık yapılar vardır. Dolayısıyla yüzyıllardır süren kurum tekeli yıkılmıştır. Sanatçılar, kendi sergilerini diledikleri biçimde tasarlayıp, organize edip, eser satışı yapabilmektedirler. Bu durum dünya sanat pazarına ulaşma, sesini duyurma gibi konularda oldukça önemli bir alan yaratmıştır.

Sanal gerçeklik uygulamalarının sanat sergilerinde kullanılmasının birtakım handikapları da vardır. Herkesin kullanılabilirliğine indirgenmiş olması demokratik bir ortam sağlamakla birlikte aşırılığı getirmiştir. Sanat alanında yetkinliği olan ve olmayan herkesin sergi düzenleyebilmesi, devasa bir yığın oluşturmaktadır. Bu durumda “sanat, artık sanat namına bir şey kalmadığı için ölmez, çok fazla sanat olduğu için ölür” diyen Baudrillard’ın sözleri ile “bütün uygarlıkların ve bütün çağların sanatları ilk kez olarak birlikte tanınabilmekte ve kabul edilebilmektedir. Bu bir sanat tarihi ‘hatıraları koleksiyonu’dur ve bu mümkün hale geldiğinde sanat dünyasının da sonu gelmiş demektir” ifadelerinde bulunan Debord’u anımsamak gerekir. Aşırılığın oluşturabileceği diğer olumsuzluk “aura kaybı”dır. Dijital ortamın en önemli olgusu olan hız ile öne çıkan duygu “yetişebilmek”tir. Yeniliklere yetişebilme gayesi ile “kitsch” uygulamalara düşülmesi olasıdır.

Sanal gerçeklik uygulamalarıyla gerçekleştirilen sanat sergilerinde yetkin kişilerin kullanımına dönük sistemlerin kurulması daha nitelikli bağlamlar oluşturabilir. Aurayı korumak amacıyla teknolojik anlayışlara uygun, özgün, ilgi çekici sergileme yöntemleri üzerine düşünmek gerekir. Sanatın anlamsal yönünü kaybetmeden yeni ortamlara uygun estetik biçimlerin araştırılıp uygulanması, değer katan biçimler ortaya çıkarabilir.

Anahtar Kelimeler: Sanal gerçeklik, sanat, sergi, teknoloji, dijitalleşme

THE ROLE OF VIRAL MARKETING FOR BRAND MANAGEMENT

Didem Demir

*Öğr. Gör. Dr., Toros Üniversitesi
didem.demir@toros.edu.tr*

With the increase of digital channels every passing day, brands have to implement marketing strategies in order to keep changing and transforming. It is crucial that messages of brands are spreaded voluntarily by consumers as it helps to increase brand awareness. Successful viral marketing practices depend on consumers to find messages from brands valuable and to pass it on to others in the process. In addition, successful viral marketing campaigns should consist of interesting messages that create imagination, entertainment, confidence and a technological sense of ease of use. First of all, the person who transmits messages from brands to others bears the cost of conveying the message. Secondly, these messages transmitted in digital environment can be perceived as more amateur and more valuable than a paid advertising campaign, as they are transmitted by consumers on demand. Finally, owing to viral marketing, sending messages according to the interests of the people will increase the probability of the messages to be read and make the messages more effective. Viral marketing is very important in the creation and implementation of campaigns because it is low cost, helps brands determine their positioning strategies in a short time and increases the adoption rate of brand images. The purpose of this research is to discover the reasons why customers pass messages from brands to others. In this study, which is based on a qualitative research and semi-structured interviews were conducted with 20 consumers using social media. The interviews were recorded and then the collected information were evaluated. According to the data obtained it was concluded that consumers mostly spread out the 'discounts', 'campaigns' or 'sponsorships of specified brands' in a positive way and spread out 'receiving damaged goods' or 'price increases' in a negative way.

Keywords: Viral marketing, brand management, qualitative analyse

TÜRKİYE VE SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE SİYASİ TASFİYELER (1923-1938)

Doğan Can Aktan

*Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi
dogancanaktan@selcuk.edu.tr*

Tasfiye kelimesi, sözlükte “arıtma, ayıklama, ortadan kaldırma, temizleme” anlamlarında geçmektedir. Tasfiye etmek ise, “ortadan kaldırmak, yok etmek” anlamlarına gelmektedir. Tasfiye oldukça geniş kapsamlı bir kavramdır. Sadece bir kişiyi öldürerek bertaraf etmek ya da ortadan kaldırmak anlamında kullanılmaz. Bir siyasi iktidarın kendisine muhalif bir siyasi harekete mensup olan birisini emekliye sevk etmesi de, belirli gerçek veya uydurma iddialarla itibarsızlaştırması da, siyasi örgütlerin kapatılması ve/veya çalışmalarının engellenmesi de tasfiye kavramının bir parçası sayılabilir. Her türlü şekliyle siyasi tasfiye, tarihteki hemen her devletin yöneticileri tarafından kendi rakiplerini saf dışı bırakmak amacıyla kullanılmış ve kullanılmaya devam etmektedir. Nitekim yeni bir yönetim şekline geçmiş devletlerde de bu durum bir istisna değildir.

Bu çalışma iki kısımdan oluşmuştur. İlk kısımda hem 1923-1938 yılları arasında Türkiye’de, hem de Sovyetler Birliği içinde tasfiyelerin muhaliflere karşı siyasi bir araç olarak kullanıldığı varsayılmış ve bu varsayım her iki devletten de örneklerle desteklenmiştir. İkinci kısımda da Mustafa Kemal Atatürk’ün ölümüne kadar süredeki Kemalist Türkiye’nin (1923-1938) ve Lenin ile Josef Stalin’in ölümüne kadar geçen dönemin Sovyet Rusya’sının (1917-1953), siyasi tasfiyeleri kapsam ve benzerlik bakımından karşılaştırılmıştır. Her iki ülkede de önce iktidara açıkça karşı olan kişi ve gruplar tasfiye edilmiştir. Sonraki süreçte iktidarlar güçlendiği zaman hem Türkiye’de hem de Sovyetler Birliği’nde kurucu kadroların önemli bir kısmının benzer yöntemler kullanılarak tasfiye edildiği görülmüştür. Ancak Sovyetler Birliği’nde gerçekleşen siyasi tasfiyeler Türkiye’ye kıyasla daha yoğun ve daha kanlı bir şekilde gerçekleşmiştir. Çalışmamız içerisinde her iki ülkedeki tasfiyelerden sağ ve yıpranmamış olarak kurtulanların da ilerleyen zamanlarda siyasi hayata yeniden katıldıkları tespit edilmiştir. Çalışmamızda yayınlanmış anılardan ve telif eserlerden de faydalanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Rusya, tasfiye, Sovyetler Birliği, siyaset

MAVİ RENGİN TARİHSEL SÜRECİ VE SANAT ESERLERİNDEKİ KULLANIMI

Elvin Akkan Acet
Öğr. Gör., İstanbul Medipol Üniversitesi
eacet@medipol.edu.tr

Resim, insanlık tarihi boyunca bireyin kendisini ifade etme yöntemi ve bir iletişim aracı olarak görülmüştür. İnsanoğlu çevresindeki dünyayı anlamak için renkleri kullanmış, renkler de bu süreçte farklı anlamlarla karşımıza çıkmıştır. Kullanımı Fransa'daki Lascaux Mağaralarına kadar uzanan renkler, asırlar boyu sanatın bir parçası olurken bir yandan da sanat eserlerinin anlamını oluşturmuştur.

Tarihte renk üzerine ilk çalışmalar Eski Yunan ve Arap psikolog ve fizyologlar tarafından yapılmıştır. İlk kez renk teorisi ise Aristoteles tarafından yapılmış ve “Ruh Üzerine” isimli kitabında renk hakkındaki çalışmaları yer almıştır. Aristoteles'in bu çalışmaları Rönesans boyunca oldukça dikkat çekmiş ve incelenmiştir. Fakat Aristoteles'in o dönem oldukça dikkat çeken renk teorisinin günümüzde geçerliliği yoktur çünkü bu teori, ışığı ve karanlığı esas alır ve renklerin bunların karışımı ile ortaya çıktığını iddia eder. Rengin günümüzde de kabul edilen ilk bilimsel tanımı ise 17. yüzyılda İngiliz fizikçi Isaac Newton tarafından yapılmıştır. Newton nesnelerin renklerinin olmadığını ve renklerin beyaz ışığın tayfından oluştuğunu iddia eder. Hatta bu teorisini desteklemek için bir deney yapmıştır. Newton, hiç ışık almayan karanlık bir odaya bir prizma yerleştirir ve odaya küçük bir delik açar. Bu delikten gelen ışık prizmadan geçerek duvara yerleştirilmiş beyaz bir perdeye yansırken 7 farklı renge ayrılır. Perdede yer alan renkler sırasıyla kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert ve mor olarak görülmüştür.

Renklerin tarih boyunca insanlar üzerindeki etkileri ve insanların renklere yükledikleri anlamlar sürekli olarak değişmiştir. M. Pastoureau'nun belirttiği gibi herhangi bir rengin tarihi her şeyden önce sosyal bir tarihtir. Bildiri kapsamında; kimi toplumlar tarafından iyiliğin, güzelliğin, huzurun rengi iken kimi toplumlar tarafından çirkinliğin rengi olarak kabul edilen mavi rengin etimolojik kökeni, fiziksel özelliği, bireyler ve toplumlar tarafından tarihsel süreçte ele alınışı incelenmiştir. Psikolojik ve sosyolojik olarak mavi rengin sanatçı üzerindeki etkileri ile sanatçıların bu rengi kullanım amaçları ele alınmış, sanata verdikleri yön irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Renk, mavi, sanat, tarih, resim

GÖNÜLLÜ ÇEVİRİ PRATİKLERİ: KHAN ACADEMY ÖRNEĞİ

Emine Bogenç Demirel
Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
emine.bodem@gmail.com

Fatma Özkan
Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi
fatmaozkan@trakya.edu.tr

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılın en belirgin özelliği, iletişim teknolojileri alanındaki hızlı ilerlemeler sonucunda dijital dönemin başlaması ve bu bağlamda bireylerin iletişim kurma, bilgi edinme, eğitim alma ve çalışma gibi pek çok pratiklerinin değişime uğraması olarak belirtilebilir.

Teknolojik gelişmelerin çeviri alanındaki etkilerinin de şüphesiz çok kapsamlı olduğu çeviribilimdeki araştırmalarla vurgulanmaktadır. Minako O'Hagan (2013), çeviri pratiklerinin teknolojik araçlar yardımıyla yapılabildiği mikro düzeydeki etkinin yanı sıra çevrimiçi ortamlar sayesinde, çeviri eyleminin gerçekleştiği ortamların, çeviri türlerinin ve ürünlerinin çeşitlilik kazandığı makro düzeydeki etkiden bahsetmektedir. Çevirinin, kimler tarafından (profesyonel/ amatör/ gönüllü çevirmen), nasıl (kitle çevirisi/işbirlikçi çeviri), ne amaçla yapıldığı (fan çevirileri, aktivist/insani çeviriler), kimlere sunulduğu (küresel/yerel boyutta) ve neyin çevrildiği (metin/ içerik/ video/ web sitesi) gibi unsurlar ele alındığında teknolojinin çok boyutlu yansımaları açıkça anlaşılmaktadır.

Bu çalışma, gönüllüler tarafından yürütülen bir çevrimiçi çeviri projesinin yönetilme sürecini çeviri sosyolojisi yaklaşımıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Kitleli Açık Çevrimiçi Dersler (KAÇD)- [Massive Open Online Courses- (MOOC)] platformu olan *Khan Academy*, kar amacı gütmeyen ABD merkezli bir dijital eğitim platformudur. Platformda yer alan video ve tüm eğitim içerikleri 2013 yılından bu yana *Khan Academy Türkçe* adı altında gönüllü çevirmenler tarafından Türkçeleştirilmektedir. Söz konusu bu çeviri projesini sahaya inerek, süreci tüm yönleriyle irdelemek yani pratiğin sosyolojisini incelemek çalışmanın genel kapsamını oluşturmaktadır. Böylece, çevirinin farklı bir alanı-alternatif bir eğitim platformunu- nasıl dönüştürdüğü anlaşılabilecektir.

Saha çalışması kapsamında, projedeki eyleyicilerle görüşmeler gerçekleştirilmiş ve aynı zamanda çevrimiçi anket yoluyla da çevirmenlerin gönüllülük nedenleri ve motivasyon kaynakları araştırılmıştır. Elde edilen veriler sonucunda öne çıkan kavramlar, çeviri pratiği ve eyleyiciler arasındaki ilişkisellik Pierre Bourdieu'nün alan ve sermaye kavramlarıyla ele alınacaktır.

Çalışmanın aynı zamanda, amatör/gönüllü/işbirlikçi çeviri vb. kavramların yeniden tanımlanması ve sahadaki eyleyicilerin rollerinin sorgulanması bakımından, son yıllarda çeviri alanındaki yeni yaklaşımlarda giderek ağırlık kazanan *profesyonel olmayan çeviri* alanına [non-professional translation] (Perez-Gonzalez, Susam-Saraeva, 2012) katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gönüllülük, çevrimiçi topluluklar, profesyonel olmayan çeviri alanı [non-professional translation], *Khan Academy*, çeviri projesi

TRANSMEDYATİK POPÜLİZM: *GAME OF THRONES* ÖRNEĞİ

Emine Bogenç Demirel
Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
emine.bodem@gmail.com

Özge İşbecer
Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi
ozgeisbecer@yahoo.com

21. yüzyılın tartışmalı kavramlardan biri olan ‘kültür’ sosyolojik bir tanımla sosyal bir grubun yaşam şekli olarak tanımlanırken, diğer bir deyişle ‘kitle kültürü’ olarak da adlandırılabilen ‘popüler kültür’ ise; edilgen tüketicilerin sorgulamadan basitçe yuttukları metalarla piyasayı istila eden kültür endüstrisinin ürünüdür (Çağan, 2003:47). Günümüzde kültür endüstrisinin işleyişine popüler kültür ürünleri üzerinden bakıldığında, sınırları giderek belirsizleşen küresel dünyamızın Marshall McLuhan’ın (2013) deyişiyle küresel bir köy’e dönüştüğü görülmektedir. Bu dönüşüm yaşanırken ‘yeni medya’ diye adlandırılacak gelişmeler ve uygulamalar ile yakınsama (convergence) kavramı gündeme gelmekte ve bu da kültürel üretim pratiklerinde değişimlere yol açmaktadır. Bunlardan en önemlisi ‘medyalararası hikâye anlatıcılığı’ ya da ‘transmedya hikâye anlatımı’ gibi çeşitli şekillerde Türkçeleştirilmiş olan ‘Transmedia Storytelling’ kavramıdır. Convergence Culture: Where Old and New Media Collide [Cesur Yeni Medya: Teknolojiler ve Hayran Kültürü] kitabıyla bu kavramı bizlere tanıştıran Henry Jenkins’e göre ‘Bir transmedya anlatı çok sayıda medya platformunda açılır, her yeni metin bütüne kendine özgü ve değerli bir katkıda bulunur. Transmedya anlatının ideal formunda her ortam en iyi yapabildiği şeyi yapar. Örneğin bir öykü filmle izleyiciye sunulur, televizyon dizisinin roman ve çizgi romanlarla anlatısı genişler, dünyası oyun aracılığıyla keşfedilir veya bir eğlence parkında deneyimlenir.’ (2016:144-145)

Bu çalışmada, popüler kültüre ait bir tür olan fantastik edebiyat türünün yine popüler örneklerinden biri olan, Amerikalı yazar George Martin’in Buz ve Ateş’in Şarkısı kitap serisinin ve bu seri temelinde üretilen bir dizi olan Game of Thrones dizisinin karşılaştırmalı ve betimsel olarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda Martin’in 5 kitap boyunca yarattığı çok katmanlı ve zengin karakterli dünyanın, 8 sezon dizi haline getirildiğinde ya da diğer bir deyişle kaynak metin olan kitaplardan erek metin olan diziye çevrilirken en çok ne gibi değişiklikler yapıldığı (zamanlama, adlandırma, görünüş, sayı farklılıkları vb.) ve ayrıca nasıl bir transmedyatik süreçten geçirildiği, Renira Rampazzo Gambarato’nun (2012) Transmedya Proje Tasarımı Analitik Modeli çerçevesinde değerlendirilerek transmedyatik sürecin böylesine yoğun hacimli bir fantastik edebiyat ürününü popüler hale getirmedeki etkisi, transmedyatik popülizm kavramı çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Transmedia storytelling, Game of Thrones, popüler kültür, fantastik edebiyat

AMERİKALI YAZAR PEARL S. BUCK'IN ÇEVİRİLERİ YOLUYLA TÜRK EDEBİYAT VE KÜLTÜR DİZGESİNDE KONUMLANMASI ÜZERİNE YAN METİNSEL BİR İNCELEME

Emine Karabulut

Öğr. Gör., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
krbulut.emine@gmail.com

Batı klasikleri ve çağdaş saygın yazarlardan bir seçki sunan “Dünya Muharrirlerinden Tercümeler Serisi” ile kültür planlaması rolü üstlenen Remzi Kitabevi, 1940 yılında kurulan Tercüme Bürosu’ndan üç yıl önce 1937 yılında ilk çeviri hareketini başlatmıştır. “Gerçek sanat değeri” taşıma ve “insanlar için faydalı” olma kriterlerinden hareketle, çevrilecek eser ve yazar seçimini gerçekleştiren Remzi Kitabevi’nin çıkardığı bu seride, Amerikalı yazar Pearl S. Buck’ın on dört eseri yayımlanmıştır. Ancak, bu makalede yan metinler üzerinden bir inceleme yapılacağından, Buck’ın yan metinsel öğeler içeren beş romanının çevirisi bu makaleye dahil edilmiştir: İbrahim Hoyi tarafından çevrilen *Sarı Esirler* (1940) romanı (2) Mebrure Alevok tarafından çevrilen *Ana* (1942) romanı (3) Mebrure Sami Koray tarafından çevrilen *Gurbetteki Kadın* (1942) romanı (4) İbrahim Hoyi tarafından çevrilen *Hak Yolcusu* (1945) romanı (5) İbrahim Hoyi tarafından çevrilen *Vatan Sevgisi* (1949) romanı. Bahsedilen romanların yan metinsel öğeleri üzerinden yapılacak inceleme doğrultusunda, bu makalenin amacı, Gideon Toury’nin Süreç Öncesi Çeviri Normları ve Itamar Even-Zohar’ın Çoğuldizge Kuramı çerçevesinde Pearl S. Buck’ın Türk edebiyat ve kültür dizgesinde konumlanmasında rol oynayan etmenleri irdelemektir. Makalenin sonucunda, başta Remzi Kitabevi’nin ve Buck’ın eserlerinin hem Batı klasiklerinin hem de çağdaş saygın yazarların yer aldığı “Dünya Muharrirlerinden Tercümeler Serisi” içerisinde yer almasının, 1923-1950 yılları arasındaki sosyo-politik ve sosyo-kültürel bağlamın, Buck’ın Nobel ödüllü bir kadın yazar olmasının, dönemin edebiyat anlayışına hakim konu ve biçimin Buck’ın romanlarındaki konu ve biçim ile örtüşmesinin ve çevirmeni Mebrure Alevok’un Buck’a karşı duyduğu his kardeşliğinin, Buck’ın Türk edebiyat ve kültür dizgesinde konumlanmasında rol oynadığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Remzi Kitabevi, “Dünya Muharrirlerinden Tercümeler Serisi”, süreç öncesi çeviri normları, çoğuldizge kuramı

QUADRILATERAL SECURITY DIALOGUE AND CHINA'S CHANGING ATTITUDE IN ASIA

Emine Tezel

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
tezell.emine@gmail.com*

Cengiz Çağla

*Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
ccagla2002@yahoo.com*

Quadrilateral Security Dialogue (QUAD) is a security dialogue composed of Australia, India, Japan, and the United States. The Quad's concept appeared during the Indian Ocean tsunami in 2004 and the relief activities carried through the current members of the Quad. The first attempt to build a security dialogue came from the Japanese Prime Minister Shinzo Abe which highlighted the terms of freedom and prosperity in a broader Asia. However, the concerns coming especially from Australia's side caused foundation efforts to fail. Nevertheless, the four countries pursued their trilateral dialogues as well as military exercises. Ten years after the first Quad experiment, the four countries relaunched the Quad in 2017 which maritime security was one of the core interests of the revival meeting. The Quad is seen as a containment method by the Chinese against the PRC's enhanced influence, notably in Asia through territorial claims and comprehensive projects like the Belt and Road Initiative (BRI). The Chinese government declared national sovereignty over most of the South China Sea and some parts of the East China Sea, in which both regions are highly disputed among many claimants. The increased importance of the oil and natural gas reserves alongside the transportation of energy led to severe disputes over both seas. On the other hand, the BRI aims to integrate the maritime countries, particularly in Southeast and South Asia, at the same time reconstruct and modernize the traditional silk road which would connect Central and South Asia with Europe. It is believed that the Quad's primary purpose is to rebalance China's assertive actions in the region.

Keywords: Quadrilateral Security Dialogue, Maritime Disputes, South China Sea, East China Sea, Belt and Road Initiative

ÖRGÜTLERDE BİLGİ SAKLAMA KAVRAMININ BİBLİYOMETRİK YÖNTEMLE İNCELENMESİ

Enes Kurt

*Arş. Gör., İstinye Üniversitesi
enskrt10@gmail.com*

Muhammet Fatih Şengüllendi

*Arş. Gör., Beykent Üniversitesi
fatih.sengullendi@gmail.com*

Yasin Şehitoğlu

*Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
ysehit@yildiz.edu.tr*

Bilgi saklama (Knowledge hiding) yönetim ve organizasyon yazınına 2012 yılında girmiş bir kavramdır. Yeni bir kavram olması, kavramsal açıdan eksik yönlerinin bulunması ve ilişkili konuların ortaya çıkarılması açısından bilgi saklama kavramının daha fazla incelenmesi gerekmektedir (Connelly vd., 2019). Bilgi saklama bir kişinin başka bir kişi tarafından talep edilen bilgiyi saklamaya veya gizlemeye yönelik kasıtlı bir girişimi olarak tanımlanmaktadır. Bilgi saklama, bir çalışanın bilgiyi farkında olmadan veya cehaletle paylaşmadığı durumları kapsamamaktadır. Aksine, bir bilgi talebi alırsa ve bilgiyi gizlemek için tasarlanmış bir davranışta bulunursa (örneğin, bu bilgiye sahip değilmiş gibi davranmak) bu bilgi gizlemeye bir örnek olarak sayılabilir (Connelly vd., 2012). Bilgi saklama; rekabet ve güvensizlik (Hernaus vd., 2018), kişilerarası ilişkilerde güvensizlik (Connelly vd., 2012), kişilerarası ilişkilerin bozulması (Connelly ve Zweig, 2015), azalmış iş tatmini ve artan işten ayrılma niyetleri (Offergelt vd., 2019) gibi durumlarda ortaya çıkmaktadır.

Araştırmada “Bilgi Saklama” kavramı kapsamında bibliyometrik bir araştırma yapılmıştır. Kullanılan veriler Web of Science (Wos) veri tabanından çekilerek “konu” bazında, “SSCI, SCI, ESCI” indeksleri çerçevesinde, toplam 114 makale üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Yayınlanan makalelerin yıllara göre dağılımları incelendiğinde toplam makale sayısının %76’sının son 3 yılda yazıldığı görülmektedir. Bilgi saklama konusunda en fazla yayın yapan ilk üç yazar Butt, Atif Saleem (9), Cerne, Matej (8) ve Skerlavaj, Miha (7)’dir. Konu kapsamında en fazla yayın yapan dergiler “Journal Of Knowledge Management” (19) ve “Journal of Organizational Behavior” (8)’dir. En çok yayın yapılan üniversiteler ise “American University of Ras Al Khaimah” (10), “Tongji University” (10) ve “McMaster University” (8)’dir.

Bilgi saklama konusu ile ilişkili kavramların ve bilgi saklama kavramı araştırmalarının ne yönde ilerleyeceğini anlayabilme adına ortak kelime analizi de yapılmıştır. Analizde Vosviewer paket programından faydalanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre “bilgi paylaşma” ve “bilgi yönetimi” konularının bilgi saklama konusu ile en ilişkili kavramlar olduğu görülmüş iken; “psikolojik kontrat ihlali” ve “psikolojik güvenlik” kavramlarının bilgi saklama konusu ile birlikte çalışılan en güncel kavramlar oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi saklama, bibliyometrik analiz, ortak kelime analizi

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLERİN AKICI OKUMA BECERİLERİNİ GELİŞTİRMEDE EŞLİ OKUMA

Erdem Cevahir

*Özel Eğitim Öğretmeni, Görele Mimar Sinan İlkokulu
erdem_cevahir20@trabzon.edu.tr*

Orhan Çakıroğlu

*Doç.Dr., Trabzon Üniversitesi
cakirogluorhan@gmail.com*

Günümüz dünyasında bilgiye ulaşma yolları çok çeşitlense bile bilgiye ulaşmak için ve bu bilgiyi paylaşabilmek için gerekli olan en temel ölçütlerden bir tanesi okumadır. Çağdaş medeniyete ayak uydurmak bir yana gündelik yaşamın sürdürülmesi ve bununla beraber yaşamın akıcı olması bakımından okuma çok önemlidir (Akyol, 2006). Okumanın sözü geçen bu amaçlara hizmet edebilmesi için akıcı okuma ögesini içermesi ve akıcı okumaya sahip olması gerekmektedir, nitekim okuma akıcı okuma ile birlikte işlevsel hale gelmektedir. Araştırmalara bakıldığında akıcı okumanın açıklaması için; ahenklilik (prozodi), otomatiklik, doğru okuma gibi kavramlar kullanılmaktadır (Akyol ve Kodan, 2016). Tüm bireyler gibi özel gereksinimli bireylerde hayata ayak uydurmak, akıcı bir şekilde sürdürebilmek ve toplumla bir bütün olabilmek için okuma becerisine sahip olmalıdırlar. Özel gereksinimli bireyler sosyal, kültürel ve akademik açılardan hayata entegre olabilmelidirler (Gökbulut, 2019). Özel gereksinimli bireylerin akıcı okumalarını sağlayabilmek için çeşitli teknikler bulunmaktadır. Söz konusu bireylerin bu becerisini sağlamak için var olan tekniklerden bir tanesi de eşli okuma tekniğidir. Eşli okuma tüm yaş aralığındaki okuyucuların kullanabileceği, bir uzman veya kısmen eğitilmiş kişinin yardım etmesiyle gerçekleştirilen okumadır (Topping, 1998).

İçeriği sunulan bu çalışma kapsamında öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin akıcı okuma becerisini geliştirmek için eşli okuma tekniğinin kullanımı, eşli okuma süreci ve eşli okuma ile ilgili ulusal ve uluslararası alanyazında yapılan araştırmalar özetlenecektir. Ayrıca, katılımcılarla uygulama süreci ve örnek uygulama materyalleri paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Özel öğrenme güçlüğü, okuma, akıcı okuma, eşli okuma

SERMAYE ŞİRKETLERİNİN KAR PAYI DAĞITIMINA GETİRİLEN SINIRLAMALAR

Erkan Eren
Av. Dr., İstanbul Barosu
erenerkan@gmail.com

2020 yılının Mart ayında yüm dünya genelinde pandemi olarak ilan edilen COVID-19, her alanda olduğu gibi ekonomik açıdan finans ve reel sektör piyasalarını da doğrudan etkilemiş ve şirketlerin devamlılığı açısından ciddi bir risk olarak ortaya çıkmıştır. Pandemi sürecinin sermaye şirketleri üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla alınan önlemlerden birisi 17.04.2020 tarihli 31102 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yeni Koronavirüs (COVID-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (“7244 sayılı Kanun”) ile, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun (“TTK”) Geçici 13 üncü maddesinde sermaye şirketlerinin kar payı dağıtımı konusunda getirilen kısıtlamadır. TTK’nın Geçici 13’üncü Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (“Tebliğ”) ise 17.05.2020 tarihli ve 31130 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Buna göre sermaye şirketlerinde, 30 Eylül 2020 tarihine kadar 2019 yılı net dönem karının yalnızca yüzde 25’ine kadarının dağıtımına karar verilebileceği hükme bağlanmış ve belirtilen süreyi üç ay uzatmaya ve kısaltmaya Cumhurbaşkanı’nın yetkili olduğu hükme bağlanmıştır. 18 Eylül 2020 tarihli ve 31248 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2948 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile kâr payı dağıtımına ilişkin sınırlamanın süresi 31.12.2020 tarihine kadar uzatılmıştır. Bu bağlamda, 2020 yılı sonuna kadar bazı istisnalar dışında kâr payı dağıtımı yapmak isteyen şirketlerin, TTK ve Tebliğ hükümlerinde düzenlenen uygulamaya ilişkin esasları göz önünde bulundurması gerekmektedir.

Yapılan düzenlemeler ile sermaye şirketlerinin öz kaynaklarının korunması amacıyla, kâr payı dağıtımı kısıtlanarak şirketten nakit çıkışının önüne geçilmek istenmiş ve böylelikle şirketlerin mali yapılarının güçlü tutulması hedeflenmiştir. Bu anlamda bahse konu düzenlemelerin, Covid 19 salgınının ekonomik hayatta yarattığı olumsuzluklardan şirket malvarlığının korunmasını hedeflediği ve bu sebeple de “malvarlığının korunması ilkesi” kapsamında değerlendirileceği açıktır. Bu çalışmada, kâr payı ve kâr payı avansı kavramları hakkında genel bilgi verilerek, TTK Geçici m. 13 hükmü ve bu hükmün uygulanmasına dair usul ve esasları düzenleyen Tebliğ hükümleri incelenmiş ve bu hükümlerin oluşturabileceği muhtemel sorunlara işaret edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kâr payı, kâr payı avansı, TTK Geçici Madde 13, kâr payı dağıtımının sınırlandırılması

İŞLETMELER İÇİN KORONAVİRÜS İSTATİSTİKLERİ

Erman Kılınç

Dr. Öğr. Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
ermankilinc@ohu.edu.tr

İlk olarak Aralık 2019'da Çin'in Wuhan eyaletinde ortaya çıkan koronavirüs, oldukça kısa zamanda dünya geneline yayılmış ve onarılması zor tahribatlara yol açmıştır. 14 Kasım tarihi itibarıyla dünya genelinde vaka sayısı 53.865.130; ölü sayısı ise 1.311.693 olarak kayıtlara geçmiştir. Uzmanlara göre bazı ülkelerin koronavirüs politikaları şeffaf olmadığı için gerçek sayının açıklananlardan çok daha fazla olması muhtemeldir. Bu durum ve pandeminin bir türlü kontrol altına alınamayışı geleceğe dair iyimser tabloların önüne geçmektedir.

Bu bildiride, *dünyanın 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana yaşadığı en yaygın ve derin kriz* olarak tanımlanan koronavirüsün işletmelere olumsuz etkileri incelenecektir.

Koronavirüsün işletmelere bazı olumsuz etkileri şöyledir:

- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) verilerine göre iş yerlerinin tamamen ya da kısmen kapanması sonucunda küresel işgücünün %68'inin bu durumdan etkilenmesi.
- Dünya Ticaret Örgütüne (WTO) göre küresel ticaretin en az %13 daralması.
- Çalışma saatlerinin küresel ölçekte %6.7 azalarak 195 milyon insanın tam zamanlı mesai saatine denk gelen çalışma kaybının yaşanması.
- Uluslararası Para Fonunun (IMF) 2020 büyüme tahminlerine göre Çin ve Hindistan dışındaki hemen her ülke ekonomisinin daralması.
- Gelişmiş Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ekonomilerinin %5-10 arası daralması.
- Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütüne (OECD) göre, tüketici harcamalarında %33, turizm sektöründe %45-70 arası ve ekonomi üretimlerinde %20-25 arası düşüş beklenmesi.
- ABD ve Avrupa borsalarında %30 seviyelerinde kayıpların yaşanması.
- KOBİ'ler, mikro işletmeler, kendi başına çalışanlar ve profesyonel meslek erbablarından oluşan pek çok kişi ve kurumun batma noktasına gelmesi.
- Hava kargo taşımacılıklarının %30-60 arasında azalması.
- Gemi kargo taşımacılıklarının %20 civarında azalması.

Koronavirüsün dünya genelinde meydana getirdiği tahribatın etkileri bazı sektörlerde daha fazla görülmektedir. ILO'ya göre koronavirüsün etkileri eğitim, sağlık, kamu yönetimi ve temel kamu hizmetlerinde düşük; tarım, ormancılık, inşaat, finans, sigortacılık ve madencilik sektörlerinde düşük-orta/orta; sanat, eğlence ve ulaştırma, lojistik, iletişim sektörlerinde orta-yüksek; konaklama, gayrimenkul, gıda, imalat ve perakende ise yüksek seyretmektedir.

Koronavirüsün yıkıcı etkilerinden yüksek düzeyde etkilenen sektörlerin bölgesel dağılımları ise şöyledir:

- %43 Amerika.
- %42 Avrupa ve Orta Asya.
- %38 Asya ve Pasifik.
- %33 Arap ülkeleri.
- %26 Afrika.

Söz konusu verilere göre gelişmiş ülkelerin koronavirüsten daha fazla etkilendiği görülmektedir. Bu durumun oluşmasında yüksek teknolojiye sahip ülkelerin doğal olarak bu sektörlerde daha fazla çalışana sahip olmaları gösterilebilir.

Anahtar Kelimeler: İşletme, koronavirüs, istatistik

ÇOCUĞUN YÜKSEK YARARI VE ÇOCUK ODAKLI HABERCİLİK BAĞLAMINDA; İZMİR DEPREMİ HABERLERİNDE ÇOCUK TEMSİLLERİ

Evin Doğan

*Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu
evin.dogan@sisli.edu.tr*

Medyada ve özellikle haberlerde çocukların temsil biçimlerinde yaşanan sorunlar çocuk odaklı haberciliğin önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Çocuk odaklı habercilik, haberlerde çocuğun üstün yararı gözetilerek yayın yapılmasını içermektedir. Ulusal ve uluslararası belgelere, mevzuatlarda yer bulan çocuğun üstün yararı ilkesi, çocuğun iradesi, yani duygu, düşünce ve isteklerinin dikkate alınması, yine çocuğun esenliği, güvenliği, sağlığı vb. unsurların korunması, güvence altına alınması ve geliştirilmesine olanak sağlanmasıdır. Çocuğun yüksek yararı kapsamında, çocuğun bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ve toplumsal gelişiminin sağlanması amaçlanmaktadır.

Çocuk hakları için bir temel oluşturan çocuğun yüksek yararı ilkesi, çocuğun eğitimden sağlığa, sosyal hizmetlerden yargı alanına kadar ilişkili olduğu her alanda, birer birey olarak kabul edilmesi, kendisini ilgilendiren her türlü işlem ve uygulamalarda çocuğun yüksek yararının korunması ve geliştirilmesidir. Çocuğun yüksek yararının korunması ve desteklenmesi gereken alanlardan biri de medyadır. Çocuğun üstün yararı ilkesi hukuki bir ilke olarak öne çıksa da, yayıncılık açısından da aynı ilkenin benimsenmesi öngörülmektedir. Medya kuruluşlarının, çocukların uluslararası ve ulusal sözleşme ve yasalarda yer alan korunma, gelişme ve katılım haklarını dikkate alarak, çocuğun yüksek yararını koruması beklenmektedir. Ancak günümüz medya pratikleri, çocuğun yüksek yararının korunmadığını ve çocuk haklarının ihlal edildiğini ortaya koymaktadır.

Bu çalışmanın amacı, çocuk odaklı habercilik bağlamında medya pratiklerini incelemek, özellikle haberlerde çocukların yer alışı biçimlerini çocuğun yüksek yararı bakımından değerlendirmektir. Çalışmanın kapsamında İzmir’de meydana gelen depremin ardından çocukların yer aldığı televizyon haberleri örneklem olarak belirlenmiş, çocuk temsilleri incelenmiştir. İçerik analizinin yapıldığı araştırmada, gerek metin içerisinde gerekse görsel kullanımında çocuğun temsil biçimlerinde; “mağdur”, “umut”, “mucize” tanımlarının öne çıktığı, “sevimsizlik”, “sempati”, “komiklik” üzerinden çocuk temsiliyetinin oluşturulduğu görülmüştür. Haberlerde yaşanan felaketi daha görünür kılma çabası üzerinden çocuklarının kullanıldığı, ancak diğer yandan “aksesuar” olarak konumlandırılarak, özellikle politika yapıcılar ve “ünlüler” açısından araçsallaştırıldığı da tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, çocuk haberciliği, çocuk hakları

EMOJİ VE TÜKETİCİ ETKİLEŞİMİ: MARKALARIN SOSYAL MEDYA İLETİŞİMİNDE EMOJİ KULLANIMINI ANLAMLANDIRMAK

Fatih Pınarbaşı
Arş. Gör., İstanbul Medipol Üniversitesi
fpinarbasi@medipol.edu.tr

İbrahim Kırçova
Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
kircova@yildiz.edu.tr

Günlük iletişimde yer alan ve çeşitli duygu/tepkilerin dışavurumu için kullanılan görsel gösterimler olarak özetlenebilen “emoji”ler sosyal medya platformlarının yaygınlaşmasıyla beraber gerek tüketiciler gerek markalar nezdinde önemli bir iletişim aracı haline gelmiştir. İletişim ögesinde metin içerisinde yer alan bu grafiksel gösterimler, barındırdığı farklı anlamlar/ifadeler açısından pazarlama iletişiminde önemli güncel konular arasında yer almaktadır. Bu çalışmada marka iletişiminde emoji kullanımının tüketici etkileşimi çerçevesinden incelenmesi amaçlanmıştır. Bağlam olarak metin ağırlıklı iletişimin yoğun olduğu Twitter seçilmiş, tüketici etkileşimi değişkeni beğeni ve tekrar paylaşım (favorite ve retweet) eylemlerinin toplamı olarak değerlendirilmiştir. Tüketicilerin tutumlarını inceleyen literatürdeki önceki çalışmaların aksine veri merkezli bir yaklaşımın kullanıldığı çalışmada, 5 farklı sektörden (dijital tv ve eğlence, yeme ve içme, wellness ve spor, kültür ve sanat, alışveriş) toplam 25 markanın Twitter gönderileri örneklem olarak kullanılmıştır. Çalışmanın metodolojisinde öncelikle Twitter API kullanılarak seçili markaların son gönderilerine ulaşılmış ve 25134 sosyal medya gönderisi içeren veriseti üzerinden işleme başlanmıştır. Bu veriseti üzerinden tanımlayıcı istatistiklere yer verilmiş, bu istatistiklerde emoji yoğunluğu, toplam emoji, gönderi başına emoji ve emoji çeşitliliği gibi göstergelere ulaşılmıştır. Metodolojinin ikinci kısmında her sektör için etkileşim değerlerinin ortalama değerlerinden veriseti ayrıştırılmış ve ortalama üzeri etkileşim alan gönderilerle analize devam edilmiştir. Bu aşamada sektörlere göre en sık kullanılan emojiler, en yoğun kullanılan emoji içerik kategorileri (yüzler & insanlar, hayvanlar & doğa, yiyecek & içecek, aktivite, gezi & mekanlar, nesneler, semboller, bayraklar) ve duygular açısından (pozitif/negatif/nötr) emoji miktarlarına yer verilmiştir. İletişim kuramında güncel bir yere sahip olan emojilerin seçili sektörler bağlamında incelenmesi ve etkileşimlere göre ulaşılan bulgular kuramsal açıdan marka iletişimi kuramına katkıda bulunmakla beraber, sektörel açıdan marka iletişimi yöneticilerine yol gösterici niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Emoji, sosyal medya, marka iletişimi, tüketici etkileşimi, anlamlandırma

* Bu çalışma Yıldız Teknik Üniversitesi İşletme Doktora programında Prof. Dr. İbrahim Kırçova danışmanlığında yürütülen Fatih Pınarbaşı’na ait “Dijital Dünyada Tüketiciyi Anlamlandırmak” isimli doktora tezi kapsamında yer alan çalışmadan türetilmiştir.

TARİHİN SÖZ(L)E DOKUNAN YÜZÜ: BİR TÜRKÜ ÇÖZÜMLEMESİ

Fatih Şayhan

*Dr. Öğr. Üyesi, Ardahan Üniversitesi
fatihsayhan@ardahan.edu.tr*

Türk milletinin yaşam ve gelişen olaylar dizgesi karşısındaki duruşunu aksettirdiği türküler, kültürel hafızanın en önemli bellek mekânlarındandır. Acılarımız, hüznlerimiz, kopuşlarımız, sevdalarımız, sevincimiz, ayrılıklarımız bir bakıma bizi biz yapan bütün değerler türküler sayesinde sözün gücüyle buluşmuş, türküler sayesinde anlam kazanmıştır. Bu bakımdan türküler, Türk insanının ruhunun dünyalık zaman dilimindeki barınağı olmuştur. Yüzyıllardır savaşların, ayrılıkların, acıların, hüznlerin en onulmaz yaraları türkülerle tedavi edilmiş, türkülerle sağaltılmaya çalışılmıştır. Türküler bu bağlamda derin acıların bütün yıpratıcılığının karşısına en içten haliyle birleştirici, dönüştürücü ve kapsayıcı yönleriyle çıkmıştır. Türk insanı tarihsel süreç içerisinde savaşın kaotik, yok edici ortamına türküler aracılığıyla ses vermiş, kaosu kozmosa çevirmenin çarelerini türkülerle dokumuştur. Türküler aynı zamanda tarihsel bağlamları itibarıyla yaratılmış olduğu dönemin sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel özelliklerini de taşımaları bakımından tarihsel bir vesika niteliği taşır. Bu bakımdan türküler, tarihin aynalarından bize gerçeklikleri sunar. Nitekim tarihsel bağlam itibarıyla yaratılmış olduğu çevrenin dokusunu da içerisinde barındıran türküler, bir bakıma metinsel anlamda arka plan kültüründe bir yaşanmışlığı da barındırır. Bu bağlamda Ardahan'ın Çıldır ilçesinde Âşık İsrail Uzunkaya'dan (Seyyâti) hikâyesi ile birlikte kayda aldığımız “Ardahan'dan Gelen Tatar” türküsü savaşın ve esaretin tüm yıpratıcılığı karşısında içerisinde bir yaşanmışlığı barındırmaktadır. Bu bildiride 93 Harbi olarak bilinen Osmanlı Rus savaşında esir düşen ve Sibirya'da 18 yıllık bir esaret yaşayan Mehmet Çavuş'un yurduna döndükten sonra eşi Gülüşan Hanım'la olan karşılaşmasının söz(l)e dokunduğu “Ardahan'dan Gelen Tatar” türküsü üzerine tarihsel ve metinsel bağlam merkezli bir okuma yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, anlatı, türkü

OKULA YÖNELİK OLUMLU TUTUMLARIN GELİŞTİRİLMESİNDE ÜÇ BİLEŞEN: AİDİYET, İHTİYAÇLAR, MOTİVASYON

Fatma Altınsoy

*Dr. Psikolojik Danışman, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
fatmaaltinsoy.26@gmail.com*

Nurseven Kılıç

*Öğr. Gör. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
nursevenkili71@hotmail.com*

Bu araştırmanın amacı, lise öğrencilerinin okula yönelik olumlu tutum geliştirmelerinde aidiyet, ihtiyaçlar ve motivasyon bileşenlerini öğrencilerin bakış açılarına dayalı olarak derinlemesine incelemektir. Bu çalışma kapsamında, lise öğrencilerinin okula yönelik olumlu tutum geliştirmelerine ilişkin deneyimlere ve öğrencilerin bu öğeleri nasıl anlamlandırdığına odaklanıldığı için nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desenden yararlanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını lise öğrenimine dokuzuncu ve onuncu sınıflarda devam eden ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 59 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiş, verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Buna ek olarak, bulguların analizinde geçerlik ve güvenilirliği artırmak amacıyla araştırmacı çeşitlemesine gidilmiş ve nitel araştırma yöntemiyle çalışan iki uzmandan görüş alınarak bulgulara son hali verilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, okula yönelik olumlu tutum geliştirme ana temasının üç bileşeninin aidiyet, ihtiyaçlar ve motivasyon olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin aidiyet geliştirmelerine ilişkin olarak elde edilen kodlar öğretmenin kabul edici ve empatik yaklaşımı, okul imkânlarının genişletilmesi, akranların kabul edici ve empatik yaklaşımı, sınıf ve okul kurallarının genişletilmesi ve öğretmen-öğrenci ilişkisinde mizahın kullanımı şeklinde sınıflandırılmıştır. İhtiyaç alt temasında ulaşılan kodlar ise sınıf ortamına ilişkin fiziki ihtiyaçlar, okul ortamına ilişkin fiziki ihtiyaçlar, maddi ihtiyaçlar ve sosyalleşmeye yönelik ihtiyaçlar olarak adlandırılmıştır. Son olarak motivasyon alt temasında öğretmenin empatik yaklaşımı, öğretmen yetkinliği, ders sürecinin yapılandırılması ve ders işlenişinde mizahın kullanımı yer almıştır. Bu çalışma, lise öğrencilerinin okula yönelik olumlu tutum geliştirmelerinde aidiyet, ihtiyaçlar ve motivasyon bileşenlerini ifade ediş biçimlerini ve bu ifadelerin altında yatan anlamlara ilişkin algılarını ortaya koymuştur. Araştırmanın bulguları okula yönelik olumlu tutumların geliştirilmesinde uygulayıcılara ve yöneticilere bazı ipuçları sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet, ihtiyaçlar, motivasyon, okula yönelik olumlu tutumlar

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETEN ÖĞRETMENLERİN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Fatma Karaca Turhan
Öğr. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi
fkaraca@yildiz.edu.tr

Bayram Baş
Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
bbas@yildiz.edu.tr

Osman Turhan
Arş. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi
osmant@yildiz.edu.tr

Yabancılar Türkçe öğretimi Türkiye’de çeşitli üniversiteler (vakıf, devlet) ve özel kurumlar bünyesinde yürütülmektedir. 2020 yılının ilk çeyreğinde Türkiye’de görülmeye başlayan COVID-19 virüsünün yayılma hızını önlemeye yönelik YÖK Başkanlığı tarafından alınan önlemler doğrultusunda üniversitelerde 19-20 akademik yılı Bahar döneminin uzaktan eğitimle yürütülmesine karar verilmiş ve üniversiteler bünyesinde yürütülen yabancılar Türkçe öğretimi de bu karardan etkilenmiştir. Pandeminin gerektirdiği önlemler çerçevesinde uzaktan eğitim ivedilikle planlanmış ve uygulanmaya başlamıştır. Dünya genelinde art zamanlı olarak benzer bir süreç yaşanmış ve dil öğretimi uzaktan eğitim sahasına aciliyetle taşınmıştır. Gerek Türkiye özelinde gerek dünya genelinde bazı yüksek öğretim kurumları uzaktan eğitim konusunda hem alt yapı hem de müfredat olarak hazırlıklı olsa da bu durum için hazırlıklı olmayan kurumlar da mevcuttur. Bazı kaynaklarda bu süreç “tam yapılandırılmış bir uzaktan eğitim” olarak değil “kriz kaynaklı uzaktan öğretim” olarak adlandırılmıştır (Gacs, Goertler, Spasova, 2020). Buradan hareketle bu araştırmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenlerin pandemi döneminde planlanıp uygulama koyulan uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasının uygulandığı bu araştırmada veri toplama aracı olarak çevrim içi anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma kapsamında öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik görüşleri; “Dil Düzeyleri ve Öğrenme Alanları”, “Ölçme-Değerlendirme”, “Uzaktan Eğitim Alan Öğrenciler”, ve “Kişisel ve Mesleki Gelişim” alt boyutlarında incelenmiştir. Araştırma kapsamında elde edilecek veri, içerik analizine tabi tutulacak ve öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik görüşleri incelenecektir. Eğitim alanında tasarlanan tüm programların uygulayıcısı olan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik görüşleri doğrultusunda, bu araştırmanın genelde dil eğitimi özelde Yabancılar Türkçe öğretimi alanlarına hem teorik hem de uygulamalı olarak fayda sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe öğretimi, uzaktan eğitim, öğretmen görüşleri, dil eğitimi

PINAR GÜLTEKİN CİNAYETİ ÖRNEĞİNDE KADIN CİNAYETİ HABERLERİNDE ETİK İHLALLER

Filiz Yıldız

*Dr. Öğr. Üyesi, Çukurova Üniversitesi
filizyildiz.12280@gmail.com*

Toplumsal cinsiyetçi ideolojinin ve uygulamaların sonucu olan kadına yönelik şiddet Türkiye'nin en önemli toplumsal sorunlarından biridir. Kadınlar, aile ve akrabalık ilişkileri, çalışma yaşamı, arkadaşlık ve flört ilişkileri çerçevesinde yaşamlarındaki erkeklerin şiddetiyle sıklıkla karşılaşmakta, kimi kez de hiç tanımadıkları erkeklerin şiddetine maruz kalmaktadırlar. Psikolojik, fiziksel, ekonomik, cinsel ve sosyolojik boyutları olan kadına yönelik şiddetin en sarsıcı ve onarılamaz biçimi ise kadın cinayetleridir. Türkiye'de her yıl yüzlerce kadın, genellikle de yakınlarındaki erkekler tarafından öldürülmektedir. 23 Kasım 2020 tarihi itibarıyla erkeklerin öldürdüğü kadın sayısı 335 olarak kaydedilmiştir (<http://anitsayac.com/>). Neredeyse her gün en az bir kadın cinayeti haberi medyada benzer biçim ve içeriklerle sunulmakta, kimi kez anlık kamuoyu tepkileri yaratsa da kısa bir süre sonra gündemden düşmekte ve unutulmaktadır. Haber medyasının toplumsal sorunlara ilişkin kamuoyunun dikkatini çekme, farkındalık oluşturma ve kamu otoritesi karşısında tepkilerin dile getirilmesine aracılık etme işlevleri bulunmaktadır. Ancak günümüzde medyanın güç/iktidar ilişkileri ve kar güdüsüne odaklı yapısı nedeniyle haber profesyonellerinin başlıca hedefi, haberin bir emtia olarak dikkat çekecek biçimde paketlenip mümkün olan en fazla sayıda kişiye ulaşmasıdır. Bu çalışma, kadın cinayeti haberlerinde medyanın toplumsal cinsiyetçi dili ve sansasyonel habercilik anlayışı nedeniyle oluşan etik ihlalleri Pınar Gültekin cinayeti haberleri örneği üzerinden ele almaktadır. Muğla'nın Ula ilçesinde 16 Temmuz 2020 tarihinde kaybolan 21 Temmuz 2020 tarihinde ise Cemal Metin Avcı tarafından öldürüldüğü ortaya çıkan Pınar Gültekin ile ilgili haberler, cinayet sürecini, cinayetin işleniş biçimini tüm detaylarıyla aktaran, maktulün özel hayatının gizliliğini ihlal eden ve doğruluğu kesinleşmemiş verileri hakikatmiş gibi sunan sansasyonel bir anlatıya sahiptir. Çalışma kapsamında 21 Temmuz 2020-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında ulusal gazetelerin çevrimiçi haberleri arasından, yargısal örneklem yoluyla seçilen toplam 30 haber betimsel araştırma yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmada ulusal ve uluslararası meslek örgütleri ile medya kuruluşlarının etik ilkeleri rehberliğinde haber anlatıları; dil ve fotoğraflar düzeyinde çözümlenerek yapılan etik ihlaller saptanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın cinayeti, haber etiği, kadın cinayeti haberleri, gazetecilik etiği

ABDÜLHAK HÂMİD HATIRALARINDA VICTOR HUGO ETKİSİ

Gül Ayşe Akar
Öğr. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi
gl.akar86@gmail.com

Nihayet Arslan
Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
nihayet.arslan@gmail.com

Tanzimat dönemi ele alındığında Victor Hugo'nun her şair ve yazarımıza ayrı ayrı etki ettiğini söyleyebiliriz. Kimi ona eleştirel bir tarzda yaklaşmış kimi ondan esintileri edebiyatımıza taşımış kimi de birebir taklide kaçmıştır. 19. yüzyılda felsefe ve sanatı saran akımın etkisiyle tüm dünyada romantizmin babası olarak bilinen Jean Jacques Rousseau'dan hemen sonra anılan Victor Hugo çağının yükselen yıldızı olmuştur. Onun bu yükselişi Osmanlı'da da yankı bulmuş, pek çok Osmanlı şair ve yazarına gerek hayatıyla gerekse eserleriyle ilham olmuştur. Tanzimat Edebiyatı'nda Victor Hugo etkisiyle en çok anılan isim Namık Kemal'dir. Oysa onun dışında bu etkiyi memlekete taşıyan pek çok isim vardır. Gerçi bazıları Namık Kemal'in izinden giderek ona varmışlardır. Ebüzziya Tevfik bunlardan biridir. Rodos'ta sürgündeyken yazdığı dram Habîbe yahut Semahât-ı Aşk isimli eseri, Victor Hugo'nun Anjélo ou le tyran de Padou adlı eserinden adaptedir. Beşir Fuad'ın Victor Hugo biyografisi, Şemseddin Sami'nin Sefiller tercümesi gibi eserleri sayesinde Hugo yavaş yavaş Osmanlı'da tanınmaya başlar. Beşir Fuad'ın esas derdinin romantizm eleştirisi yapmak olması onun Osmanlı içinde tartışılmasına sebep olur. Öyle ki Fazlı Necib ve Muallim Nâci ile Victor Hugo üzerinden güncel edebi konular üzerine mektuplaşmaya başlamışlardır. Daha sonra bu mektuplardan Muallim Naci ile olanları İntikad, Fazlı Necib ile olanları ise Mektûbât adını vererek yayınladı.

Victor Hugo'nun dönemine yayılan tüm bu yankılanmalarının arasında bir isim vardır ki onun için şairin yeri apayrıdır. Bu isim Abdülhak Hâmid'dir. Namık Kemal'deki izleri takip ederek ona ulaşanlardan olsa da onda Kemal'den çok farklı yönler görür. O, Namık Kemal'deki Hugo etkisinin üzerine çıkarak neredeyse Hugo ile özdeşleşecek duruma gelmiştir. Belki de bu sevgisi onu, Hugo'ya çekmiş, şairin şehri Paris'te bir kez de olsa görüşme fırsatı yakalamıştır.

Abdülhak Hamid bu sevgisini eserlerine de taşımış, onun duygulara önem veren ve iç dünyasını okuyucunun gözleri önüne seren halini örnek almıştır. Hugo, Aurore isimli şiir kitabında gençlik yıllarını anlatırken Abdülhak Hamid Divaneliklerim adlı şiir kitabında Paris'teki gençlik maceralarını anlatır. Victor Hugo'nun Au Bord De L'infini'de metafizik düşünceyi şiirine çağırırken aynı iç sıkıntıları Abdülhak Hâmid'in şiirinde de kendine yer bulur.

Bu benzerliklerin hepsi tesadüf müdür? Eserlerden takip edilebilen bir kısmı Abdülhak Hamid'in hayranlığının etkisiyle olsa da kaderin de hayatlarını kesiştirdiği bir gerçektir. Abdülhak ona o kadar hayrandır ki onunla benzer bir yaşam sürmüş, kader onları Paris'te kavuşturmuştur. İşte bu bildiri ile hayatı benzer şekillerde yaşamış ve benzer yaşlarda sonlandırmış iki şairin hayatlarının kesişen ve ayrılan noktaları ile ikisinin de büyüğü şehirleri Paris'te nasıl buluştuklarını anlatmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Abdülhak Hâmid, Victor Hugo, romantizm, Paris, hatıra

SOCIAL REPRESENTATIONS ABOUT CAPITAL PUNISHMENT

Gülçin Akbaş Uslu

Assist. Prof. Dr., Atılım University
gulcin.akbasuslu@atilim.edu.tr

Capital punishment is the harshest punishment that can be legally applied by states. The death penalty is a matter of controversy for centuries because of its impact on humans and ethical concerns. In Turkey, between the years 1920 and 1984, 712 people were executed from committing different crimes. Most of these executions were offenders of political crimes. In 1990s, there were many offenders who were put to death but these decisions were not executed and all of them were converted to life imprisonment (Gündüz, 2001). However, the discussion about the death penalty is renewed sometimes. The aim of the present study is to explore how capital punishment, which was again become a current issue because of rape crimes, is evaluated in Turkey and to reveal existing social representations through interviews (Moscovici, 1984). The sample of the study consisted of 20 participants including 10 males and 10 females and all of them have bachelor's degree. Results were classified into four categories: "Attitudes towards capital punishment", "Which crimes are capital offenses?", "What happens if we apply capital punishment?", "What can be done instead of capital punishment?", "Is life imprisonment an alternate of capital punishment?" In general, compared to female participants, male participants hold harsher attitudes towards capital punishment. Although nearly all of the participants opposed to capital punishment because of various reasons, most of them indicated some offenses which may require capital punishment. Participants reported differing and indecisive opinions about capital punishment; most of them believe that it is dysfunctional. They believe that capital punishment alone cannot solve any problem, the offenders should be rehabilitated. Besides, interviewees were again indecisive about the functions and results of the life imprisonment as an alternative of capital punishment. Results evaluated in the light of different perspectives about capital punishment.

Keywords: Capital punishment, social representations, crime

PSİKOLOJİK SERMAYENİN İŞ TATMİNİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞUN ŞARTLI DEĞİŞKEN ROLÜ

Gülsüm Elik Besdil
Öğrenci, Yıldız Teknik Üniversitesi
gulsumelik@gmail.com

Emel Esen
Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
emelozarслан@gmail.com

Bu araştırmanın amacı psikolojik sermayenin iş tatmini üzerine olan etkisinde psikolojik iyi oluşun şartlı değişken rolünün olup olmadığını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda enerji sektöründe çalışan 141 kişiye anket uygulanmıştır. Psikolojik sermayenin ölçümünde Luthans ve diğerleri (2007) tarafından geliştirilen ve Çetin ve Basım (2012) tarafından da Türkçeye uyarlanan psikolojik sermaye ölçeği kullanılmıştır. İş tatmininin ölçümünde Hackman ve Oldman (1975) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Psikolojik iyi oluşun ölçülmesi aşamasında ise ilk olarak Ryff (1989) tarafından geliştirilen ve 84 maddeden oluşan ölçeğin daha sonra Ryff ve Keyes (1995) tarafından 18 maddeye indirgenmiş hali kullanılmıştır. Araştırmada analiz sonuçlarına göre psikolojik sermaye ile iş tatmini arasında bir ilişki olduğu görülürken, bu iki değişken arasında psikolojik iyi oluşun şartlı değişken rolünün olmadığı ortaya çıkartılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişki tek tek incelendiğinde yani psikolojik iyi oluş ile psikolojik sermaye arasındaki ilişki, psikolojik iyi oluş ile iş tatmini arasındaki ilişki ve psikolojik sermaye ile iş tatmini arasındaki ilişkilere bakıldığında zaman anlamlılık olduğu gözlenmiştir. Ancak psikolojik iyi oluşun alt boyutlarından olan özerkliğin yine kendi alt boyutu olan hayatın amacı ve psikolojik sermayenin alt boyutu olan iyimserlik ile arasında negatif bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın H1 hipotezi olan “Enerji sektörü çalışanlarının psikolojik sermayelerinin yüksek olması, iş tatminlerini arttırmaktadır.” maddesi kabul edilmiş ve H2 hipotezi olan “Psikolojik sermaye ile iş tatmini arasındaki ilişkide psikolojik iyi oluşun moderatör (şartlı) rolü bulunmaktadır.” maddesi reddedilmiştir. Bu çalışmanın daha önceden yayınlanmış olan çalışmalardan farkı ise seçilen değişkenlerin daha önce aynı çalışma içerisinde bir arada kullanılmamış olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik sermaye, iş tatmini, psikolojik iyi oluş

FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL'İN ÇOBAN ÇEŞMESİ ŞİİRİNDE KÜLTÜREL BELLEK

Gürhan Çopur

Arş. Gör. Dr., Ardahan Üniversitesi
gurhancopur@gmail.com

Cumhuriyet dönemi Türk şiirinde Beş Hececiler ile ivme kazanmış olan, Anadolu'ya yönelim, Anadolu ile ifade bulan kolektif ruh ve kolektif bilincin şiirimizin merkezine yerleşmesine zemin hazırlar. Mekân-İnsan özdeşliği sınırları içerisinde birbirini besleyen Anadolu ve Anadolu insanı, geniş kültürel birikimiyle genç Cumhuriyetin şairlerinin dikkatlerini çeker.

Uzun zaman ihmal edilmiş ve savaşların yıkıcı etkisinden halen kurtulamamış Anadolu, genç Cumhuriyetin edebiyatçıları ve özelde Beş hececiler topluluğu için keşfedilmemiş bir ülke gibidir. Beş Hececiler topluluğunun en verimli kalemi olan ve öncüsü olarak tanımlanan Faruk Nafiz Çamlıbel, bu anlayışı teknik ve içerik bakımından millî unsurlarla bezeyerek özgün eserler verir. Çamlıbel, heceyi kullanmadaki mahareti ve şiirlerinin içeriği ile döneminin şiir anlayışını şekillendiren ilerici bir poetika yaratır. Anadolu'nun fizikî güzellikleri ve keşfedilmemiş doğasının yanısıra kültürel ve irfanî yönüne vurgu yaptığı şiirleri, içerisinde bulunduğu estetik anlayışı ve sonrasını şekillendirme yeteneğine sahip birer kanonik metinlerdir denilebilir.

Millî mücadele sonrasında gerçekleşen kalkınma hamlelerinin muhatabı olan Anadolu, yaşadığı birçok trajediye karşın manevi iklimini diri tutabilmiş ve kendilik değerlerini güncelle taşıyabilmiştir. Varoluşunun konumlandığı değerlerini şekillendiren mitik anlatıları mekânın/nesnenin belleğinde muhafaza ederek değerlerini zamanın ötesine taşır. Mimetik bellek, bireyin/toplumun geçmiş ve bugün arasındaki kurucu bağları oluşturmaya zemin hazırlar. Mimarisine ya da ruhuna işlendiği nesneleri ya da yapıları birer abideye dönüştürme özelliğine sahip olan mimetik bellek, mekânı onu inşa eden toplumla ontolojik bağlar aracılığıyla birbirine kenetler.

Dünyalık zamanda meydana getirdiği kültür dairesini, kendisini ifade eden sembollerle örerek çoğuldaki tekili arar. Faruk Nafiz Çamlıbel'in Çoban Çeşmesi şiiri de ilk dönem cumhuriyet şiirinin kanonik bir metni olma özelliğinin yanı sıra; mimetik bellek mekânı olarak bir kültür taşıyıcısı olan çeşmeyi, kültürel bir hafıza mekânına dönüştürür. İncelememizde, Anadolu coğrafyasının mitik ve manevi düzlemdeki birikimini temsil eden Çoban Çeşmesi şiiri, kültürel bellek, kolektif bilinç ve toplumsal ortaklıkları temsil çerçevesinde irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Faruk Nafiz Çamlıbel, Anadolu, çoban çeşmesi, kültürel bellek

THE IMPACT OF OPTIMISM ON PERCEIVED RISK AND SUBJECTIVE WELL-BEING DURING COVID-19 PANDEMIC

Hacer Belen

*PhD, Bursa Uludag University
hacerbelen@uludag.edu.tr*

Coronavirus disease (COVID-19) outbreak emerged as a pandemic that began in Wuhan, China in December and spread to the entire world in a short time. Rapid transmission of the virus between people, and high infection and mortality rates resulted in experience of low subjective well-being. Decrease in subjective well-being might be affected by various factors including perceived risk to catch COVID-19 disease. Although some of the studies documented the link between perceived risk and other variables, no studies per se explored a) the link between perceived risk and subjective well-being, and b) potential preventive effect of optimism against low subjective well-being during COVID-19 pandemic. Current study aimed to examine the mediating effect of optimism in the relationship between perceived risk and subjective well-being among university students. 352 undergraduate students from Bursa Uludag University responded to PANAS, LOT-R and the question “What is the likelihood of you catching COVID-19 in upcoming days?” Result demonstrated significant and positive correlations between perceived risk and subjective well-being while negative correlations occurred between, optimism and subjective well-being / perceived risk. In terms of structure equation modeling analyses, measurement model demonstrated a good fit to the data, $\chi^2 (54, N = 352) = 137.44$, $\chi^2 / df = 2.54$, $p < .001$; CFI = .96; TLI = .94; IFI=.96; RMSEA = .06 (90% CI = .05–.08). Moreover, structural model demonstrated that optimism mediated in the relationship between perceived risk and subjective well-being, $\chi^2 (65, N = 352) = 167.49$, $\chi^2 / df = 2.58$, $p < .001$; CFI = .96; TLI = .94; IFI=.96; RMSEA = .06 (90% CI = .05–.08). Results speak that optimism acted as a protective factor against the negative effect of perceived risk catching COVID-19 among university students. Thus, instilling positive psychological characteristics such as optimism is suggested for strengthening psychological health of university students during the pandemic.

Keywords: COVID-19 pandemic, perceived risk, optimism, subjective well-being

KÜLTÜREL AİDİYET BAĞLAMINDA TRABZON RUMCASININ AKTARIMININ ZAYIFLAMASI ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

H. Zeynep Bilici Söğüt
Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
hafizezeynepbilici@gmail.com

O. Güneş Ayas
Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
gunesayas@gmail.com

Trabzon'un Çaykara, Dernekpazarı, Tonya, Köprübaşı ve Maçka ilçelerinin bazı köylerinde konuşulmakta olan Rumca eskiden her yaş grubunun konuşabildiği bir dilken, artık genç neslin bu dili kullanmamasıyla birlikte yok olma tehlikesi altındadır. Diğer yerel diller gibi Rumca da Türkçe ile rekabet edememiş ve yeni nesle aktarılmamıştır. Göç, okullaşma, medyanın etkisi gibi pek çok faktör bu aktarımın gerçekleşmemesinde etkili olmuştur. Bunlara ilaveten, Rumcanın çoğunlukla gayrimüslimlerin konuştuğu bir dil olarak bilinmesi, Müslüman olan bölge insanı için anadilin bir kimlik unsuru olarak benimsenmesini zorlaştırmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı da Rumcanın aktarılmamasının kültürel aidiyetle nasıl ilişkili olduğunu anlamaya çalışmaktır. Bu sebeple çocukluğunda Rumca konuşulan bir ortamda büyümüş ve Rumcada yetkin olan ebeveynler bu araştırmanın hedef görüşmecileri olmuştur. Araştırma sorusunun yakalamaya çalıştığı bulgudan ve görüşmecilerin profillerinden dolayı nitel araştırma metodu kullanılmış ve veri toplama yöntemi olarak derinlemesine mülakat belirlenmiştir. Beş tanesi grup görüşmesi olan yirmi adet derinlemesine mülakat yapılmıştır. Rumca bahsedildiği üzere birden çok bölgede konuşulduğu için, görüşmecilerin farklı bölgelerden olmasına bilhassa özen gösterilmiştir. Araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular ise şu şekildedir: Rumcanın gayrimüslim kimlikle özdeşleştirilmesinden ötürü, Rumca konuşan Müslümanların da bu yönde bir ilişkilendirmeden rahatsız olduğu görülmüştür. Görüşmeler doğrultusunda Rumca konuşan bölge insanında aidiyet duygusunun çoğunlukla Müslüman olmak ve Türk hissetmek şeklinde belirginleştiği; anadillerinin Rumca olmasının ayrı bir politik kimlik doğurmadığı anlaşılmıştır. Başka faktörlerin yanı sıra, Trabzon Rumcası konuşanların Müslüman-Türk çoğunluğa aidiyet hissinin, Rumcayı sürdürme motivasyonunu zayıflatmış anlaşılmıştır. “Gayrimüslim” veya “gayri-Türk” olarak algılanmaktan kaçınmak adına bazı görüşmecilerin bu dili konuşmamak ve çocuklarının öğrenmesi için özel bir çaba harcamamak gibi davranış kalıpları sergiledikleri görülmektedir. Aynı zamanda Rumca konuştukları için önyargılı davranışlarla karşılaşan görüşmecilere de rastlanmıştır. Bu bulguların yaşa, cinsiyete, eğitim durumuna, bölgeye göre değiştiği görülmüştür. Bu çalışma, kültürel aidiyet ile dilin aktarımı arasındaki ilişkiyi, bölgeler arası farklılıkları ve demografik özellikleri göz önünde bulundurarak ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet, dil sosyolojisi, kimlik, Trabzon Rumcası

OKUL ÖNCESİ MONTESSORİ ÖĞRENME ORTAMLARINDA ÇOCUK İLE ÖĞRETMEN ARASINDA İLETİŞİM VE İŞ BİRLİĞİ: FENOMENOLOJİK BİR ÇALIŞMA

Hatice Uslu Kocabaş
Öğrenci, Yıldız Teknik Üniversitesi
haticeuslukocabas@gmail.com

Bünyamin Bavlı
Dr. Öğr. Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi
bunyaminbavli@gmail.com

İlerlemeci felsefeye dayanan ve çocuk merkezli bir eğitim yaklaşımı benimseyen Montessori yöntemi; çocuk, öğretmen ve öğrenme ortamı üçgeninde çocuğun gelişimini desteklemeyi amaçlamaktadır. Çocuğun gelişimi ve ihtiyaçları dikkate alınarak tasarlanan ve hazırlanmış çevre olarak nitelendirilen öğrenme ortamında çocuk, raflar üzerinde hazır bulunan etkinlikleri bireysel ilgi ve tercihleri doğrultusunda serbestçe seçebilmektedir. Öğrenme sürecinde öğretmen, çocuğun bireysel farklılıklarını ve gelişimini izleyen bir gözlemcidir. Ayrıca, yaptığı gözlemlere dayanarak çocuğa destekleyici ve kolaylaştırıcı bir rol üstlenen rehber konumundadır. Çocuk, öğretmen ve hazırlanmış çevre arasındaki bu ilişki, öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişim ve iş birliğinin de yönünü tayin etmektedir. Literatür incelendiğinde, Montessori öğretmenlerinin çocukla olan iletişim ve iş birliğini nitel bir desenle derinlemesine ele alan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, Montessori öğretmeni ile çocuk arasında gerçekleşen iletişim ve iş birliğinin incelenerek ortaya konulması ihtiyacını doğurmuştur. Nitel araştırmalar yaklaşımlarından fenomenolojik yöntemin benimsendiği bu çalışmada, Montessori öğretmenlerinin çocukla iletişim ve iş birliği tecrübeleri yarı yapılandırılmış görüşmeler ile odak grup görüşmesi aracılığıyla incelenmiştir. Çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme ile belirlenen Montessori yönteminin uygulandığı okullarda görev yapan 12 öğretmenden oluşmaktadır. Çalışmadan elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Veri analizi neticesinde, “Öğretmenin Çocukla İletişimi”, “Öğretmen Çocuk arasında İş birliği” ve “Montessori Yöntemini Uygulayan Öğretmenlerin Çocukla Kurdukları İletişim ve İş birliğinde Karşılaştıkları Zorluklar” adlı üç ana temaya ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular, Montessori öğretmenlerinin çocukla kurdukları iletişim ve işbirliğinin Montessori yönteminin dayandığı felsefe ile çoğu zaman örtüştüğü fakat bazı noktalarda ayrıştığı yönündedir. Buna göre, Montessori öğretmenlerinin iletişimde çocuğun ihtiyaçlarını, bireysel farklılıklarını ve duygu durumunu dikkate alan bir yaklaşım benimsedikleri söylenebilir. Çocukla iş birliğinde, çocuğa verilen sorumluluklar ve çocuğun akranından alınan destek ön plana çıkmaktadır. İletişim ve iş birliğinde karşılaşılan zorluklar arasında ise çocuğun olumsuz davranış göstermede ısrarcı davranması dikkat çekmektedir. Bu durum, öğretmenlerin davranışçılığa kayan bir yaklaşım göstermesine sebep olabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Montessori yöntemi, öğretmen, iletişim, iş birliği

DONATELLO, SALOME’NİN DANSI

Huriye Altuner

*Dr. Öğr. Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
huriyealtuner@gmail.com*

Siena Katedrali vaftiz kurnasının bronz kabartma panolarından biri Donatello’nun hazırladığı “Kral Herodes’in Şöleni” adlı çalışmasıdır. Bu eser, hem teknik açıdan tasvir sanatına kattığı yeniliklerle hem de işlediği konunun içerdiği anlamlar boyutunda incelenmiştir.

Donatello, Brunelleschi’nin perspektif alanında yaptığı büyük yeniliği, kabartma yüzeyde uygulamış, büyük bir hayranlık oluşturmıştır. Donatello çalışmasında, Rönesans geleneği içinde ön düzlemde bırakılan boşluğu, figürlerin iki yana çekilmesi ile sağlanmış ve yerdeki karolar, uygulanan perspektifi daha da belirginleştirmiştir. Bunu destekleyen diğer bir uygulama, sanatçının olayın üç aşamasını da sahneye dâhil etmesidir. En arkada kesik başı getiren cellattı karşılayan görevliler, ortadaki düzlemde müzik yapan çalgıcılar ve nihayet en ön düzlemde korkunç olayın gerçekleşme anı aktarılmıştır. Derinlik, ön düzlemdeki figürlerin yüksek kabartma şeklinde yapılması ile de güçlendirilmiştir.

Şölen masasında Herodes, sağa doğru kayarak getirilen kesik başa tedirginlikle bakmaktadır. Sahnedeki diğer figürler ise gördüklerine inanmamakta, korku ve dehşet içinde sağa ve sola doğru kaçmaktadır. Gelen bir insanın kesik başıdır ve üstelik sevilen, saygı duyulan Vaftizci Yahya’ya aittir. Gerek figürlerin yüzlerindeki ifadelerde, gerekse hareketlerinde olayın trajik durumu güçlü bir şekilde ifade edilmektedir. Sağ ortada ise bu olayın gerçekleşme nedeni olan Salome dans etmektedir. Sanatçı giysilerindeki dalgalanmalarla gerçekçi anlatımı desteklemektedir.

Donatello, İncil’de anlatılan olayı aktarmıştır. Vaftizci Yahya, Kral Herodes’in kardeşi Filipus’un karısı Hirodiya ile evlenmesinin Kutsal Yasa’ya aykırı olacağını söylemiştir. Bunun üzerine Herodes, Yahya’yı zindana kapattırmış, öldürmekten çekinmiştir. Hirodiya, Yahya’ya içten içe kin beslemektedir. Kral, dansı ve güzelliği ile akılları baştan alan üvey kızı Salome’den çok etkilenmiştir. Konuklarının içinde, ne isterse istesin yapacağına söz vermiş, kız ise annesinin isteğini bildirmiştir.

Bu trajik hikâye pek çok kez batı sanatında konu olarak seçilmiştir. Rönesans döneminde, hümanizma duygusuyla bağlantılı, insani zafiyetlerden ders alınması gereken, tıpkı İsa’nın haça gerilmesi gibi acı dolu dini bir konu iken daha sonraki dönemlerde Salome’nin dansı, kadına yüklenen kötülük, şeytanilik duygusu ile bağlantılı sembolik bir anlatıma dönüşmüştür. Kadın, iki farklı yaklaşımla sembolik ifadede kullanılmaktadır. Birincisi, saf, temiz dinsel duygularla dolu, uzak, erişilmez kadın; diğeri ise iffetsiz baştan çıkarıcı, erkeği kötülük ve yıkıma sürükleyen, lanetlenmiş kadın. Salome, ikinci gruba giren bir kadın sembolizmidir. Tıpkı, Leda’nın kızı Helene, şehvetin simgesi Hystreia (isteri) tanrıçası gibi çekicilikleri karşısında mantığın yitirildiği baştan çıkarıcı kadındır.

Anahtar Kelimeler: Donatello, Salome, sembolizm, kadın

SOSYAL DESTEK VE MUTLULUK İLİŞKİSİNDE GENEL GÜVENİN ROLÜ

Hülya Ağcasulu

Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi
hulyatek@sdu.edu.tr

Seyhan Özdemir

Arş. Gör. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi
seyhanozdemir@sdu.edu.tr

Melih Sever

Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi
melihsever@sdu.edu.tr

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinde mutluluk algılarını etkileyen değişkenlerden güven ve sosyal desteğin ilişkisini incelemeyi amaçlanmıştır. Bu çalışmanın örneklemini Süleyman Demirel Üniversitesi (N=381) öğrencileri oluşturmaktadır. Toplanan veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Değişkenlerin ortalamaları 5'li likert üzerinden güven ($2.92 \pm .708$), mutluluk ($2.96 \pm .599$) ve 7'li likert üzerinden sosyal destek (5.20 ± 1.215) olarak bulunmuştur. Verilerin normal dağılım gösterdiği, cinsiyetlere göre fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre genel güven algısının sosyal destek ve mutluluk ilişkisinde aracılık rolü oynadığı bulunmuştur. Sosyal destek ve mutluluk anlamlı ve pozitif ilişkili bulunurken ($r=.378$, $p=0.01$), genel güven ve mutluluk da olumlu ve anlamlı ($r=.250$, $p=0.01$) ilişkili bulunmuştur. Son olarak da sosyal destek ve genel güven ilişkisi anlamlı ve olumlu bulunmuştur ($r=.257$, $p=0.01$). Sonuçlar üniversite öğrencilerinin genel güven düzeylerinin algıladıkları sosyal destek ile ilişkili olduğunu ve sosyal destek algısı düzeyi yüksek aynı zamanda genel güven düzeyleri yüksek olan öğrencilerin mutluluklarında anlamlı bir artış olduğunu bulmuştur. Hayes'in (2013) bootstrap yaklaşımına dayanan genel güvenin bu ilişkide dolaylı etkisinin anlamlı olduğu ($\beta = .042$, 95% BCA CI [.017, .077]) tespit edilmiştir. Modern yaklaşım ile yapılan analizde, dolaylı etkinin % 95 bootstrap güven aralığı (BCA CI [.017, .077]) değerleri 0 değerini kapsamadığından test edilen aracılık modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre, genel güvenin mutluluk üzerindeki dolaylı etkisinin anlamlı olduğu bulunmuştur. Genel güven algısının sosyal destek ve mutluluk arasındaki olumlu ve anlamlı ilişkiye yine olumlu ve anlamlı şekilde aracılık ettiği, mutluluk düzeyini artırdığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Genel güven, sosyal destek, mutluluk, öğrenciler

WEBER’İN GÜÇ TÜRLERİNE GÖRE OKUL YÖNETİCİLERİNİN YÖNETİM ANLAYIŞLARININ İNCELENMESİ

İrem Demir Arıcı

*Arş. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi
iarici@yildiz.edu.tr*

Mithat Korumaz

*Dr. Öğr. Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi
mithatkorumaz@gmail.com*

İbrahim Kocabaş

*Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
ibrahimkocabas06@gmail.com*

Bu araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin meşruiyeti sağlamak için kullandıkları güç kaynaklarını Weber’in güç türleri bağlamında belirlemektir. Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan fenomenoloji deseni ile yürütülmüştür. Bu çalışmada katılımcılar İstanbul ilinde görev yapan okul müdürlerinden oluşmaktadır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan aykırı durum örnekleme yöntemi ile belirlenmiş 7 okul yöneticisinden oluşmaktadır. Görüşmeler kıdem yılına göre çeşitliliğe sahip okul müdürleri ile gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Bu araştırmanın sonucunda okul yöneticilerinin kullandıkları güç kaynakları; zorunlu birlik, gönüllü birlik ve baskılayıcı gelenek olarak üç tema oluşturmuştur. Bu temalar toplam 11 kategoriden oluşmaktadır. Örneğin zorunlu birlik teması altında yer alan zorunlu gönüllülük kategorisinde katılımcıların ders programı, nöbet, izin gibi düzenlemeleri bir güç kaynağı olarak kullandıkları belirlenmiştir. Gönüllü birlik teması altında yer alan kurumsal paylaşım kategorisinde, yönetim süreçlerinde karara katma, yetki devri ve iş birliği sağlama gibi eylemlerin öğretmenlerin kurumsal paylaşımını arttırması sebebi ile yöneticilere bir güç kaynağı sağladığına ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre okul yöneticileri yönetim süreçlerinde yasal ve zorunlu yaptırımlar ile düzeni sağlamak yerine, tüm paydaşları içine alan ortak bir gönüllülük sağlayacak okul iklimi oluşturmaya çalışmalıdır. Okul müdürü olumlu iletişim kuramadığı öğretmenlere yaptırmak istediği bir eylemde, o öğretmenle iyi iletişim kuran biri aracılığı ile ikna yoluna giderek gönüllülük kaynağına dayanan bir güç uygulamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Güç, meşruiyet, güç kaynakları, Weber

NE SENİNLE NE DE SENSİZ: TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİNİN GELECEĞİNİ YENİDEN OKUMAK

İrem Nart

Arş. Gör., Kocaeli Üniversitesi
irem.nart@kocaeli.edu.tr

Türkiye'nin AB üyeliği 3000 yılını bulur (Cameron, BBC). Bu söylem her ne kadar kulağa iddialı gelse de Türkiye'nin AB müzakere süreci uzun yıllardır çözüme kavuşturulamayan ve AB tarihinde daha önce hiç görülmemiş bir adaylık serüveni olma iddiası ile dikkat ve diğer aday ülkelerin müzakere süreçlerinden ayrılarak farklı bir doğrultuda ilerlemektedir. 2000'lerin başında oldukça optimist bir havada ilerleyen ilişkiler gerek AB'nin gerek ise Türkiye'nin geçirmiş olduğu dönüşümlere bağlı olarak değişmiştir. Bugün bakıldığında ne AB dış politika aracı olarak genişleme politikasını yoğun şekilde kullanan AB'dir; ne de Türkiye müzakere sürecinin başındaki istekli Türkiye'dir. Özellikle AB açısından bakıldığında Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin birliğe dahil olması ile son yıllarda hazmetme kapasitesi sorunu ile karşı karşıya kaldığı ve birliğin geleceğinin birden fazla entegrasyon modelini içinde barındıran bir yapıya doğru kaymakta olduğu görülmektedir (Beşgür ve Utkulu, 2020). AB'nin, ilerleyen yıllarda iç farklılaştırılmış entegrasyon modellerinden olan seçmeli Avrupa (à la carte Europe), çok vitesli Avrupa (multi-speed Europe) ve değişken geometri Avrupa (Europe of variable geometry) modellerini içeren çok boyutlu bir örgüt olacağı tartışmasının var olduğu bugünlerde, Türkiye'nin de bu değişen ve dönüşen AB içerisindeki yerinin müzakerelerin başladığı günlerdeki 'tam üyelik' hedefinden oldukça uzakta olduğu aşikardır. Bu çalışma, uzun yıllar boyunca AB üyesi olmaya çalışan Türkiye'nin, yaşanan bu dönüşümlerin ışığında birlikteki yerine yönelik senaryoları irdelemektedir. Çalışmada literatür tarama yöntemi kullanılmış ve konuya dair güncel makale ve kitaplar incelenmiştir. Bildiride, üyeliğe alternatif olabilecek stratejik ortaklık, imtiyazlı ortaklık, Avrupa Ekonomik Alanı gibi olası harici farklılaştırılmış entegrasyon (external differentiated integration) modelleri irdelendikten sonra ilişkilerin geleceğinde nasıl bir entegrasyonun mümkün olabileceğine dair bu muhtemel senaryoların artı ve eksi yönleri ile ele alınacak ve Türkiye için hangi entegrasyon modelinin daha faydalı olacağı tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Türkiye, farklılaştırılmış entegrasyon

BİR GERÇEKLİK SORUNALI OLARAK POSTMODERN SÖYLEMDE DİJİTAL FOTOĞRAF

İsmail Erim Gülaçtı
Dr. Öğr. Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi
egulacti@yildiz.edu.tr

İnsanoğlu tarih boyunca fotoğrafa maddi dünyanın kayda alınmasında başka hiçbir görsele ya da görsel sanata güvenmediğimiz kadar güvenmiştir. Gidilen yerleri betimlemek, görülen nesnelerin varlığını kanıtlamak ve daha da önemlisi tüm bu yapıları daha sonra da hatırlayabilmek için fotoğrafa son derece kullanışlı ve bir o kadar da *güvenilir* bir araç olmuştur. Ancak fotoğrafa olan bu yüksek güvenimiz özellikle son on yılda hayatımıza giren yeni teknolojiler ve ortaya çıkan buluşlarla sarsılmaya başlamıştır. Günümüz görsel kültürünün tüm bu hızlı değişimlerle karşı karşıya kaldığı yeni bağlam fotoğrafın doğasının da kökten sorgulandığı şüpheli bir tutum yaratmıştır. Fotoğraflar *gerçeklikle* olan bağlarının kaybolduğu belirsiz bir sürece girmiş ya da tam tersi şekilde çok daha zengin olanaklara sahip hale gelmiş görünmektedir. Bu bildiri yüzyılı aşkın bir süredir bildiğimiz yöntemleri ve şekliyle geleneksel fotoğrafları oluşturan nitelikleri daha yakından inceleyerek fotoğrafa olan sarsılmaz inancımızın kökenlerine inmeyi amaçlamaktadır. Fotoğraftan *gerçekliğin* kaybolmasına dair kaygıları dijital fotoğrafın gelişmekte olan kendine özgü özelliklerini ve bunun sonunda da görsel kültürdeki kullanımını göz önüne alarak incelemektedir. Teknoloji günümüzün görsel kültürünü yadsınamaz ve geri dönülemez bir şekilde değiştirdiği için gerçeklik ve nesnellik ile sanatsal ve öznel arasındaki farklar giderek ortadan kalkmaktadır. Geleneksel yollarla hayat bulan fotoğrafın belirtisel niteliği aşınmakta ve bu da dijital fotoğrafın aslında gerçekte hiç olmayan anlara ve varlıklara hayat verebilmesinin önünü açmaktadır. Bu şekilde fotoğrafın postmodernist görsel kültür içindeki yerini yeniden düşünmek amaçlanmaktadır. Böylece ortaya çıkan daha sofistike ve ayırt edici bağlamın günümüz görsel kültürünün, bu kültürle olan etkileşimlerimizin doğruluk, dijital görsel ve postmodernist uygulamalar düzleminde gerçeklikle olan fotoğrafik ilişkilerimizin yapıtaşısı olduğu gösterilmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Postmodernizm, dijital fotoğraf, gerçekçilik

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA OKULLARDAKİ EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ VE UYGULAMALARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

İsmail Erol

Öğr. Gör. Dr., Namık Kemal Üniversitesi
ismailerol@nku.edu.tr

Semih Çayak

Dr., Milli Eğitim Bakanlığı
semihcayak@gmail.com

Küreselleşme, okullardaki eğitim uygulamaları içerisinde son zamanlarda en çok tekrarlanan ve üzerine araştırmalar gerçekleştirilen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle hızla gelişen teknoloji ile beraber bilgiye ulaşma yollarının çeşitlendiği ve daha kolaylaştığı dünyamızda, küreselleşme süreçlerinden en çok etkilenen bilim dallarından birisi de eğitimidir. Küreselleşme ile beraber ulus devletlerin eğitim sistemleri de değişime uğramakta ve bu değişimlerden en çok okullar ve okulların yönetimleri etkilenmektedir. Okullar ve okullarda uygulanacak eğitim sistemlerinin küreselleşme süreçlerinin etkilerine karşı nitelikli ve dirençli olmasını sağlayan eğitim çalışanlarının başında arasında hiç şüphesiz okul yöneticileri gelmektedir. Okul yöneticilerinin; idare ettikleri okulların bulunduğu çevre ve dünyadaki küresel değerleri tek bir potada eritmesi, gündemi yakından takip etmesi, evrensel ve kültürel değerleri okul ortamında birbiri ile kaynaştırması, nitelikli eğitimciler arasından göreve gelmesi ve eğitim uygulamalarını küreselleşme süreçlerine uygun yürütmesi gerekmektedir. Bu araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda, müdür ve müdür yardımcısı olarak görev yapmakta olan 30 okul yöneticisinin küreselleşme bağlamında okullardaki eğitim teknolojileri ve uygulamaları hakkındaki görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olan fenomenoloji desenine uygun olarak tasarlanmıştır. Araştırma kapsamında okul yöneticilerine; okullarını küresel bir okul olarak adlandırılıp adlandırmadıkları, eğitim teknolojisi hakkındaki bilgi düzeyleri, okullarının teknolojik altyapı yeterlilikleri, okullarında görev yapan öğretmenlerin öğretim uygulamalarında teknolojiyi kullanıp kullanmadıkları ve eğitim teknolojilerinin öğrenci motivasyonunu ne şekilde etkilediği sorulmuştur. Araştırmanın verileri içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında; okul yöneticilerinin büyük bir bölümünün okullarını küresel bir okul olarak adlandırdığı, teknolojinin eğitim sistemi içerisinde olmazsa olmaz bir ihtiyaç olduğunu fakat Türk eğitim sistemi içerisinde hala teknolojik altyapı eksikliklerinin olduğunu dile getirdikleri görülmektedir. Okul yöneticilerinin; okullarında görev yapan öğretmenlerin büyük bir bölümünün derslerinde teknolojiyi ve teknolojik materyalleri kullanmadıkları / kullanamadıklarını, daha çok yeni nesil öğretmenlerin derslerinde teknolojiyi kullandıkları ve teknolojinin eğitim sistemi içerisinde kullanılmasının öğrencinin motivasyonunu arttırmada çok etkili bir araç olduğunu dile getirdikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim yönetimi, küreselleşme, eğitim teknolojisi, motivasyon

NOSTALJİK BİR OYUN OLARAK “HÜZZAM” YAHUT KAYBEDİLEN GEÇMİŞE AĞIT

Kevser Sönmez Sevinç
Arş. Gör., Pamukkale Üniversitesi
kevsers@pau.edu.tr

Geçmişe duyulan derin özlem hali olarak tanımlanan nostalji, mevcut koşullara uyum sağlayamayan öznenin kendine yönelen varoluşsal tehdide karşı geliştirdiği bir tür savunma mekanizmasıdır. Nostalji, "eve yahut geçmişe dönüş arzusu/saplantısı" ilk anlatılardan itibaren edebi düzlemde kendine yer bulmuştur. Romantizmle birlikte metinlerdeki özgül ağırlığını pekiştiren bu fenomen, modernitenin getirileriyle tekrar popülerite kazanmıştır. Güner Sümer'in 1972'de kaleme aldığı Hüzzam isimli tek kişilik oyunu da nostaljinin bir yanıyla efsunlu öte yanıyla da yok edici atmosferi üzerine kurulmuştur. Monolog şeklinde düzenlenmiş olan oyunda dramatik örgü, oyun kahramanının şimdi ve geçmiş arasında gelgitleriyle sağlanır. Değişime ayak uyduramayan eski bir aristokratın trajedisi bu nafile geri dönüşler etrafında anlatılmıştır. Heyecan ve mutluluk dolu çocukluğu, şımarık genç kızlığı ve kırılgan yaşlılığı arasında kaybolan kronofobik bir kadın olan Mahpeyker küçük halisınasyonlar yaşar; mazinin özlemi, hesaplaşmaları ve pişmanlıkları içinde kaybolur. Hüzzam'da kahramanın hafıza perspektifi bireyselden kolektif olana doğru genişler. Mahpeyker'in şahsi hatırlamaları ve hesaplaşmaları en son noktada içinde yaşadığı çağın değerler sistemine yönelir. Oyunun duygu dünyasını güçlendirmek isteyen yazar, bellek ve mekân arasındaki bağı gösterebilmek için dekorla birlikte sesleri, özellikle de musikinin imkanından yararlanır. İçtimai ve şahsi değişimlere ayak uyduramayan Mahpeyker, işittiği sesler ve hayaller içinde realiteden uzaklaştıkça geçmişin aynasında iyiden iyiye büyülenir, kendine ve etrafına yabancılaşır. Nostaljik belleğin hülyasında varolmaya çabalayan bu eski İstanbul hanımı, oyunun sonununda mazisine ait son sığınağını, şahsi mitinin son kalesi olan Hakkı Paşa yalısını da kaybeder.

Anahtar Kelimeler: Nostalji, İstanbul, Hüzzam, Güner Sümer

**TAHSİN YÜCEL'DEN METAFORİK BİR KAHRAMAN:
GÖKDELEN'İN NOKTA HANIM'I**

Kübra Evcı

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
kubrakubraevci@gmail.com*

Modern Türk Edebiyatına hikâye, roman, eleştiri, deneme ve farklı dillerden yaptığı çevirilerle katkı sağlayan Tahsin Yücel, roman ve hikâyelerini kurgularken yarattığı karakterlerin içsel yolculuklarını, hayallerini, kendilerini arayışlarını, direnişlerini, kaçışlarını, toplumsal yozlaşma karşısında yaptığı sosyal eleştiriye eserlerine ironik bir dille yansıtarak okuyucuya farklı düşünsel alanlar açmıştır.

Tahsin Yücel, 2006 yılında kaleme aldığı Gökdelen romanında gökdelenlerin, makinelerin, totaliter güçlerin ve kodamanların 2073 İstanbul'unun üstünde kurduğu baskın atmosferi ele alır. Sanatçının romanı distopik unsurlarla zenginleştirilmesi, kahramanlara yüklediği metaforik, ironik ve mecazlı aktarmalar 'ideal' insanın dünya üzerinde 'var olma' ve 'benliğini bulma' yolculuğunun ana çizgilerini oluşturması bakımından önemlidir. Bu çalışmada, George Lakoff'a dayalı bir yaklaşımla metafor kavramı üzerinde durulacak ve bu kavramın görüntü seviyesi olarak Tahsin Yücel'in Gökdelen romanındaki "Nokta Hanım" irdelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Metafor, roman, gökdelen, Tahsin Yücel, Nokta Hanım

İNŞACILIK, NORMLAR VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Marella Bodur Ün

Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi
marbodur@gmail.com; mbodur@cu.edu.tr

Uluslararası İlişkiler disiplininde Soğuk Savaş sonrası temelleri atılan inşacılık (social constructivism), disiplinde egemen olan realist teorinin “verili” ve “değişmez” olarak kabul ettiği devlet, egemenlik, anarşi, güç dengesi, çıkar, güvenlik ve tehdit gibi olguların ve kurumların aslında sosyal olarak inşa edilmiş olduklarını savunan eleştirel bir yaklaşımdır. İnşacılar içinde yaşadığımız uluslararası dünyanın tarihsel, sosyal-kültürel ve siyasi bağlama bağlı olarak inşa edildiğini ifade ederler ve bu sosyal inşa süreçlerinde “oluşturucu” (constitutive) rol oynayan kimliklerin, kuralların, normların ve söylemlerin önemini vurgularlar. Bu çalışma, inşacı yaklaşımın temel varsayımlarından yola çıkarak uluslararası ilişkilerde normların, aktörlerin (devletler gibi) davranışlarını düzenlemekle sınırlı olmadıklarını, aktörlerin kimlik ve çıkarlarını oluşturmada ve/veya dönüştürmekte olduklarını öne sürmektedir. Bu çalışmanın amaçlarından biri, Avrupalılaştırma (Europeanization) çalışmaları hariç, Türkiye’de Uluslararası İlişkiler yazınında kendine yeterince yer bulamamış olan uluslararası normların, uluslararası ilişkileri incelemede, anlamada ve anlamlandırmadaki yerine dikkat çekmektir. Son dönemlerde özellikle uluslararası normların yayılarak yerel/uluslar aktörlerce yerel bağlama, kültürlere, kimliğe göre ve yerel/ulusal normlarla uyumlaştırılarak kurumsallaştırılması süreci (normların yerelleşmesi) ile ilgili teorik katkılar ve ampirik çalışmalar artmıştır. Bu bağlamda, bu çalışmada inşacılığın uluslararası norm analizine katkıları, koruma sorumluluğu (Responsibility to Protect – R2P), toplumsal cinsiyet eşitliği (gender equality norms) ve “iklim adaleti” protestolarıyla ortaya çıkan çevreyi muhafaza etme sorumluluğu (Responsibility to Safeguard – R2S) normlarının oluşumu (norm emergence), yayılımı (norm diffusion), yerelleştirilmesi (norm localization) ya da bu normlara direnç gösterilmesi (norm resistance) süreçleri incelenerek ortaya konulacaktır. Böylece çalışma, hem Türkiye’deki Uluslararası İlişkiler yazınına hem de Uluslararası İlişkiler disiplini bünyesindeki norm literatürüne katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnşacılık, uluslararası normlar, koruma sorumluluğu (r2p), toplumsal cinsiyet eşitliği, çevreyi koruma sorumluluğu (R2S)

RESİM SANATINDA PROTEST ESERLERİN SOSYOLOJİK YANSIMALARI

Mehmet Aksoy

*Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
aksoyart@hotmail.com*

İktidar güce, aksak işleyen yönetim sistemine, ideolojilere, dinin baskı aracı olarak kullanılmasına, kadın haklarına veya ekolojik dengenin bozulmasına; sebebi ne olursa olsun sanat aracılığı ile protesto etmek, toplumda her zaman karşılık bulmuş, destek görmüş veya tepki çekerek amacına ulaşmıştır. Gerek duvar resmi, gerek sehpa resmi ve gerekse performans sanatı ile yapılan protestolar, toplumun ilgisini çekerek halkın zaman zaman harekete geçmesine vesile olmuştur. Rönesans'tan günümüze sanatın protesto gücü kimi zaman bireysel isyanlarda kimi zaman ise toplumsal olaylarda kendini göstermiştir. Bu protestolar ise yaşandığı tarihin ruhuna göre bazen gizli kapaklı yapılırken bazen de olabildiğince açık ve alenen yapılmıştır. Karşıt fikirlerin olduğu her ortamda protesto ve dolayısıyla protest sanatının varlığından söz etmek mümkündür. Bu sanat anlayışının toplumdaki karşılığı araştırmanın temel konusudur.

Bu araştırmada resim sanatında protest eserlerin sosyolojik yansımalarına odaklanılmış olup konuyu bu doğrultuda üretilmiş sanat eserleri üzerinden aydınlatmak amaçlanmıştır.

Araştırma nitel araştırma olup veri toplama tekniği olarak doküman analizi, veri analiz tekniği olarak betimsel analiz kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, konuyu örneklendiren görseller ile desteklenmiştir. Bu yöntemin konuyu belirlemeye elverişli olduğu kabul edilmiştir.

Araştırmada elde edilen veriler ışığında, protest sanatın toplumsal bir olgu olarak ele alınışında, toplumların protest eserlere yaklaşım biçiminin bağlayıcı olduğu vurgulanmıştır. Bu bağlamda ele alınan yapıtlar, protest kavramının anlatıldığı eserlerin ait olunan toplumun izlerini de beraberinde getirdiğini örneklemiştir. Bununla birlikte genel itibarıyla sanat üzerinden işlenen protest temasının içerdiği sosyolojik sonuçlar tespit edilmiştir. Protest temasının toplumsal bir olgu olarak ele alındığı eserlerin toplum üzerinde bıraktığı etkinin de ayrıca altı çizilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Protest sanat, resim sanatı, sosyoloji

YENİ UYGURCADA DERİ İŞLEMESİYLE İLGİLİ MESLEK ADLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Mehmet Güler

*Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
Mehmetguler01@hotmail.com*

Ayşe Melek Özyetgin

*Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
ozyetgin@gmail.com*

Deri ürünlerinin, medeniyetimizin vazgeçilmez bir parçası olmasında, diğer Türk toplulukları kadar Uygurların da büyük katkısı olmuştur. Eski ve yeni Uygur toplumu, deri ürünlerinin imalatı ve kullanımında öncü bir rol üstlenmiştir. Uygurlar arasında hem giyim kuşam ürünü olarak hem de hayvan koşum takımları gibi nesnelerin yapımında deri malzemeler bolca kullanılmıştır. Bunun sonucunda Uygurlar arasında bu alanda çok sayıda meslek dalı ortaya çıkmış ve bu mesleklerin birçoğu günümüze kadar varlığını devam ettirmiştir. Bu meslek adlarının başında deri üretimi yapan künç ve aşlamçılar gelmektedir. Deriyi kullanıma hazırlayan bu meslek sahiplerinden başka, deriden ürünler imal eden meslekler de önemli bir yer tutmaktadır. Deri işlemeciliğinde giyim kuşam ürünleri başı çekmektedir. Ötükçi, çorukçi, apkutçi, cuvıçı, telpekçi, tumakçi sözcükleri, sözü edilen meslek adlarıdır. Diğer yandan özellikle binek hayvanlarının koşum takımlarının yapımında da esas malzeme deridir. Dolayısıyla bu ürünleri üreten meslek adları da inceleme konumuz içinde yer almaktadır. Bu noktada egerçi, yügençi, kayışçı, tasmacı gibi meslek adları da ele alınmıştır.

Dilin bütün unsurları gibi meslek adları da o dilin zenginliğini, o dili konuşan toplumun hayata bakış açısını yansıtır. Yazı dili ile ağızlardaki fonetik, morfolojik farklılıklar o dilin gelişmişliğini ortaya koyarken, kültürel olarak da zenginleşmesini sağlar. Bu yaklaşımdan hareketle makalede Uygurlardaki deri işlemeciliği ile ilgili meslek adlarının tarihi dönemlerdeki kayıtları ele alınacak, meslek adının kendisi ya da kaynak kökü Köktürkçeden başlayarak, Eski Uygurca, Karahanlıca, Harezmi dönemi, Kıpçak-Memlük sahası ile Yeni Uygurcaya yakın Özbekçe, Salarca gibi diyalektlerde ve Yeni Uygurcanın Kaşgar, Hoten, Kumul, Lopnur ağızlarındaki kullanımından hareketle Uygur dili, kültürü ve yaşam biçimi hakkında değerlendirmeler yapıp elde edilecek sonuçlar aktarılmaya çalışılacak ve Uygur dili ile kültürünün zenginliği vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uygur, meslek adları, deri, deri giysiler, koşum malzemeleri

FATİH SULTAN MEHMET'İN DÖNÜŞÜMCÜ LİDERLİĞİ

Mehmet Öcel
Yıldız Teknik Üniversitesi
mehmetocel@gmail.com

İbrahim Kocabaş
Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
ibrahimkocabas06@gmail.com

Sosyal bir varlık olan insanın bu özelliği nedeniyle birlikte yaşama eğiliminde olması örgütlenme bağlamında lidere ihtiyaç duyduğu söylenebilir. Liderliğin gelişim serüvenine bakıldığında her dönemde toplumlar, lidere ihtiyaç duyduğu gibi liderler de aldıkları kararlarla toplumların kaderinde etkili olmuştur. En büyük örgütlenme modeli olan devlet yapılanmasında liderin tutumu ve aldığı kararlar, toplumun dolayısıyla devletin geleceğini belirleyici temel unsur olduğu bilinmektedir. İki bin yıllık geçmişi olan Türk milleti, tarihinin dönüm noktalarında aldıkları kararlarla devlete olumlu yönde yeni bir perspektif ve yeni bir istikamet çizen liderler yetiştirdiği bilinmektedir. Liderlik alan yazında bu tür liderler, dönüşümcü lider olarak algılanmaktadır. 21.yüzyıla kadar üzerinden altı asır geçmesine karşın Türk toplumunda etkisini sürdüren büyük Türk liderlerinden biri olan Fatih Sultan Mehmet'in hayatı, kişiliği ve büyüleyici liderliği merak duygusu uyandırmaktadır. Fatih Sultan Mehmet'in liderlik anlayışını yeni bir bakış açısıyla ele almayı amaçlayan bu çalışmada, topluma ve yönettiği devlete yeni bir yön gösteren Fatih Sultan Mehmet'in şehzadeliliği döneminde edindiği kültürel ve siyasi deneyimleri onun liderlik anlayışının şekillenmesine katkısının dünya hâkimiyeti idealine yansımaları ve bu vizyonu gerçekleştirmek için başta devlet yapısı olmak üzere hemen her alanda attığı radikal adımlar dönüşümcü liderlik bağlamında incelenmiştir. Konuyu ele alan çalışmalarda dönüşümcü liderlik, izleyenlerinin yetenek ve becerilerini ortaya çıkararak onlardan en üst derecede verim almak için onları motive eden ve takipçileri üzerinde radikal değişimler yaratan lider olarak tanımlandığı gibi bununla birlikte örgütün misyon ve vizyonuna büyük katkıda bulunan lider olarak da tanımlanmaktadır (Burns,1978; Yukl, 2001'den akt. Şahin, 2009). Bu bağlamda dönüşümcü liderlik modeli, değişime yönelik olup bu değişim süreci örgütün kültürü ve sosyal sistemindeki değişimle sonuçlanmaktadır (Kahveci,2012). Bu nedenle bu çalışmada Fatih Sultan Mehmet'in dönüşümcü liderliği ele alınmıştır. Bu bağlamda literatür taraması yapılarak Fatih Sultan Mehmet'in genç yaşta edinmiş olduğu tecrübelerin dönüşümcü liderlik anlayışına etkisi, oluşturduğu vizyonun Osmanlı Devleti'nin siyasi felsefesinde meydana getirdiği değişimlerin sosyal ve siyasi teşkilatlanmasına yansımaları nelerdir? biçimindeki araştırma problemine yanıt aranmıştır. Temel araştırma problemi ekseninde çeşitli yerli kaynaklar ve Türkçe'ye çevirisi yapılmış çalışmalar veri analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma deseninin, nitel araştırma yaklaşımının çeşitlerinden biri olan doküman inceleme tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Fatih Sultan Mehmet'in şehzadelik yıllarında edindiği deneyimleri dönüşümcü liderlik anlayışını şekillendirdiği, oluşturduğu imparatorluk vizyonu çerçevesinde sosyal, kültürel ve siyasi alanda köklü dönüşümler meydana getirdiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fatih Sultan Mehmet, liderlik, dönüşümcü liderlik

ARKAİK TOPLUMLARDAN MODERN TOPLUMLARA HEDİYE EKONOMİSİ

Melike Yılmaz

*Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
melbyilmaz@gmail.com*

Ercan Eren

*Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
eren@yildiz.edu.tr*

Ekonomi bilimi, temelinde insanın olduğu sosyal bir bilimdir. İnsan davranışları ve bu davranışların etkileri diğer aktörleri de etkilemektedir. Bu kapsamda modern iktisat teorisinin modellemeleri normatif anlamda yetersiz kalmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, ekonomik aktörlerin değiş tokuşta bulunurken hangi dinamiklere göre hareket ettiğinin bir analizidir. Arkaik toplumlar olarak adlandırdığımız ilkel topluluklar coğrafi farklılık gösterse de kültürel benzerlikler sanıldığından daha fazladır.

Malinowski'nin Trobriand Adalarında yapmış olduğu çalışmalar yerel kültürlerin ekonomik faaliyetlerinin nasıl olduğu açısından açıklayıcı ilk çalışmadır. Bu noktada modern antropolojinin temellerinin oluşturulmasında katkısı büyüktür. Burada Malinowski, yerlilerin ilkel ve vahşi taraflarının gölgesinde kalmış bir “toplumsal emek”ten söz etmektedir. Toplumsal emek maddesel manada üretilen mallara kültürel etkinin büyüklüğünü bize açıkça göstermektedir. Üretilen bir mal sadece meta değil, toplumsal bir değerdir.

Hediye ekonomisi açısından Marcel Mauss'un 1950 yılı “Essai Sur Le Don” adlı çalışması ekonomik antropolojinin en çok ilgi çeken eserlerinin başında gelir. Modern dünya iktisadından önce değiş tokuş bireyler değil topluluklar arasında olup karşılıklı yükümlülüklerle gerçekleşmekteydi. Burada mübadeleye konu olan yalnızca iktisadi mallar değildir. Askerler, şöenler, evlilik, danslar, şenlikler ve en nihayetinde kurulan bir pazarla zenginlik dolaşıma girmektedir. Mauss'un en önemli kavramı “toplam yükümlülükler sistemi”dir. Bu yükümlülükler ve karşı yükümlülükler yazılı kurallarla belirlenmez; fakat her klan, aşiret, cemaat bilir ki bu gönüllülüğün altında bir zorunluluk yatmaktadır. Daha açık bir ifadeyle bize verilen şey her ne olursa olsun önce onu kabul etmek sonra ise onu geri vermek arkaik toplumlarla sınırlı kalmayıp modern dünya bireyi için de geçerlidir. Bu özgürlük mü yoksa zorunluluk mu, burada var olan çıkar mı yoksa bireysel tatmin mi bunları da tekrar gözden geçirmemiz gerekmektedir. Bu çalışmalar ilkel toplumlardan yola çıkarsa da antik Yunan'ın ayinlerinde tanrılara sunulan hediyelere dek uzanıp Veblen'in gösterişçi tüketiminin 21. Yüzyılın modern toplumlarında var olan etkilerine kadar gelebilmektedir.

Bu çalışmada literatür ışığında, arkaik toplumlardan modern ekonomilere dek uzanan süreçte değiş tokuşa konu olan mallar ve bu malların el değiştirmesine konu olan dinamik etkenler hediye ekonomisi ve ekonomi sosyoloji perspektifinden incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Hediye ekonomisi, ekonomi sosyolojisi, değiş tokuş

GEÇMİŞTEN BUGÜNE TÜRKİYE’DE YAYIMLANAN POPÜLER BİLİM DERGİLERİNE BAKIŞ

Meltem Şahin
Dr., Erciyes Üniversitesi
meltemshahin@erciyes.edu.tr

Bilimsel bilginin toplum tarafından algılanması, anlaşılması hem bilimin kendisine, hem bireylere hem de bir bütün olarak topluma fayda sağlamaktadır. Bilim insanların ürettikleri bilgiler, toplumsal koşullardan etkilenecek şekilde gelişir ve tekrar toplumu etkiler. İnsan hayatının her alanında aslında bilim vardır ve bunun fark edilmesi, anlaşılması bireylerin kendilerine, doğaya, evrene bakış açılarının gelişmesinde önemli katkılar sağlar. Kitleler hayata dair pek çok bilgiyi medya aracılığıyla öğrenir. Bu bilgiler bireylerin hayatını şekillendirmelerinde önemli etkilere sahiptir. Halkın bilimi anlaması ve bilimsel bilgileri doğru şekilde kullanması bu açıdan önem büyük önem taşır. Böylece bilim iletişimi ve bilim gazeteciliği önem kazanır. Bilimi halka anlatmanın önemli araçlarından biri de bilimi halkın anlayabileceği bir dile dönüştürerek, ilgi duyacağı konular etrafında bilimi anlatan popüler bilim dergileridir.

Türkiye’de popüler bilim yayıncılığının tarihi yüz yıl geriye götürülebilmektedir. Bu çalışmada, betimsel bir literatür taramasıyla, Osmanlı döneminde modernleşme ve batılılaşma çabaları çerçevesinde bilimi anlamak ve anlatmak ihtiyacıyla ortaya çıkarılan popüler bilim dergilerinden başlayarak günümüze kadar gelen tarihsel süreç aktarılmıştır. Bu süreçte Cumhuriyet döneminde, yeni oluşan toplumun bilimin rehberliğinde gelişmesi anlayışından etkilenen dönem dergileri de incelenmiştir. Feza, astronomi, fizik, kimya, jeoloji, tıp, coğrafya, ekonomi, tarih, sanat tarihi, ormancılık, ulaşım, felsefe, etnoloji, edebiyat, eğitim, dil, şehircilik gibi pek çok alanda halkı bilgilendirme amacıyla olan bu dergiler Türk basın tarihinin önemli bir alanını oluşturmaktadır. Osmanlı döneminde, savaşlar, siyasal değişimler, ekonomik-toplumsal koşullardan etkilenecek şekilde kesintiye uğrayan bilim dergileri, Cumhuriyet döneminde de benzer şekilde, darbelerden, sosyo-ekonomik ve siyasal koşullardan ve küreselleşmeden etkilenmiştir.

Tarihsel süreç içerisinde popüler bilim dergilerinin incelenmesinin, hem bilim iletişimi ve bilim gazeteciliği hem de basın tarihi alanlarındaki bilgi birikimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca çalışmayla, dönemlerin sosyo-ekonomik ve siyasal koşullarının ve bilime olan bakış açısının, yayıncılık alanını nasıl şekillendirdiği konusunun anlaşılmasının da önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Popüler bilim dergileri, bilim iletişimi, basın tarihi

ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN ÖĞRENCİLERİN MATEMATİK BECERİLERİNE İLİŞKİN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Mesut Süslü

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Trabzon Üniversitesi
mesutsuslu61@gmail.com*

Orhan Çakıroğlu

*Doç. Dr., Trabzon Üniversitesi
cakirogluorhan@gmail.com*

Bu çalışma Türkiye’de zihinsel yetersizliği bulunan öğrencilerin matematik becerileri üzerine yapılan araştırmaların incelenmesi amacıyla hazırlanmış bir sistematik derlemedir. Sistematik derleme, branşında uzman olan araştırmacılar tarafından belirli bir konu hakkında en iyi çalışma ispatına ulaşabilmek amacıyla aynı konuyu içeren çok sayıda araştırma çalışmalarının geniş ve detaylı bir sentezidir. Araştırma kapsamında “zihinsel yetersizlik, matematik öğretimi, rakam öğretimi, doğrudan öğretim yöntemi, eşzamanlı ipucu” anahtar kelimeleri kullanılarak Google Akademik (Google Scholar), TÜBİTAK ULAKBİM, Academic Search Ultimate, Education Resources Information Center (ERIC), TR dizin, Web of Science ve Elsevier Science Direct veri tabanlarında alanyazın taraması yapılmıştır. Tarama kapsamında 2020 Kasım ayına kadar olan Türkçe makaleler incelenmiştir. Literatür taramasında başlangıçta 908 çalışmaya ulaşılmış, dâhil etme ve hariç tutma ölçütlerine göre yapılan elemeler sonucunda 8 makale belirlenmiştir. Bulunan makalelerde yapılan kaynakça taramaları sonucunda da 7 makaleye ulaşılmış olup toplamda bu çalışma kapsamında 15 makale incelenecektir. Çalışmaların belirlenmesinde kullanılan dâhil etme ölçütleri (a) araştırmanın Türkiye’de gerçekleştirilmiş olması, (b) hakemli dergilerde yayınlanmış olması, katılımcı grubunun zihinsel yetersizlik tanısı almış bireylerden oluşması (eğer farklı öğrenci grupları da dâhil edilmişse zihinsel yetersizliği olan çocukların araştırma bulgularının ayrı olarak verildiği makaleler taramaya dâhil edilecektir), (c) uygulamaya yönelik sonuç veren araştırmalar olması, (d) ilkökul, ortaokul ve lise dönemi öğrencilerini kapsıyor olması, (e) strateji/müdahalelerin matematik becerisi ile ilgili olması, (f) strateji/müdahalelerin öğrencilere yönelik olması, (g) bağımlı değişken olarak herhangi bir matematik becerisini alma, (h) araştırma modeli olarak deneysel araştırma modellerinin kullanılmış olması, (i) eğitim-öğretim konusunda yapılmış olması, (j) tam metin makaleler olması ve (k) araştırmaya erişilebilir olmasıdır. Araştırmanın hariç tutma ölçütleri ise çalışmanın derleme, analiz, sentez, rapor olarak yazılmış olması, araştırmanın eğitim dışında bir konu olması, araştırmanın öğretmenler, yöneticiler gibi diğer katılımcılarla gerçekleştirilmesi şeklinde oluşturulmuştur. Bu araştırmada toplanan veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Sunum kapsamında elde edilen sonuçlar katılımcılarla paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Zihinsel yetersizlik, matematik öğretimi, rakam öğretimi, doğrudan öğretim yöntemi, eşzamanlı ipucu

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK-SOVYET İLİŞKİLERİNİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ

Mevlüt Samet Yıldız
Yüksek Lisans Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi
smtiyildiz@yandex.com

Tarih boyunca sürekli karşı cephelerde savaşmış olan Türkler ile Ruslar arasındaki son çatışma Birinci Dünya Savaşı olmuştur. XX. yüzyıl ile birlikte başlayan konjonktürel değişimler Birinci Dünya Savaşı'nın sonlanmasıyla nihayete ulaşmıştır. Monarşilerin yıkıldığı bu süreçte hem Rusya'da hem de Türkiye'de rejim değişiklikleri yaşanmıştır. Yaşanılan bu değişiklikler ile devletlerarası ilişkilerde de değişiklikler görülmüştür. Yüzyıllar boyunca düşman olmuş iki devlet arasında dostluk bağlamında ilk temaslar kurulmuş, Anadolu topraklarında gerçekleştirilen Milli Mücadele döneminde bu dostluk "ortak düşmana" karşı mücadele olarak adlandırılarak ittifak boyutuna taşınmıştır. Gerek Sovyet Rusya'da, gerek de Türkiye'de gerçekleşen iç ve dış karışıklıkların sonlanması ile sağlanan siyasi istikrar sonucunda her iki devlet arasında gerçekleştirilen diplomatik ziyaretler ve imzalanan antlaşmalar ile kurulan dostluk bağı sürekli olarak pozitif yönlü artmıştır. Dönem itibarıyla sıkıntılı süreçlerden geçen Sovyet Rusya ve Türkiye, aralarındaki siyasi ilişkiyi daha çok uluslararası arenada başka devletlere karşı birbirlerini savunma minvalinde oluşturmuşlardır. İncelenen dönem içerisinde iki ülke arasında sadece siyasi ilişkiler kurulmamış, ekonomik, kültürel ve eğitim alanlarında da iki ülke arasında çeşitli temaslar olmuş, Sovyet Rusya tarafından bu bağlamda çeşitli yardımlar da sağlanmıştır. Yine incelenen dönem içerisinde imzalanan Moskova Antlaşması ile 1925 tarihli Dostluk ve Tarafsızlık Antlaşması süreç içerisinde iki ülke arasındaki dostluğun sürmesini sağlayan temel etkenlerden olmuştur.

Milli Mücadele'den Atatürk'ün vefat ettiği 1938'e kadarki Türk-Sovyet ilişkilerinin, karşılıklı diplomatik ziyaretler çerçevesinde ele alındığı çalışmamızda, siyasetin yanı sıra iki ülke arasındaki kültürel, ekonomik ve eğitim alanlarındaki ilişkilere de değinilecektir. Çalışmamızda dönem itibarıyla Türkiye'de ve Sovyetler Birliği'nde yaygın ve yüksek tirajda yayın yapan gazete ve dergiler incelenmiş, Türk-Sovyet ilişkileri hakkında her iki ülkede yayınlanmış telif eserler de çalışmamız içerisinde kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Rusya, Sovyet, SSCB, dış politika

MARKALARIN SOSYAL MEDYA İLETİŞİMLERİNİN BENLİK DÜZEYİ KAPSAMINDA İNCELENMESİ

Mevlüt Sedat Dönmez
Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi
sedat.donmez@gmail.com

Bireyin kendisini algılayış biçimi olarak tanımlanan benlik kişiliğe ilişkin kanıların oluşmasına aracılık ederken bireylerin iletişim durumlarını biçimlendirmektedir. Bu bağlamda bireyler, toplum içerisinde diğer kişilerle kurdukları iletişimlerde farklı benlik rollerine bürünebilmektedir. Eric Berne (1960) tarafından transaksyonel analiz kuramı çerçevesinde egonun halleri olarak tanımlanan bu durum kapsamında bireyler, diğer kişilerle iletişim kurarken ebeveyn, yetişkin ve çocuk benliklerinden birini ya da bunların birleşimini benimseyebilmektedir. Bu bağlamda ebeveyn benlik bireylere nasıl davranması gerektiği konusunda öğütler ve direktifler verirken, yetişkin benlik durumu bireyin olgun, irdeleyen ve uzlaşmacı yönüne karşılık gelmektedir. Bireyin çocuk benliği ise alaycı, doğal veya şakacı yönü ifade etmektedir. Bireylerin diğer kişilerle iletişimlerini biçimlendiren bir unsur olarak görülen ego durumlarının bir kişiliğe sahip olan ve tüketicileri ikna etmek üzere iletişiminden faydalanan markaların da iletişim durumlarına yansıdığı varsayılmaktadır. Bu araştırma kapsamında markaların sosyal medya iletişimlerinde tüketicilerle hangi benlik düzeyinde iletişim kurduklarının transaksyonel analiz çerçevesinde irdelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede Türkiye 2019 reklam yatırımlarında en yüksek paya sahip olan gıda, perakende ve kozmetik sektöründe, en çok üye sayısına sahip sosyal medya platformunda Kasım 2020’de en yüksek sosyal medya etkileşimine sahip olan üç markanın 1-31 Ekim 2020 sosyal medya iletileri analiz edilmiştir. Bu kapsamda belirtilen tarihler arasında gıda markasının 16, perakende markasının 145, kozmetik markasının ise 36 olmak üzere toplam 197 sosyal medya iletileri analize tabi tutulmuştur. Bu doğrultuda incelenen markalar özelinde kozmetik sektöründeki markanın sosyal medya iletişimde 20 iletileri yetişkin benlikte sunulurken 16’sı ise ebeveyn benlik dilinde aktarılmıştır. Gıda kategorisinde özellikle koruyucu, teşvik edici bir role bürünen markanın tüketicilere aktardığı sosyal medya iletilerinin toplamını oluşturan 16 paylaşımın da ebeveyn benlik dilinde iletişim kurduğu ifade edilebilir. Bunun yanı sıra indirim fırsatlarının yoğun olarak yer aldığı ve tüketicileri satışa hızlı yönlendirmek adına emir kiplerinin yoğun kullanıldığı perakende sektöründe ise markanın 138 iletileri ebeveyn benliği, 7 iletileri ise yetişkin benliği tercih ettiği söylenebilir. Dolayısıyla kozmetik sektöründeki markanın ağırlıklı olarak yetişkin benliği tercih etse de iletilerinde ebeveyn benlik sunumunun da ağırlığı görülmektedir. Bu bağlamda markanın her iki benlik türünü bütünleştirici bir biçimde tercih ettiği söylenebilir. Gıda kategorisinde ise ebeveyn benlik türü tercih edilirken, perakende sektöründe ise sosyal medya iletişimde yoğun olarak ebeveyn ve sınırlı oranda yetişkin dilinin seçildiği sonucuna erişilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Reklam, sosyal medya, marka, benlik, transaksyonel analiz

4.SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ GÖRSELLERİN ESTETİK AÇIDAN İNCELENMESİ

Mustafa Başaran
Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
mbasaran66@yahoo.com

Kübra Altuntaş
Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
kubraltuntas34@gmail.com

Bir toplumu oluşturan bireyler toplumun gelişmesine katkı sağlarken aynı zamanda gelişen topluma da uyum sağlayabilecek nitelikleri taşımalıdır. Bunun için toplumun parçası olan bireyler, çağın gereksinimlerine uygun bilgi birikimine sahip olmalıdır. Bu bilgilerin düzenli olarak aktarıldığı eğitim ve öğretim süreci doğru bir şekilde planlanmalı, aktarım esnasında planlara uygun araçlar belirlenmelidir. Eğitim öğretim sürecinde çocuğun okula başladığı andan itibaren karşılaştığı Türkçe dersleri öğrencinin ana dilini bütün incelikleriyle öğrenmesi ve sevmesi açısından büyük bir önem taşımaktadır. Türkçe derslerinde kolay ulaşılabilir olması, zaman tasarrufu sağlaması, öğretim programlarına rehberlik etmesi gibi etkenlerden dolayı öğrenci ve öğretmenlerin en yaygın kullandığı araç, ders kitaplarıdır. İlkokul 4.sınıf Türkçe ders kitapları hazırlanırken öğrencinin yaş aralığından hareketle öğrenciye bilgi ve zevk vermesi dikkate alınmaktadır. Türkçe ders kitabının oluşturulmasında ve kullanımı sırasında en önemli unsurlardan birisi de görsellerdir. Görseller, metnin daha açık, kısa, kolay ve somut şekilde anlaşılmasını sağlamakta ve ders kitabının biçimsel olarak bütünlüğünü oluşturmaktadır. Görsellerin bu işlevleri yerine getirmesi için estetik açıdan belli kriterleri taşıması gerekmektedir. 4.sınıf Türkçe ders kitaplarındaki görseller, Türkçe öğretimi sırasında ilgi çekiciliği, yorumlanabilir olması, metni anlamayı kolaylaştırması vb. gibi birçok sebepten dolayı büyük bir etkiye sahiptir. Bu görsellerin taşıması gereken diğer bir özelliği ise estetik değerdir. Ders kitabında öğrencinin ve öğretmenin doğrudan gözlemleyebildiği görseller bazı tasarım öğeleri (nokta, çizgi, renk, denge, uyum, baskı kalitesi, doku vb.) bakımından doğru düzenlenmiş olmalı ve öğrenciye estetik bir zevk uyandırmalıdır. Bu çalışmada 2020-2021 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okutulması onaylanan iki yayınevine ait 4.sınıf Türkçe ders kitaplarında kullanılan görsellerin estetik açıdan uygunluğunun incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi kullanılacaktır. Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen gözlem formu kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe ders kitabı, ders kitabı görselleri, ders kitabı görselleri ve estetik

YENİ KURUMSAL İKTİSAT PERSPEKTİFİNDEN EKONOMİK KRİZLER ÜZERİNE BİR DENEME

Mustafa Kesgin

Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
m_kesgin@hotmail.com

Fazıl Kayıkçı

Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
fkayikci@hotmail.com

Ekonomik kriz kavramı, üzerine yazılan onca metne rağmen gizemini koruyan bir olgu olarak karşımızda durmaktadır. Sonuçları itibariyle toplumsal refahı derinden etkileyen ekonomik krizler, nedenlerine yönelik olarak, araştırmacıların ortak bir sonuca varmada belki de en çok sorun yaşadıkları konuların başında gelmektedir. Kuşkusuz ekonomik krizler, birbirine bağlı birçok değişkenin dinamik hareketi doğrultusunda ortaya çıkmaktadır. Buna rağmen her araştırmacının sadece bir ya da birkaç değişkene odaklanarak veya söz konusu değişken ya da değişkenleri ana sebebe indirgeyerek ekonomik krizleri açıklamaya çalışmasının, bir fikir birliğine varılamamasında rolünün büyük olduğu düşünülmektedir.

İktisadi kriz olgusu ana akım iktisat tarafından çoğunlukla piyasa sisteminde kendiliğinden ortadan kalkacak olağandışı dengeden sapma durumu olarak kabul edilse de birçok araştırmacının çalışmalarında kurumsal unsurların etkisi vurgulanmıştır. Kurumsal kalite, formel-enformel sınırlamalar ve toplumsal alışkanlıklar iktisadi yaşamda ortaya çıkan aksaklıkların temel nedenleri arasında gösterilmiştir.

Yeni kurumsal iktisatçılar, ortodoks iktisadın dışında kalmanın ötesinde, karşıt bir görüşün temsilcileridirler. Ancak para ekonomisinin merkezini oluşturan piyasa sisteminin işleyişinin anlaşılmasına yönelik önemli katkılar sağlamışlardır. Mülkiyet hakkı, iktisadi sözleşmeler, yasal çerçeve, işlem maliyeti ve yönetim yeni kurumsal analizde iktisadi başarı ya da başarısızlığı belirleyen temel unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplum adına karar veren otoritelerin kişisel kaygılarının ön plana çıkmasının neden olacağı asil vekil sorunu, sahip oldukları mevkiinin kendilerine sağladığı avantajları kişisel çıkarları doğrultusunda kullanmalarının yol açacağı asimetrik bilgi problemi ve ahlaki tehlike, muhtemel aksaklıkların temelinde yatan başlıca olgulardır.

Bu çalışmada mevcut literatürden farklı olarak, ekonomik krizlere farklı bir pencereden bakılması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede, yeni kurumsal iktisatçıların söylemlerinden hareketle, ekonomik krizlerin temelinde yatan kurumsal dinamiklerin belirlenmesi hedeflenmektedir. Değerlendirmeler, sınırlı rasyonalite ve belirsizlik varsayımları altında, kriz olgusunun para ekonomisinin temel yapısal özelliklerinden biri olduğuna yönelik bir bakış açısıyla yapılmaktadır. Karar mercisindekilerin, bireysel veya toplumsal maliyetleri dikkate alarak aldıkları kararların muhtemel sonuçları üzerine odaklanarak, ekonomik krizlerin nedenleri üzerine yapılan tartışmalara yeni bir kapı aralanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yeni kurumsal iktisat, ekonomik kriz, işlem maliyeti, mülkiyet hakkı, sözleşme iktisadı

İHRACAT PAZARLAMASINDA ULUSLARARASI PAZAR ARAŞTIRMASININ ÖNEMİ VE İHRACAT PERFORMANSINA ETKİSİ

Mustafa Keskin

Yüksek Lisans Öğrencisi, KTO Karatay Üniversitesi
mstf.kskn@icloud.com

Fatih Cura

Dr. Öğr. Üyesi, KTO Karatay Üniversitesi
Fatih.cura@karatay.edu.tr

Günümüzde hızlı bir şekilde ivme kazanan rekabet olgusu, ihracat pazarlaması faaliyetlerinde bulunan işletmelerin; global ticari veri akışının tespiti, analizi ve istihbaratı aşamalarını doğrudan ve dolaylı biçimde etkilemektedir. Dış pazarlara açılarak ekonomik büyümeyi hedefleyen işletmeler uluslararası pazar araştırması yaparak ürünlerini sunacakları potansiyel pazarları ölçüp, değerleyerek ürün stratejilerini sağlıklı şekilde belirleyebilmektedir. İhracat satışlarının hacmi, karlılığı, pazar payı vb. veriler ihracat pazarlamasında bir başarı göstergesi kabul edilen ihracat performansının, uluslararası pazar araştırmasının da içinde yer aldığı ihracat süreci sonucunda şekillenmesini sağlamaktadır. İhracat performansının ortaya çıkmasında, yapılan uluslararası pazar araştırmasındaki isabet ve ihracat faaliyetleri sırasında yararlanılan bilgi kaynaklarının verimli kullanılması işletmelerin göz önünde bulundurmaları gereken önemli etkenlerdendir. Dolayısıyla bu çalışma, ihracatçı işletmelerin uluslararası pazar araştırması yapma sıklığı ile ihracat faaliyetlerinde bilgi kaynaklarından yararlanma düzeyinin söz konusu işletmelerin ihracat performansları üzerindeki etkisinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın ilk bölümünde uluslararası pazar araştırması uygulamaları ve ihracat performansı ilişkisini gösteren yerli ve yabancı literatür incelenmiş olup ilgili çalışmalar sınıflandırılmıştır. İkinci olarak, Konya ilinde tarımda sulama sektöründe ihracata yönelik faaliyet gösteren 50 adet işletme yöneticisi ile görüşülmüş ve anket formu kullanılarak veri toplanmış olup SPSS istatistik programı kullanılarak güvenilirlik testleri ve regresyon analizi tekniği uygulanmıştır. Sonuç olarak, (1) literatür incelemesi yoluyla ortaya konulan çalışmalar; uluslararası pazarlar ile ilgili uyumlu, etkin ve güncel bilgi toplanmasının işletmelerin doğru stratejik kararlar almasını sağladığı ve dolayısıyla ihracat performansını olumlu yönde etkilediği yönündedir. (2) Yapılan analizler ise; uluslararası pazar araştırması yapma sıklığı ve bilgi kaynaklarından yararlanma düzeyi değişkenlerinin işletmelerin ihracat performansını pozitif yönde ve düşük seviyede etkilediğini ortaya koymuştur. Bu doğrultuda elde edilen bulgular, literatür incelemesi yoluyla ortaya konulan çalışmaların sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası pazar araştırması, ihracat pazarlaması, ihracat performansı

* Bu çalışma, “İhracat Pazarlamasında Uluslararası Pazar Araştırmasının Önemi ve İhracat Performansına Etkisi: Tarım Sulama Sektöründe Bir Uygulama” adlı Yüksek Lisans Tezinden oluşturulmuştur.

GÖRSEL İMGELERDE ERKEKLİK VE SANATSAL YAKLAŞIMLAR

N. Gamze Toksoy

Dr. Öğr. Üyesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Toplumsal cinsiyet çalışmaları içerisinde hegemonik erkekliği yeniden üreten temsil biçimlerine dikkat çeken araştırmaların sayısı artmaktadır. Günümüzde sürmekte olan cinsiyetler arasındaki eşitsizliği besleyen bu temsiller, toplumsal süreçler içinde idealize edilmiş erkekliklerin yaygınlaşmasını ve meşruluğunu sağlarlar. Temsilin görsel araçları ise, var olan hâkim erkeklik pratiklerini anlamak ve sorgulamak için oldukça geniş bir alan sunar. Televizyondan reklamlara, sosyal medyadan sinemaya kadar farklı mecralarda tüketime sunulan görsel imgeler, cinsiyetlere ilişkin yerleşik kalıp yargıların güçlenmesine ve bu yolla toplumda onaylanan erkeklik modellerinin yeniden üretilmesine hizmet ederler. Erkek bedenlere yakıştırılan söylem ve pratiklere paralel olarak görsel imgeler alanında da belli çerçeveler tekrarlanır. Eril beden, savaşçı, güçlü, başarılı, kahraman, koruyucu gibi nitelikler atfedilerek yüceltilir. Bu nedenle, toplumsal cinsiyet eşitsizliği üzerine yapılan çalışmalarda dikkatlerin, gündelik yaşam pratiklerini, tercihleri ve düşünceleri yönlendirmede etkili araçlara dönüşmüş olan görsel imgelere yöneltilmesi büyük önem taşır. Zira, bize sunulan ideal imgeleri sorgulamak, toplumsal hiyerarşiyi ve güç ilişkilerini anlamanın etkin yollarından biridir.

Bu sunumda, hâkim görsel kültürde erkek bedeninin nasıl çerçevelendirildiği, eril tahakkümü güçlendiren ve toplumdaki egemen değerleri yansıtan yönleriyle ele alınacaktır. Ardından, imgeler ve sözcüklerle oluşturulan ideal erkekliklerin yine görselliğin alanında nasıl dönüştürülebileceği tartışmaya açılacak ve özellikle çağdaş sanatın içinden seçilen örnekler bu bağlamda incelenecektir. Çağdaş sanat pratikleri, toplumsal sorunların görünürlüğüne ve farklı estetik yaklaşımlarla bu sorunların değerlendirilmesine olanak sağlayan bir alan açar. Bu bağlamda sunumda, toplumsal cinsiyet kavramına ilişkin sanatsal pratikler incelenecek, erkekliğin nasıl ele alındığı, görsel dilin nasıl kullanıldığı değerlendirilecek ve sanatsal yaklaşımların halihazırda tekrarlanan idealize edilmiş görüntüleri aşma potansiyeli tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, erkeklik, görsel imgeler

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA KULLANILAN DİNLEME METİNLERİNİN METİN TÜRÜ VE DİNLEME STRATEJİLERİ YÖNÜNDEN İNCELENMESİ: YEDİ İKLİM SETİ B1 SEVİYESİ KİTABI ÖRNEĞİ

Nesih Şeker

*Öğrenci, Bartın Üniversitesi
nesihseker34@gmail.com*

Arzu Çevik

*Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi
arzu021@gmail.com*

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi günümüzden yüzyıllar öncesine dayanmaktadır. Karahanlılar Dönemi'nde Araplar'a Türkçe öğretmek için yazılan Divan-ı Lügat'it Türk ile ilk Türkçe öğretimi çalışmaları başlamıştır. Günümüze gelindiğinde ise Türkçeye olan ilginin artmış olması, dünya üzerinde milyonlarca konuşurun olması ve bölge coğrafyalarından gelen mültecilerin de etkisiyle yabancılara Türkçe öğretimi planlı, sistemli ve programlı bir şekilde yürütülmektedir. Geçmişten günümüze gelindiğinde Türkçenin öğretilmesinde büyük aşama kaydedildiği görülmektedir. Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı, üniversiteler ve özel eğitim kuruluşlarının açmış oldukları yabancılara Türkçe öğretimi dil kursları vasıtasıyla hem yurt içi hem de yurt dışında Türkçenin öğretimi çalışmaları hız kazanmaktadır. Türkçenin anadili olarak öğretilmesinde olduğu gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde de dört temel dil becerilerinin eşit bir şekilde öğretimi büyük önem arz etmektedir. Alanyazında yapılan araştırmalara bakıldığında dinleme becerisi alanında yapılan çalışmaların diğer dil becerilerine göre yetersiz kaldığı görülmektedir. Dinleme dil becerisinin ilk edinilen dil becerisi olduğu ve diğer dil becerilerinin edinilmesinde çok önemli etkisi olduğu yapılan araştırmalar tarafından ortaya konulmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin de dil öğrencisinin ilgi, ihtiyaç ve beklentilerine göre seçilmesi gerekmektedir. Dinleme metinleri ile metin seçimi arasında da anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ders kitaplarında kullanılan dinleme metinleri ile kullanılacak dinleme stratejilerini iyi seçmek gerekmektedir. Bu yüzden yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinde yer alan dinleme metinleri ve stratejilerinin çok iyi bir şekilde planlaması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarından Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim B1 ders kitabındaki dinleme metinlerinin türlerini ve dinleme metinlerinde kullanılan dinleme stratejilerini belirlemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen veriler ile gerek Türkçenin anadili olarak öğretiminde gerekse de Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dinleme becerisi alanındaki dinleme araştırmalarına, Türkçenin diğer temel becerilerine katkı sunması ve dinleme becerisi alanında çalışma yapacak olan araştırmacılara katkı sağlaması beklenmektedir. Çalışma ile Yunus Emre Enstitüsü B1 ders kitabındaki 27 adet dinleme metni incelenmiş ve metin türlerinin genel olarak bilgilendirici metin türleri olduğu dinleme metinlerinin ise ağırlıklı olarak seçici, tahmin ederek ve katılımsız dinleme stratejileri olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, metin, dinleme stratejileri

ÖZ ELEŞTİRİ KAVRAMININ PSİKOLOJİK YÖNDEN İNCELENMESİ: KATILIMCI ALGILARINA GÖRE BİR MODEL ÖNERİSİ

Nesrullah Okan
Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi
nesrokan@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, öz eleştiri kavramını gerek Batı ve gerek Doğu kültürleri bağlamında incelemek ve bu kavram ile ilgili lisansüstü öğrencilerin algılarını incelemektir. Zira öz eleştiri kavramının genel olarak Batı literatüründe Psikopatoloji ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Oysa Doğu kültürlerinde yapıcı bir şekilde yapılan öz eleştirinin olumlu olarak anlamlandırıldığı bilinmektedir. Dolayısıyla her iki kültürün perspektifinden bu kavramın ele alınması ve incelenmesi büyük önem arz etmektedir. Bu öneme binaen, böylesi bir çalışmanın yapılmasının gerekli olduğu görülmektedir. Bu çalışma farklı lisansüstü programlarda eğitim-öğretim gören öğrencilerin, öz yeterlik ile ilgili algılarını ölçmek için üç aşamadan oluşan ve açık uçlu soruların kullanıldığı nitel bir çalışmadır. Birinci aşamada öğrencilerin öz eleştiri ile ilgili algılarına yönelik sorular; ikinci aşamada öğrencilerin öz yeterliği ilişkilendirdikleri kavramlara ilişkin sorular ve üçüncü aşamada ise öğrencileri öz yeterliği neye benzettikleri ile ilgili metafor çalışması içeren sorular sorulmuştur. Araştırma kapsamında 41 öğrenciden online olacak şekilde veri toplanmıştır. Öğrencilere üç aşamalı olarak sorulan soruların cevapları bir araya getirilmiş, elde edilen veriler Maxqda 20 Paket Programı yardımıyla içerik analizine tabi tutularak ana temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Bu analizler neticesinde elde edilen veriler bulgulaştırılarak öz eleştiri ile ilgili bir modelin oluşturulması evresine geçilmiştir. Elde edilen sonuçlar, soruların üç aşamadan meydana gelmesinden dolayı ilk önce üç aşama şeklinde incelenmiş ve akabinde, her üç aşamanın ortak ve farklı yönleri dikkate alınarak öz eleştiri ile ilgili model önerisinde bulunulmuştur. Modelle birlikte, aynı zamanda elde edilen temalar arasında çeşitli karşılaştırmalar da yapılmıştır. Aynı zamanda modelden yola çıkarak araştırmacılara çeşitli önerilerde bulunularak araştırmaya son hali verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öz eleştiri, görüşme, metafor

OSMANLI'DA VE BATI'DA KARŞILAŞTIRMALI VAKIF SİSTEMİ

Nihal Cihan Temizer

*Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
nihalcihantemizer@gmail.com*

Çalışmada vakıf sistemi tarihsel kökeni ile ele alınıp, Osmanlı'da ve Batı'daki vakıflar karşılaştırmalı olarak incelenecektir. Vakfın temel mantığı, varlıklı kişilerin muhtaç kimselerin faydalanması için, malvarlıklarının bir kısmını veya hepsini tahsis etmesidir. Batı'da korporasyonlar ve İslam dünyasındaki vakıflar kıyaslanmış benzer ve farklı yönleri ayrıntılı şekilde incelenmiştir. Vakıfların iktisadi boyutu da ele alınmıştır. Vakıf kurumu beş alanın korunmasında çok önemli olmuştur. Bunlar; din ve dini faaliyetler, eğitim hizmetleri ile insan aklının korunması, fakirlerin korunması, ekonomik ve finansal faaliyetler ile servetin korunması sağlanmış ve gelirin zenginden fakire doğru yeniden tahsisinde vesile olmuştur. İslam'da adil dağılımının önemli araçlarından olan vakıf, önemli bir sosyoekonomik role sahiptir. Vakıflar; serveti teşvik etmiş, istihdam fırsatı sunmuş, altyapı gelişimine katkı sağlamış, beşeri sermayeyi geliştirmiş, gelir eşitsizliğini azaltmış ve yoksulluğa karşı politikalar uygulamıştır. Vakıflar ve hediye ekonomisi arasında da benzerlikler görülmüştür. Literatürde; vakıflar ve armağan ekonomisi arasında benzerlik de kurulmuştur. Mauss'a göre, armağanın üç temeli; verme zorunluluğu, alma zorunluluğu ve geri verme zorunluluğu olmuştur. Vakıfları değiş-tokuş etme bağlamında da düşünebiliriz. Gazali'ye göre de; "Hediyedeki veresiye olan gaye: Ahirette sevap ve mükâfatı almak maksadıyla malını infak etmektir". İngiliz ve Amerikan hukukunda "trust ve foundation" kurumları vakfa benzerlik gösterir. Trustlar; "bir malın emin veya vasi denilen bir şahsın zilyetliğine, hak sahibi olan bir başka şahsın yararlanması için verilmesi" demektir. İngiltere'de trustın tarihsel kökeni hakkındaki görüşlerde tam bir fikir birliğinden söz etmek mümkün değildir. Genel görüş "Kullanım hakkı olarak bilinen bir Orta Çağ İngiliz uygulamasından geliştirildiği" üzerine olmuştur. Trustların yapısı, aile servetinin korunmasını sağlamak için zaman içinde hayır amaçlarının ötesine genişletilmiştir. Vakıf ile erken dönem trustlar arasında benzerlikler ve farklılıklar söz konusudur.

Anahtar Kelimeler: Vakıf, korporasyon, trust, hediye ekonomisi

KORUMA SORUMLULUĞU VAKALARINDA BRICS ÜLKELERİ: ÇOĞULCULUK-DAYANIŞMACILIK EKSENİNDE BİR ANALİZ

Nilay Tüzgen

*Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi
nilaytuncarslan@gmail.com*

Gonca Oğuz Gök

*Doç. Dr., Marmara Üniversitesi
goncaoguzgok@gmail.com*

2001 yılında Jim O'Neill tarafından nüfus, yüz ölçümü, askeri kapasite ve artan ekonomik gelişimlerinden dolayı geleceğin potansiyel ekonomileri olarak kavramsallaştırılan BRIC (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin) ülkeleri, aralarına Güney Afrika'nın da dahil olmasıyla BRICS halini almış ve özellikle 2008 Dünya Ekonomik Krizi sonrası dönemde hem ekonomik hem de siyasi olarak Küresel Güney ülkelerinin adına küresel yönetimde söz sahibi olma arzusu içinde bulunmuşlardır. Dünya nüfusunun önemli bir kesimini oluşturmaları, ekonomi olarak toplam GSYİH'nin yaklaşık yüzde yirmi beşine sahip olmaları, küresel siyaseti etkileme kapasiteleri ve üye ülkelerinin aynı zamanda bölgesel liderlik özelliği göstermesinden dolayı BRICS'in politikalarını anlamlandırmak yükselen güçlerin uluslararası düzene yönelik bakışlarının anlaşılması açısından önem taşımaktadır. BRICS ülkeleri öncelik verdikleri hedefler doğrultusunda çeşitli inisiyatifler başlatırken; ülkelerin insani kriz vakalarındaki tutumlarının ortaya koyulması ve ne kadar uyum içinde hareket ettiklerinin analiz edilmesi küresel siyasette artan insani krizler ve Koruma Sorumluluğu (R2P) uygulamaları göz önünde bulundurulduğunda incelenmesi gereken bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır.

BRICS ülkeleri 2009 yılından itibaren gerçekleştirdikleri zirvelerde müdahale konusunu kapsamlı bir biçimde ele almakta ve yayınladıkları deklarasyonlarda BM Tüzüğü'nün ilgili maddelerine atıf yaparak devletlerin iç işlerine karışılmaması ve egemenlik normunun korunması gerekliliğini vurgulamaktadır. BMGK'nın daimi üyeleri olan Çin ve Rusya'nın da olası bir müdahale kararına genellikle şüpheyle yaklaştıkları ve sıkça veto haklarına başvurdukları görülebilmektedir. Ancak üye ülkelerin bazı durumlarda çekimser oy kullanabildikleri ve müdahale kararının doğrudan bir destekçisi olmasalar da operasyonun gerçekleştirilmesine olanak tanıdıkları söylenebilmektedir. Uluslararası toplum ve uluslararası düzen kavramlarını ve devletlerin güç kullanımı ile ilgili politikalarını merkeze alan İngiliz Okulu'na göre, devletler uluslararası düzende egemenliğe ve müdahaleye bakışları doğrultusunda dayanışmacı ve çoğulcu olarak sınıflandırılabilir. Bu çalışmanın da temel amacını BRICS ülkelerinin uluslararası düzende dayanışmacılık-çoğulculuk tartışmasında nerede konumlandıklarının belirlenmesi oluşturmaktadır.

Bu kapsamda çalışmada öncelikle BRICS ülkelerinin ortaya çıkışı ve artan ekonomik kapasiteleriyle paralel olarak başlattıkları siyasi inisiyatiflere değinilecek; ardından Koruma Sorumluluğu'nun gelişimi ve İngiliz Okulu'nun kavrama yaklaşımından bahsedilecektir. Son olarak BRICS ülkelerinin grup ve bireysel olarak Koruma Sorumluluğu'na olan bakışları; ülkelerin BMGK'da aldıkları pozisyonlar ve bu alanlarda başlattıkları girişimler kapsamında Libya, Suriye ve Fildişi Sahilleri krizleri üzerinden değerlendirilerek ülkelerin tutumları dayanışmacılık ve çoğulculuk açısından sorgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: BRICS, koruma sorumluluğu, çoğulculuk-dayanışmacılık, İngiliz okulu, yükselen güçler

TALÂT SAİT HALMAN'IN ÇEVİRMEN HABİTUS'UNA YÖNELİK BETİMLEYİCİ BİR ÇALIŞMA

Nilay Yürek Coşar
Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
nilayyurek@arel.edu.tr

Fusun Bilir Ataseven
Prof. Dr., Bilkent Üniversitesi
fusunataseven@gmail.com

Talat Sait Halman (1931-2014), Türkçeye ve Türkçeden William Faulkner, William Shakespeare, Sait Faik Abasıyanık, Orhan Veli Kanık, Fazıl Hüsnu Dağlarca, Yunus Emre, Kanuni Sultan Süleyman ve Mevlâna Celaleddin Rumi'nin eserleri dahil olmak üzere çok sayıda eseri çevirmiş bir tercümanıdır. Bu çalışmanın amacı, Halman'ın çevirmen olarak habitus'unu Pierre Bourdieu'nün habitus clivé (kırık-çok parçalı habitus) kavramı çerçevesinde betimleyici şekilde incelemektir. Habitus clivé kavramı, yukarı doğru sosyal hareketlilik nedeniyle habitus'un bölünmesine ve bu tür bir bölünmeden dolayı oluşabilecek çatışmalara dikkat çeker. Çalışma kapsamında bu kavrama başvurulmasının nedeni, Halman'ın tümamiral bir babanın etkisinde geçen çocukluktan Robert Kolej'e ve oradan sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri'nde akademisyenliğe, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kültür bakanlığına, İngiltere Kraliçesi tarafından kendisine verilen Büyük Haç Şövalyelik Nişanı'na ve UNESCO Yönetim Kurulu'nun Program ve Dış İlişkiler Komisyonu Başkanlığı'na ilerleyen sosyal hareketliliğidir. Bu sosyal hareketliliğin çevirmen kimliği ile etkileşimine ışık tutmak üzere Halman'ın biyografik röportajı, köşe yazıları, TV ve dergi röportajları ve çevirileri için yazdığı önsözler incelenmiştir. Yapılan araştırma, Halman'ın ailesinden ve Robert Kolej eğitiminden edindiği sembolik mirasın ve görev aldığı akademik ve siyasi konumların, çevirmen habitus'u üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Zira Halman'ın sosyal hareketliliği boyunca meydana gelen alan ve konum değişimleri, çevirmen olarak içinde hareket ettiği kültürel koşulların da değişmesine yol açmıştır. Bu değişimlerin, Halman'ın çeviri süreçlerine en önemli yansıması, Türkçeye ve Türkçeden yaptığı çevirilerde aldığı çevirmen kararlarında görülen farklı yaklaşımlardır. Bu farklılıklar, özellikle kaynak metinlerde geçen yerel ad kullanımlarının erek metne aktarılması ve kafiye düzeninin korunması ya da erek kültüre uyarlanması noktasında alınan kararlarda meydana gelmiştir. Bu sonuçlar ışığında çalışma, çoklu eyleyen olarak çevirmenin habitus'unun karmaşık yapısına dikkat çekmekte ve çevirmenin farklı alanlardaki hareketleri ve farklı habituslar arasındaki geçişleri ile şekillenen kimliğinin araştırılmasında disiplinlerarası yaklaşımın önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Talat Sait Halman, habitus clivé, çeviri sosyolojisi

FİRMALARDAKİ KURUMSAL YÖNETİM ANLAYIŞININ FİNANSAL PERFORMANS DÜZEYİNE ETKİSİ

Nilüfer Yücedağ Erdinç
Dr.

Diler Yaman Kahyaoğlu
Dr., Toros Üniversitesi

Kurumsal yönetim anlayışı firmaların tüm paydaşlarının haklarının korunduğu ve ilkelerle yönetildiği etkili bir yönetim sistemidir. Firmaların yönetiminde gözlemlenen başarısızlık ve yaşanan finansal krizler nedeniyle kurumsal yönetim son zamanlarda sıkça tartışılan bir konu haline gelmiştir. Kurumsal yönetim, firmanın finansal riskleri ve portföyü üzerinde etkili olabilmekte böylece yatırımcılara yatırım kararlarını vermede açıklamalar sunabilmektedir. Dolayısıyla hem yatırımcılar hem de firmalar tarafından önemsenmektedir. Bu araştırmanın amacı BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'nde (XKURY) kote edilen firmaların kurumsal yönetim derecelendirme notlarının firma performansına etkisini incelemektir. Çalışma kapsamında 2011-2019 döneminde BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'nde yer alan ve verilerine kesintisiz şekilde ulaşılan 23 firma analiz edilmiştir. Regresyon analizi yapılan çalışmada, Aktif karılık oranı bağımlı değişken olarak analiz edilirken, kurumsal yönetim uyum notları bağımsız değişken olarak kullanılmıştır. İşletme büyüklüğü, kaldıraç oranı ve işletme yaşı ise kontrol değişkenler olarak analize dahil edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, kurumsal yönetim uyum notları, firma performansını etkilememektedir. Kontrol değişkenlerinden yalnızca kaldıraç oranı ile aktif karılık arasında negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Buna göre, firmaların borçluluk düzeyi arttıkça, firma performansı azalmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal yönetim, finansal performans, kurumsal yönetim endeksi

CHALMERS'IN NATÜRALİST DÜALİZMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nur Bilge Ertan

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
bilgeertan@gmail.com*

Osman Caner Taslaman

*Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
ctaslaman@yahoo.com*

Bilinç, insan zihnini kavramaya çalışan filozofların yüzyıllardır gündeminden düşmemiş bir konudur. Descartes'tan Locke'a, Leibniz'den Kant'a kadar felsefenin pek çok önemli figürü bilinç kavramına açıklık getirmeye çalışmıştır. İnsanda bilincin var olup olmadığı, varsa doğasının ne olduğu, özgür irade ile ilişkisi tartışılan başlıca sorunlar arasında yer almaktadır. Bu konu, özellikle özgür irade ile yakından ilişkili olması sebebiyle son derece dikkate değerdir. Bilinç olmaksızın özgür iradede söz etmek mümkün değildir ve özgür iradenin varlığı problemi sadece felsefi açıdan değil; psikolojik, sosyolojik, etik, hukuksal ve politik açıdan da büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle, insanın bilinçli bir varlık olup olmadığı sorusu kritik önemdedir. Bunun yanı sıra şayet bilinç varsa, bilincin doğası modern bilim ile çelişmeyen bir açıklamaya muhtaçtır. Bilinci maddeden ayrı bir cevher olarak ele alan düalist görüşler ile bilinci maddeye indirgeyen materyalist görüşlerin bu fenomeni aydınlatmakta çeşitli güçlüklerle sahip olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, günümüzün etkili filozof ve bilim insanı David Chalmers'ın bu güçlükleri aşmak için ortaya attığı bilinç kuramının değerlendirilmesidir. Bilinci “deneyimin öznel niteliği” olarak tanımlayan Chalmers, natüralist düalizm ismini verdiği uzlaşmacı bir görüş ortaya atmaktadır. Bu görüşe göre, bilinci modern bilimin teorileriyle uyumlu şekilde, maddenin tıpkı kütle gibi temel bir özelliği olarak açıklamak mümkündür. Bu sayede ruh gibi farklı bir cevherin varlığını iddia etmeden ya da bilincin varlığını reddetmeden bu fenomeni açıklamak imkân kazanmaktadır. Çalışmamızda ilk olarak, Chalmers'ın son dönemlerde felsefe ve bilim dünyasında yankı uyandıran bu görüşü ele alınacak, daha sonra zihin felsefesinin oldukça etkili filozoflarından biri olan John Searle'ün bu görüşe getirdiği eleştirilere yer verilecektir. Son olarak, bu eleştiriler ışığında Chalmers'ın teorisi değerlendirilecek ve Searle'ün itiraz ettiği noktaların dikkate değer olmasının yanı sıra, Chalmers'ın natüralist düalizminin bilinç ve madde ikilemini çözmede önemli kolaylıklar sağladığı gösterilecektir.

Anahtar Kelimeler: Bilinç, Chalmers, natüralist düalizm, Searle

İŞKODRALI LÜTFİ PAŞA’NIN TUHFETÜ’T-TÂLİBÎN ADLI ESERİ

Nurullah Arvas

*Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
nurullah.arvas@yahoo.com.tr*

Sevim Yılmaz Önder

*Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
sevim.yilmazonder@gmail.com*

Bu bildiri, İškodralı Lütî Paşa tarafından yazılan Tuhfetü’t-Tâlibîn adlı fıkıh (ilmihal) eseri hakkındadır. Eser, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih Bölümü No. 1507’de kayıtlıdır. 1544 senesinin Nisan ayında tamamlanan bu eser müellif hattı ile yazılıp içinde Eski Anadolu Türkçesinin birçok arkaik unsurunu barındırır.

Eser Kanuni mahlaslı Sultan Süleyman Han’ın başveziri İškodralı Lutfi Paşa tarafından yazılmıştır. Tuhfetü’t-Tâlibîn adlı eser 239 varak olarak kaleme alınmış olup, bir mukaddime ve yirmibeş babdan oluşmuştur. İslam dininin mezheplerinden biri olan Hanefi Mezhebi’nin fıkıh meseleleri detaya girmeden ana başlıklar halinde müellif tarafından yazılmıştır. Kitap hazırlanırken Hanefi Mezhebi ahkâmına göre yazılan Bezzaziye, Hulviyyat, Tatarhaniyye, Nevadir, Bedavi, Mesabih, Miracü’d Diraye ve daha pek çok fıkıh kitabından nakiller yapılmıştır. Harekeli, herbir sayfası onüç satır ve nesir olarak, nesih hattı ile yazılmıştır.

Bir devlet adamı olan Lütî Paşa’nın genel olarak siyasi içerikli metinleri günümüzde daha çok çalışılmış olup veziriazamlıktan azledildikten sonra fıkıh meseleleri üzerine yazdığı eserler çalışılmamıştır. Eserlerinin çoğu Arapça ve Farsça olan Lütî Paşa’nın nadir de olsa Türkçe yazmış olduğu eserler vardır.

İşte bu eser de Lütî Paşa’nın baş vezirlik görevini yaptıktan sonra, Türkçe olarak yazdığı nadir eserlerinden biri olup, Eski Anadolu Türkçesine ait dil ve üslup özelliklerini barındırdığı için ve hem fıkıh araştırmacılarının, hem tarih araştırmacılarının, hem de dil araştırmacılarının istifadesine sunulması için, ayrıca önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra Türk Dili ve Türk Edebiyatı için; konu ile ilgili literatüre ve arkaik unsurların tespiti ile Eski Anadolu Türkçesinin söz varlığına katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: İškodralı Lütî Paşa, fıkıh, eski Anadolu Türkçesi, Tuhfetü’t-Talibin

* Bu bildiri, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim dalında bir doktora tezi olarak hazırlanmakta olup, İškodralı Lütî Paşa tarafından yazılan Tuhfetü’t-Tâlibîn adlı fıkıh (ilmihal) eseri hakkındadır.

TÜRKİYE’NİN İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI AKTİF TARAFSIZLIK POLİTİKASI KAPSAMINDA ASKERİ HAZIRLIKLARI

Okan Aydın

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi
oknaydin@yahoo.com*

Almanya’nın 1 Eylül 1939 tarihinde Polonya’yı işgal etmek üzere saldırıya geçmesinin ardından garantör devletler olan İngiltere ve Fransa, 3 Eylül 1939 sabahında Almanya’ya karşı savaş ilan etmiş ve böylece altı yıl sürecek olan İkinci Dünya Savaşı başlamıştır. Türkiye Cumhuriyeti, kurulduğu günden itibaren Mustafa Kemal Atatürk’ün ‘Yurtta sulh, cihanda sulh!’ ilkesini kendisine temel hedef alarak dış politikayı yürütmüştür. Mustafa Kemal Atatürk’ün ölümünden bir yıl sonra, İkinci Dünya Savaşı patlak vermiştir. İkinci Dünya Savaşı yıllarında Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, yeni kurulmuş bir devletin böyle bir savaşı kaldıramayacağını düşünmüş ve savaşa girmeyi kabul etmemiştir. Türkiye’nin İkinci Dünya Savaşı’nda ana politikası, toprak bütünlüğünden ödün vermemek ve bağımsızlığını korumaktır. Bu sebepten dolayı Türkiye’nin amacı tarafsız olmaktan çok, savaşın dışında kalabilmek olmuştur. Türkiye, bu kapsamda dış politika olarak İsmet İnönü ve Numan Menemencioğlu önderliğinde aktif tarafsızlık politikasını benimsemiştir. Türkiye’nin jeopolitik konumundan dolayı, Mihver ve Müttefik devletler, Türkiye’yi kendi yanlarında savaşa sokmak için büyük çaba göstermiş ve baskı uygulamışlardır. Türkiye bu baskılara rağmen, Müttefik ve Mihver devletleri ile siyasi ilişkileri dengeli biçimde korumaya çalışmıştır. Türkiye, aktif tarafsızlık politikası kapsamında, savaşın sonuna kadar tarafsız kalmayı başarmış, savaşa dahil olduğunda ise sıcak çatışmalara girmemiştir.

Türkiye, savaşın dışında ve tarafsız kalmayı kabul etmekle birlikte, İkinci Dünya Savaşı’nın başlangıcından itibaren, olası saldırılara veya savaşa girme ihtimalinin ortaya çıkmasından dolayı, bağımsızlığı ve toprak bütünlüğünü korumaya yönelik her türlü iç ve dış önlemler almıştır. Bu önlemlerin başında askeri hazırlıklar gelmiştir.

Bu çalışma, İkinci Dünya Savaşı’nın başlangıcından bitimine kadar olan süre içerisinde Türkiye’de yapılan askeri hazırlıkları, Türk ordusunun durumunu çeşitli telif eserler ve seçilen basın kaynakları ekseninde ortaya koymak ve çeşitli açılardan değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İkinci Dünya Savaşı, aktif denge politikası, askeri hazırlık, Türk ordusu

BİLİM MEDYASININ BİLİMİ TEKNIĞE İNDİRGEMESİ ÜZERİNE BİR TARTIŞMA

Onur Dursun

Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi
odursun@cu.edu.tr

Bilimin ne olduğuna ya da bilim insanının görevine ilişkin tartışmalar tarihin her döneminde yürütülmüştür. Tüm bilimlerin temeli olarak değerlendirilen ve Antik Yunan ile bilim tarihinde kendisine önemli yer edinen felsefe, zamanla Avrupa'ya ve oradan da dünyaya yayılmaya başlamıştır. Fakat tarihin çeşitli uğraklarında yaşanan gelişmeler bilimi ve bilim insanlarını farklı bağlamlara çekmiş ya da zaman zaman açmazlara itmiştir. Ortaçağ, bilimi kati biçimde sınırlandırırken, ardından başlayan Reform ve Rönesans hareketleri bilimi ve özellikle felsefeyi yeniden canlandırmaya ve yaşamın özünü görünür kılabilecek, insan üzerine düşünümü yeniden sağlayacak bir paradigma temellendirmeye başlamıştır. Ardından Avrupa'da yaşanan Aydınlanma, felsefeyi canlandırmakla birlikte, tekniği daha fazla vurgular olmuştur. Öyle ki ardından Sanayi Devrimi patlak vermiştir. Sanayi Devrimi'nden sonra yaşanan modernleşme ve özellikle kapitalist modernleşme bilimi teknik ile ilişkilendirmeye ve hatta bilimi tekniğe indirgemeye başlamıştır. Bu yaklaşım, insanın kamusal bir özne olduğu ve çeşitli evrensel haklarının bulunduğu gerçeği üzerine düşünümü asgari düzeye indirmiş, toplumsal bir varlık olan insanın toplumsallığı üzerine akıl yürütme giderek güçsüzleşmiştir. 20. yüzyılın ilk yarısında yaşanan dünya savaşları, dünyayı insani krizlere sürüklemekle birlikte bilimi de aşırı kapitalist-teknik bir bağlamda pekiştirmiştir. Bu Husserl'in düşüncesinde Avrupa bilimlerinin, yani Avrupalıların krizidir. Antik Yunan'da felsefeyle başlayan insan üzerine düşünme ya da insana ilişkin evrensel yasaları ortaya koyma çabası, 20. yüzyıla gelindiğinde sarf edilmez olmuştur. Başka bir anlatımla insan üzerine düşünen bir bilim paradigmasıyla başlayan süreç araç/teknik üreten bir paradigmayla sonuçlanmıştır.

Bu çalışma, yukarıda değinilen kuramsal yaklaşım bağlamında medyanın bilime yaklaşımını somutlaştırmayı amaçlamaktadır. Günümüz toplumlarını ve hatta dünyayı şekillendiren iletişim araçlarının, bilimi temsil etmesi üzerinde bir tartışma yürütmeyi amaçlayan bu çalışma, hem medyanın bilime ayırdığı yere/zamana dikkat çekmekte hem de sunduğu bilim içeriklerinin yönünü ve niteliğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Alan yazındaki çalışmalar incelendiğinde, araç dolayımı kitle iletişiminin bilimi teknikle ilişkilendirdiği anlaşılmaktadır. Diğer bir anlatımla, tarihin, bilimi tekniğe indirgemesi durumu, medyaya da sıçramış durumdadır. Bu çalışma, bu bağlamda Türkiye'de yayın hayatını sürdüren ulusal gazetelerden *Cumhuriyet* ve *Sabah* gazetelerinin 1-7 Aralık 2020 tarihleri arasındaki bilim haberleri üzerinde söylem ve içerik analizi yaparak mevcut durumu somutlaştırmaya çalışacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilim, medya, bilim haberciliği, bilimin tekniğe indirgenişi, bilimin kamuda temsili

TÜRK YURDU DERGİSİNDE TÜRK KİMLİĞİ VE MİLLİ BİRLİK TARTIŞMALARI (1942-1943)

Özlem Seyhan

Doktora Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi
akpinarr_ozlem@hotmail.com

1931 yılında Türk Ocaklarının kapatılmasının ardından *Türk Yurdu* dergisi de uzun bir sessizlik dönemine girmiştir. Ancak Ocağın kapalı bulunduğu 1942 yılında beklenmedik bir şekilde tekrar yayın hayatına atılmıştır. Hasan Ferid Cansever'in gayretleri sonucunda yeniden açılan dergi ilk sayısını 1 Eylül 1942 tarihinde çıkarmış ve 1943 yılının Ocak ayına kadar yayına devam etmiştir. Bu süre zarfında 15 gün arayla toplam 10 sayı yayımlanmıştır. Bahsi geçen sayılarda en çok tartışılan ve üzerine makaleler yazılan konular Türk kimliği ve Türk milli birliği meseleleri olmuştur. Bu eksenle Türkçülüğün hedefleri, mevcut şartlarda Türklüğün ve milliyetçiliğin ne gibi tehlikelerle karşı karşıya olduğu ve bununla mücadele için gereken unsurlar incelenirken, Türk tarihinden örnekler verilerek Türk gençliğine yeni bir yol haritası çizmek istenmiştir. Türk milli birliğinin Türkoloji çalışmaları ile önce ilmi sahada daha sonra uzak bir ideal olarak siyasi sahada gerçekleştirileceği düşünülmüş, bu bağlamda Türk tarihine dair tartışmalara başlarken Türk ve Türkçe kelimelerinin kökeni ve anlamları incelenmiştir. Türk isminin geçtiği bazı kaynaklar ve bu ismin anlamı tartışılmıştır. Daha sonra Türklerin anayurdu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bunlar yapılırken Türk milliyetçiliğinin yükselme sebeplerine değinilmiştir. Neden Türkçü olmak gerektiği çeşitli örneklerle açıklanmıştır. Türk medeniyetinin ve yükselişinin temeline toplum hayatındaki demokrasi anlayışı yerleştirilmiş, kurultayın önemi ayrıca belirtilmiştir. Milli birlik için gerekli en önemli unsurlardan birinin de dil birliği ve alfabe birliği olduğu vurgulanmıştır. 1942-1943 yılları arasında yayın yapan *Türk Yurdu* dergisinin merkezinde milli birlik ve Türk kimliği tartışmalarının olmasının en önemli nedeni o yıllarda dünyada yükselen faşizm, komünizm ve hümanizm tartışmalarıdır. II. Dünya Savaşı'nın etkisiyle bir taraftan Almanya merkezli faşizan milliyetçiliklerin güçlenmesi diğer taraftan milletleri ve milliyetçilikleri yok sayan, yok etmeyi amaçlayan komünist sistemlerin etkinlik kazanması *Türk Yurdu* yazarlarında bir reaksiyona yol açmıştır. Milli varlığı korumanın yollarını aramışlardır. Dünya'da Türklerin yaşadıkları esaret ve sancılı siyasal süreçlere kayıtsız kalamayan yazarlar ilmi sahada mevcut tehlikelere karşı var oluş ve birlik kurma mücadelesine girmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Milli birlik, Türkçe, Türklük, anayurt

KÜRKÜ VENÜS TİYATRO UYARLAMASINDA ANAMETİNSELLİK İLİŞKİLERİ

Özlem Zorlu

Öğr. Gör., Bursa Uludağ Üniversitesi
ozlemzorlu@uludag.edu.tr

Fusun Bilir Ataseven

Prof. Dr., İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi
fusunataseven@bilkent.edu.tr

Metinlerarasılık kuramına göre, her metin kendinden önceki metinlerden izler taşır, her eser daha önceki eserlere ait söylemlerin iç içe geçmesinden oluşur, dolayısıyla yazma da yeniden yazmadır. Çevirinin kendisini benzersiz bir metinlerarası durum olarak tanımlayan Lawrence Venuti (2009), bunu, kaynak metnin, kaynak dildeki ve başka dillerdeki metinlerle; çeviri metnin, kaynak metinle; erek metnin erek dilde veya başka dillerdeki diğer metinlerle ilişki halinde olması ile açıklar. Gerard Genette (1997), metin tanımında her metni kazıdıkça altından daha önceki metinlerin çıkması bakımından ‘palemses’ eğretilmesini kullanır. Bir metnin başka metinlerle olabilecek ilişkilerini, ‘metinselaşkınlık’ başlığı altında gruplandırır. Bunlar arasında en çok üzerinde durulan anametinsellik kavramı, bir anametnin ile onun altmetni/altmetinleri arasında oluşan biçimsel değişiklikleri tanımlar. Bu çalışmanın amacı, Amerikalı oyun yazarı David Ives’in *Kürklü Venüs* adlı tiyatro oyununu Gerard Genette’in ‘anametinsellik’ kavramı çerçevesinde metinlerarası ilişkileri bakımından incelemektir. Çalışmanın inceleme nesnesi olan *Kürklü Venüs* oyunu, Leopold von Sacher-Masoch tarafından 1869 yılında yazılan *Venus im Pelz* [*Kürklü Venüs*] adlı kısa romanın bir uyarlaması olarak izleyiciye sunulmuştur. Bu bakımdan, oyun bir göstergelerarası çeviri örneğidir. İlk kez 2010 yılında Broadway’de sahnelenen *Kürklü Venüs*, komedi unsurları barındıran bir ‘oyun içinde oyun’ olarak yazılmıştır. Eski metinlerden alıntılar, göndergeler ve anıştırmalardan örölü bir kısa roman olan *Venus im Pelz*, iç oyunun altmetnini oluştururken, dış oyunun alt metni ise Euripides’in *Bakkahalar* adlı antik Yunan tragedyasıdır. Alman kültüründe doğmuş bir kısa roman ile antik Yunan tragedyasının bir başyapıtının dönüştürülmesi yoluyla İngilizce yazılmış bir oyun olan *Kürklü Venüs*’ün Türkçeye iki farklı çevirisi yapılmıştır. Bu çalışmada, anametni altmetinlerine bağlayan metinlerarası unsurlar anametinsellik çerçevesinde tespit edilerek, bu unsurların anametnin anlam evrenini oluşturmadaki rolü ve metnin çeviri amaçlı okumasına yapacağı katkılar tartışmaya açılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Kürklü Venüs*, anametinsellik, metinlerarası, adaptasyon

MEMLÜKLER DÖNEMİ TARİHÇİLERİNDEN ABDÜLBÂSİT EL-MALATÎ'NİN İSLAM TARİHÇİLİĞİNE KATKILARI

Ramazan Önal

Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
ramazanonal2416@gmail.com

Bu çalışmada Memlûkler dönemi tarihçilerinden Abdülbâsî b. Halîl el-Malatî'nin biyografisi ve İslam Tarihçiliğine olan katkısı konu edinmiştir. Daha önce el-Malatî'nin tarihçiliği üzerine Türkçe olarak herhangi bir çalışmanın bulunmaması bizi böyle bir araştırmaya sevk etmiştir. 844/1440 tarihinde Malatya'da doğmuş olan Abdülbâsî'nin babası Halîl b. Şâhîn, Memlûkler devletinde vezirlik ve nâiblik gibi çeşitli idari görevlerde bulunmuştur. Babasının görevinden dolayı Mısır, Hama, Kudüs, Safed, İskenderiye ve diğer bazı yerlerde bulunan Abdülbâsî, ilim tahsil etmek üzere dönemin önemli ilim-kültür merkezleri olan Halep, Dımaşk ve Mağrib'i de dolaşmış, çağının İslam coğrafyasındaki meşhur bilim adamlarından olan Kâfiyeci, Alâ er-Rûmî, Burhân el-Bağdâdî, Kıvâmüddin ve Hamîdüddin en-Nu'mânî, Necm el-Kırîmî, Şeref Yûnus er-Rûmî ve İbnü'd-Deyrî gibi zatlardan dini ilimlerin yanında Arap Dili ve Belagati ile meânî-beyân mantık, felsefe, tıp ve diğer bazı ilimleri tahsil etmiştir. el-Malatî, tahsilinin son merhalesini Mısır'da tamamlayarak Kahire'ye yerleşmiş ve burada ilmi faaliyetlerini sürdürmüştür. Mısır'da bir müddet ders verdikten sonra müderrislik görevinden ayrılıp 920/1514 tarihinde vefat edinceye kitap yazmaya devam etmiştir. el-Malatî, farklı alanlara ait ve hacimleri üç varak ile dört cilt arasında değişen on dokuz esere imza atmıştır. Abdülbâsî'nin, Siyer ve İslam Tarihi'ni doğrudan konu edinen eserleri kayda değer bir öneme sahiptir. Mesela, onun *el-Kavlü'l-cezm fî târihi'l-enbiyâ' üli'l-'azm, Gâyetü's-sûl fî sîreti'r-Resûl, er-Ravzatü'l-murabba'a fî sîreti'l-hulefâ'i'l-erba'a, er-Ravzü'l-bâsim fî havâdisi'l-'umr ve't-terâcim, Neylû'l-emel fî zeyli'd-düvel, Nüzhetü'l-esâtîn fî men veliye Mısır mine's-selâtîn* gibi eserleri Siyer ve İslam Tarihi'ne dair önemli bilgileri ihtiva etmektedir. Ülkemizde yazarın farklı alanlara ait çalışmalarıyla ilgili birkaç araştırma yapılmıştır. Ancak onun tarihçiliğiyle ilgili bir çalışma bulunmamaktadır. Araştırmamızda başta müellifin kendi eserleri olmak üzere aşağıda künyelerini sıraladığımız eserlerden de öncelikli olarak yararlanılacaktır: Muhammed Kemalüddin İzzüddin Ali, *Abdu'l-Basit, el-Hanefi-Müerrihan*, Alemü'l-kütüb, Kahire 1990, el-Malatî, *Neylû'l-Emel fî leyi ed-düvel*, 8 cilt thk. ve nşr. Ömer Abdu's-Salam Tedmürî, *el-mektebetü'l-asriyye*, Beyrut, 2002, Muhammed Ferec, *el-Malati ve er-Ravzü'l-basim fî havadisi'l-umr ve't-teracim*, Câmiatü Benhâ' Kalyubiye-Mısır (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) 2015, Kerim Özmen, "Abdülbâsî b. Halîl el-Malatî'nin Kur'an ve Tefsir Anlayışı", *Uluslar arası Malatyalı İlim ve Fikir İnsanları Sempozyumu* 2017, Diyanet İslam Ansiklopedisi, Abdülkerim Özaydın, "Abdülbâsî el-Malatî" *Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 1988. Bu çalışmanın konuyu merak edenlere bir rehber olmasını temenni ediyoruz.

Anahtar Kelimeler: Tarih, siyer, Memlûkler, Abdülbâsî el-Malatî

YÖNETİCİLERİN YÖNETİM YETENEKLERİ İLE KURUMSAL ÇEVRE STRATEJİSİ İLİŞKİSİ: EDİRNE İLİ NAKLİYE FİRMALARI İÇİN BİR ANALİZ

Saniye Yıldırım Özmutlu
Öğr. Gör. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
saniyeyildirim@nku.edu.tr

Doğal çevrenin hızlı bir şekilde değişim göstermesi, firmaların iş çevresindeki değişimi de beraberinde getirmektedir. Bu değişimler yeni bir iş çevresi düzeninin oluşmasına etkiye bulunmaktadır. Oluşan yeni iş düzeni içinde varlık gösteren firmalar bu değişimle nasıl mücadele ediyor? Özellikle hizmet sektöründe faaliyet gösteren firmalar kurumsal çevre stratejisini nasıl belirliyor ve yönetebiliyor? Yapılan çalışmada bu soruların yanıtlarını bulabilmek için firmalarda stratejik kararlar alabilen yöneticilerin yetenekleri ile kurumsal çevre stratejileri konuları üzerine odaklanılmıştır. Bilindiği gibi yöneticiler, firmaların amaç ve hedeflerine ulaşmasında hayati önem taşırlar. Yöneticiler, firmaların faaliyet çevresindeki değişimi algılayabilme yetenekleri sayesinde, çevresel konuları stratejik planlama sürecine entegre edebilen ve firmaların avantajlar edinmesine imkan sağlayan kişilerdir. Bir firmanın verimliliğini ve etkililiğini artıran, pazar fırsatlarından yararlanan ve potansiyel tehditleri etkisiz hale getiren stratejileri hayata geçiren kişiler yöneticilerdir. Bu çalışmanın amacı, yönetim yeteneklerin kurumsal çevre stratejisi üzerinde yarattığı etkileri araştırmaktır. Bu araştırma kapsamında, Edirne ilinde nakliye sektöründe yönetici statüsünde çalışan yöneticilerin sahip oldukları yönetim yetenekleri ile kurumsal çevre stratejisi değişkenleri arası ilişkiler ele alınmıştır. Bu amaç ve kapsam doğrultusunda, bir araştırma modeli ve modele bağlı araştırma hipotezi geliştirilmiştir. Bu model, Adner ve Helfat (2003) ile Thompson ve Heron (2005) tarafından geliştirilen yönetim yetenekleri, Banerjee ve diğerleri (2003) tarafından geliştirilen kurumsal çevre stratejisi değişkenlerinden oluşmaktadır. Modelde geliştirilen hipotezleri test edebilmek için araştırma kapsamında faaliyet gösteren 78 nakliye firmasında yönetici pozisyonunda çalışan 98 yöneticiye, araştırma için oluşturulan anket uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi, AMOS ile Yapısal Eşitlik Modellemesi yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Analiz sonuçları, yönetim yeteneklerin kurumsal çevre stratejisi üzerinde pozitif etkiye bulunduğunu göstermektedir. Sonuçta, araştırma kapsamındaki firmalarda yönetici pozisyonunda çalışan kişilerin çevresel konuları stratejik planlama sürecine entegre etmede başarılı olduğu ve çevresel hedefler ile kurumsal hedefleri ilişkilendirmede önemli rol üstlendikleri belirlenmiştir. Ayrıca araştırma kapsamındaki yöneticilerin stratejik planlama kabiliyetlerinin yüksek olduğu ve firmalarının stratejilerinin arkasındaki itici gücün çevreyi koruma anlayışının hâkim olduğu belirlenmiştir. Böylece, yöneticilerin yönetim başarısını firmaların kurumsal çevre stratejilerine yansıtabildikleri ve çevresel etkileri en aza indiren hizmet ve süreçler geliştirebildiklerine yönelik değerli bilgiler sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yöneticiler, yönetim yetenekleri, kurumsal çevre stratejisi

SÜRDÜRÜLEBİLİR EKO-OKULLARDA FİZİKSEL MEKÂN ÖZELLİKLERİNİN BİLİNMESİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÜZERİNE OKUL MÜDÜRLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Seda Karadeniz

*Yıldız Teknik Üniversitesi
sedakaradeniz34@gmail.com*

İbrahim Kocabaş

*Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
ibrahimkocabas06@gmail.com*

Dünyada, okulun bir fiziksel mekan olarak sahip olması gereken belli başlı standartlar, farklı yaklaşımlar yoluyla ele alınmaktadır. Bu araştırma, ilgili yaklaşımlardan biri olan ve eğitim binalarının yapımı, yenilenmesi ve bakımı ile ilgili kimi standartları içeren yeşil okul yaklaşımının daha özelde bir çalışması olarak Eko-Okullar Projesi'ni ele almaktadır. Araştırmanın amacı, eko-okullarda görev yapan okul müdürlerinin, sürdürülebilirlik ve okulların fiziksel standartları ile ilgili görüşlerinin neler olduğunu ortaya koymaktır. Bu araştırmanın, Türkiye bağlamında okul müdürlerinin fiziksel mekan standartlarına dair birikimini araştırarak ve okul müdürlerine, sürdürülebilir bir okul oluşturmada rehberlik edebilecek çalışmaların sınırlı olduğu alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışma, İstanbul ilinde eğitim vermekte olan ve Eko-Okullar Projesi'ne katılmış 14 ortaokulda, politika ile planları uygulayarak görev yapan yöneticiler olan okul müdürleri ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanması süreci için katılımcı okul müdürleri ile, temel araştırma problemi ekseninde, kendilerine göre sürdürülebilirliğin ne olduğuna ve bu amaca yönelik gerekli fiziksel standartların neler olması gerektiğine, görev yaptıkları okullardaki mevcut duruma ve Eko-Okullar Projesi'ne ilişkin görüşlerinin neler olduğuna yönelik bir yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Ayrıca sürdürülebilirlik boyutlarına yönelik okul gözlemi (Korkmaz ve Güler Yıldız, 2017) ve fiziksel mekan standartlarına yönelik okul müdürü değerlendirmelerine dayalı ayrı bir gözlem de veri toplama sürecine dahil edilmiştir. Araştırma deseninin, nitel araştırma yaklaşımının çeşitlerinden biri olan olgubilim olarak belirlendiği çalışmada, görüşme verilerinin analizi için içerik analizi ve gözlemlere dair kontrol listelerinin analizi için doküman analizi teknikleri kullanılmıştır. Gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde yapılan içerik analizi sonuçları sürdürülebilirliğin, kaynakların korunarak ekosistemin yönetilmesi yoluyla bir gelişim olarak algılandığını gösterirken okullarda fiziksel şartlar ve bireylerden kaynaklanan eksikliklerin sürdürülebilirliği engellediğini ortaya koymaktadır. Okullarda görülen maddi yetersizliklerin yanı sıra okul müdürlerinin sürdürülebilirlik algısına göre Eko-Okullar Projesi'nin de eksikleri olduğu ve okullardaki diğer işlerle yürütülmesi zor olan bir süreç olduğu ifade edilmektedir. Buna ek olarak sürdürülebilirlik boyutlarına dönük gözlem ve okul müdürü değerlendirmelerine dayalı fiziksel mekan gözlemi neticesinde yapılan doküman analizi sonuçları, okullarda, söz konusu projeyi yürütmek ve fiziksel standartları sürdürülebilirliğe uygun hale getirmek bakımından maddi imkanlarda yetersizlik ve paydaşlarda katılım nedeniyle farklılıklar olduğunu göstermektedir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda eğitim paydaşlarının sürdürülebilirlik algısını ve fiziksel mekanı iyileştirmeye dönük sorumluluklarını artırıcı çalışmalar ve MEB düzeyinde, sürdürülebilir okula yönelik projelerle işbirlikleri yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel mekan, sürdürülebilirlik, eko-okul

BABY BOOMERS KUŞAĞININ GİYİM TERCİHLERİNİ ANLAMAK: LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Sedef Türkmen

Bursa Uludağ Üniversitesi
sedeturkmen18@gmail.com

Günümüzde ortaya çıkan en önemli konulardan birisi demografik yapının değişmesidir. Demografik yapının önemli olgularından birisi de nüfus yaşlanmasıdır. Nüfus yaşlanması, doğum ve ölüm oranlarının azalması, teknoloji ve sağlık alanındaki gelişmeler vb. nedenler ile doğuştan beklenen yaşam süresinin artması olarak ifade edilebilir. Ülkemizin de demografik yapısının değiştiği ve yaşlanmakta olduğu yapılan araştırmalardan ortaya çıkmaktadır. Değişen nüfus yapısına bağlı olarak ileri yaştaki tüketicilerin giyim sektöründe daha büyük bir pazar haline geleceği açıktır. Bunda tüketicinin beklentilerinin rolü çok büyüktür. 1980’li yıllarda pek çok marka ve işletme pazarlama alanında tek pazar dilimi olarak ileri yaştaki tüketicileri görüp ilgilenirken, günümüzde hem dünyada hem de ülkemizde pazarlama çalışmalarında marka ve işletmelerin odak noktasında daha çok çocuklar, gençler ve yetişkinler yer almaktadır. Oysa ileri yaştaki tüketiciler pazarın en çok harcayan aktörleri konumundadırlar. Giyim sektöründe faaliyet gösteren marka ve işletmelerin ileri yaştaki nüfusu hedef pazar olarak belirlemesi ve bu kitlenin ihtiyaç ve beklentilerine yönelik mal ve hizmet üretmeye odaklanmaları kaçınılmaz görünmektedir. Bu nedenle çalışmanın amacı, ileri yaştaki tüketicilerin giyim ürünleri ile ilgili literatürün kapsamlı bir incelemesi yapılarak, bu tüketicilerin giyim ürünleri satın alma davranışlarının temel özelliklerini belirleyerek ilgili işletmelere bu tüketicilerin istek ve beklentileri hakkında uygun pazarlama stratejileri oluşturabilmelerine yardımcı olabilmektedir. Yerli ve yabancı literatür taraması ışığında hazırlanan çalışmada elde edilen bulgular, ileri yaş giyim pazarının homojen olmadığını ortaya koymaktadır. İncelenen çalışmaların sonuçlarına göre genel olarak ileri yaştaki tüketicilerin egzersiz ve eğlence için alışveriş yaptıkları, arkadaşlarıyla ve akrabalarıyla alışverişe aktif olarak katıldıkları, alışveriş yaparken bir markayla ilgili deneyimlerinden dolayı o markaya sadık kaldıkları, marka bağlılığının yüksek olduğu, giysi için para harcamaktan hoşlandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Mağaza özellikleri bu tüketiciler için oldukça önemlidir ve dinlenme alanları, kendilerine özel indirimler ve iade kolaylığı sağlayan mağazaları tercih edecekleri sonuçlarına ulaşılmıştır. En önemli ürün özellikleri kalite, rahatlık, ürün çeşitliliği, vücut ölçülerine uygunluk, etiketlerin okunabilirliği ve fiyat olduğu belirlenmiştir. Bu tüketicilerin mağaza personeline diğer tüketicilerden daha fazla ihtiyaç duyduğu ve personelin yardımcı olmaları, nazik tavırları, eşlik etmeleri satın alma davranışlarını etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tüketici, giyim, satın alma, pazarlama

MARTHA C. NUSSBAUM'DA ADALET KAVRAMI

Selin Aktepe

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
demetselinaktepe@gmail.com*

Ali Çaksu

*Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
alicaksu@yahoo.com*

Martha C. Nussbaum modern siyaset felsefesi içerisinde insana dair hemen her konu ile ilgilenen, insan için iyi yaşamın ne olduğu ve bu iyi yaşamın tesisi için nelerin gerektiği konularını da araştıran yaşayan bir filozoftur. Nussbaum'un eser verdiği konulardan biri de adalet kavramıdır. Nussbaum adalet kavramını her toplumda her bir bireyin bir hedef olarak görülüp yapabileceklerinin ve olabileceklerinin geliştirilmesi olarak ele alır. Ona göre insan yaşamı için merkezi önemde olan bazı temel yapabilirlikler vardır ve bir toplumda asgari düzeyde adaletin varlığından söz edilebilmesi için her bir bireyin bu temel yapabilirliklere asgari düzeyde sahip olması gerekir. Onun yapabilirlikler yaklaşımının temelinde ancak ilişkili kavramlar ile içerik kazanan ve insanın çaba ve faillliğini koruyan “insan onuru” düşüncesi yer almaktadır ve tanımladığı temel yapabilirlikler insan onuruna uygun bir yaşamın yapı taşlarıdır. Nussbaum'un tanımladığı yapabilirlikler insanın duygusal, sosyal, siyasal birçok yönünü ve bu alanlardaki ihtiyaçlarını kapsayan bir yapıya sahiptir. Ona göre insanın tek bir yönünü ve toplumun tamamı için genel ve ortalama bir ölçütü temel alan indirgemeci yaklaşımlar insanı tanımlama ve adaletin tesisi konusunda yeterli olamamaktadır. Bu nedenle Nussbaum iyi yaşamı sadece ekonomik koşullara bağlayan ve her bir bireyin bu koşullara erişimini ayrı ayrı değerlendirmek yerine toplumun genel refahına odaklanan Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ya da insanın iyi olma durumunu sadece bireysel tatmin duygusuna bağlayan ve toplumdaki genel tatmin düzeyini ölçüt olarak kabul eden faydacılık gibi yaklaşımları eleştirmektedir. Nussbaum'un kuramında adaletin kapsamını genişleten ve neliği konusunda yeni sorular sorulmasını sağlayan engelli ve bakıma muhtaç insanlar için adalet, hayvanlar için adalet ve ülkeler arası (küresel) adalet konularına da değinmesi onun görüşlerine adalet tartışmaları içerisinde büyük bir önem kazandırmaktadır.

Bildiride Martha C. Nussbaum'a göre adaletin ve kapsamının ne olduğu ortaya koyulacak ve onun modern siyaset felsefesi içerisinde bulunduğu konum tespit edilecektir. Bu konu ülkemizde yeterince çalışılmamıştır. Çalışmada literatür taraması ve analiz yöntemleri kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Martha C. Nussbaum, yapabilirlikler yaklaşımı, adalet, siyaset felsefesi

YARGITAY KARARLARI IŞIĞINDA LİMİTED ŞİRKETLERDE HAKLI NEDENLERLE ORTAKLIKTAN ÇIKMA

Sema Aydın

*Dr. Öğr. Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi
aydinsema@yahoo.com; sdemir@yildiz.edu.tr*

TTK’da limited şirket ortağının çıkmasına sebep olan haklı sebeplerin neler olduğuna ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak öğretide; ortaklığın devamına engel olan, ortak olmayı çekilmez kılan, ortaklık ilişkisini derinden sarsan, ortaklık ilişkisinin devamının kendisinden beklenemeyeceği durumların varlığı halinde her ortağın mahkeme kanalı ile çıkma hakkını kullanabileceği belirtilmiştir. Yargıtay kararları ışığında; limited şirket ortağının ortaklıktan ayrılmasını haklı kılan nedenlere örnek olabilecek bazı kararlar bulunmaktadır. Yargıtay, şirket defter ve kayıtlarının düzenli tutulmamasını, şirket borçlarının düzenli ödenmemesi ve şirketin çok miktarda borçlu olmasını, ortağın şirketten dışlanması gibi nedenleri şirketten çıkmak için haklı neden olarak kabul etmiştir. Şirketin iştigal konusu ile ilgili bilgi, görgü ve tecrübeye sahip olunmamasının ise tek başına çıkma için haklı sebep oluşturmayacağı ifade edilmiştir. Yargıtay, şirketin işleyişi hesap ve faaliyet durumları ile ilgili bilgi verilmemesi, kar payı dağıtılmamasını haklı sebep olarak kabul etmiştir. Şirket ortaklığını çekilmez kılacak nitelikteki husumet, şirketin işleyişi, yönetimi ve faaliyetleri hakkında bilgi vermemenin süreklilik kazanması, ortakların şirketten dışlanması, şirket yöneticilerinin kişisel menfaatleri yönünde hareket edip şirketi borca batık hale sürüklemesi, şirkete ihanet etmesi gibi nedenler de haklı sebep olarak kabul edilmiştir. Şirketin bazı yıllar zarar etmiş olması ise haklı sebep olarak kabul edilmemiştir. Şirket müdürünün sorumluluktan uzak keyfi davranışları sebebiyle işleri aksatması, şirket müdürünün kendisine yüklenen sorumlulukları yerine getirmemesi, ortaklar arasında bilgi ve fikir alışverişi olmaması, şirketin işleyişi ve faaliyetleri hakkında sağlıklı bilgi verilmemesi ile şirketten kar alınamaması gibi nedenlerle ortaklıktan çıkma isteğinin yerinde olduğuna karar verilmiştir. Haklı nedenler, her somut olayda MK m. 2 çerçevesinde ayrı ayrı değerlendirilmek zorundadır. Haklı sebebin meydana gelmesinde çıkmak isteyen ortağın kusuru ile haklı sebebi yaratıp yaratmamasının önemi olmaktadır. Haklı nedenin ortaya çıkmasında ortağın kusuru bulunmuyorsa çıkma davası açabilir. Örneğin ağır sakatlık ya da hastalık gibi nedenlerle ortaklığa devam edemeyecek durumda olan ortak haklı nedene dayalı olarak çıkma isteminde bulunabilecektir. Kusuru ile haklı sebebi yaratan ortağın bu nedene dayalı olarak çıkma isteğinde bulunması hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olur. Yargıtay, karşılıklı kusur halinde kusur oranı yarıyı geçmeyen ortağın haklı sebebe dayalı olarak çıkma davası açabileceğini kabul etmiştir. Çıkma davasında husumet, şirket tüzel kişiliğine yöneltilenidir.

Anahtar Kelimeler: Limited şirket, çıkma, haklı sebep

ÖĞRENEN ÖRGÜTLER PERSPEKTİFİNDEN JENERİK REKABET STRATEJİLERİ

Semra Betül Uzun
Öğrenci, Yıldız Teknik Üniversitesi
uzunsemrabetul@gmail.com

Yasemin Bal
Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
ymutluay@yildiz.edu.tr

Günümüzde hızla değişen ve gelişen çevre şartları, örgütlerin sahip olduğu bilgilerin geçerliliğini her geçen gün eskitmekle beraber örgütler için öğrenmeyi ve çevrelerinde meydana gelen değişiklikleri; bilgi, teknoloji ve donanımlı iş gücü yetenekleri sayesinde analiz ederek rekabet edebilmeyi zorunlu hale getirmektedir. Her örgütün kişiselleştirdiği, piyasadaki diğer aktörlere kıyasla daha kârlı ve sürdürülebilir bir pozisyon sahibi olmayı amaçladığı, potansiyel bir rakip tarafından taklit edilememesini umduğu yüksek düzeyde değer üreten bir rekabet stratejisi oluşturma hedefi vardır. Michael Porter (1990) işletmelerin rekabet stratejilerini; basit, anlaşılır ve ölçmesi kolay üç ana başlık altında incelemiştir. Bunlar; kaliteden ödün vermeden düşürülen maliyetler aracılığı ile liderlik hedeflenen maliyet liderliği stratejisi, ürün ve hizmetleri rakiplerden benzersiz hale getirerek rekabet avantajı elde etmenin amaçlandığı farklılaştırma stratejisi ve hedef kitlesi pazarın belli bir bölümünü kapsayan odaklanma stratejisi olarak açıklanabilir. İşletmeler uygulayacakları rekabet stratejisini belirlerken öncelikle kaynaklarını reel çerçevede değerlendirmeli, sektör ve rakip analizi yapmalı ve son olarak sektörün geleceğine ilişkin yaptıkları çözümlemeyi dikkate almalıdırlar. Rekabet üstünlüklerini ve faaliyet sürelerini sürekli kılmayı hedefleyen örgütlerin, sonuçları değiştirecek ve taklit edilemez öğrenme yeteneğine sahip olmaları beklenmektedir. Bu durum ise öğrenmeyi kalıcı bir süreç haline getirerek ve tüm örgüte yayarak yani ‘‘öğrenen örgüt’’ olabilmeleri ile mümkündür. Öğrenen örgütler, yaşadığı olaylardan sonuç çıkarabilen, çıkardığı sonuçları uygulamada değerlendiren, yetenekleri sayesinde olası sorunlara yönelik öngörülerde bulunabilen, yeniliklere öncülük eden, tüm örgüt üyelerinin gelişimine ve öğrenmelerine ortam hazırlayan, açık ve şeffaf iletişimin entegre edildiği (korku ikliminden uzak) örgüt kültürüne sahip ve tüm örgüt üyelerince aynı vizyonun paylaşıldığı yapılardır. (Senge, 1990). Yaratıcı kapasiteyi artırıcı öğrenme yetenekleri sayesinde bu örgütler değişen çevre koşullarını belirleyen bir lokomotif haline gelirler. Bu çalışma ile, ana felsefeleri sürekli gelişmeye ve öğrenmeye bağlılık üzerine kurulmuş öğrenen örgütlerin uyguladıkları temel rekabet stratejilerinin, Michael Porter (1990) tarafından geliştirilen jenerik rekabet stratejileri çerçevesinde incelenmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle çalışma sonrası, öğrenmeyi firma yapıtaşı haline getirmeyi amaçlayan, sürekli öğrenerek ve gelişerek rekabet avantajı elde etmeye çalışan firmalara önerilerde bulunulmuş olunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenen örgüt, rekabet stratejileri, stratejik yönetim

IS DEINDUSTRIALIZATION INEVITABLE?

Sercan Yıldız

*Arş. Gör., İstinye Üniversitesi
sercan.yildiz@istinye.edu.tr*

Hasan Ağan Karaduman

*Dr. Öğr. Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi
hagan@yildiz.edu.tr*

Deindustrialization, commonly defined as a persistent fall in the employment share of manufacturing industry, has been one of the most frequently studied research topics under the roof of various social sciences since the relevant literature emerged in the field of economics. A specific argument for this phenomenon has always been influential in the literature. It can be called as the “maturation argument”.

The maturation argument suggests that the long-term flow of labour force between broad sectors follows a particular pattern. In the beginning stage of economic development that corresponds to agrarian economies, labour force first flows from agricultural to industrial sector as real income at low levels rises. As long as real income continues to increase more in the process of development, eventually, labour force starts to flow from industry to service sector.

The logical consequence of this argument is that deindustrialization is an inevitable phase in the process of economic development and it should be primarily considered as the natural result of a successful development process.

Certainly, there are various reasons for deindustrialization propounded in the literature such as changes in trade patterns, higher productivity growth in manufacturing sector relative to that in service sector, economic failures, foreign direct investment outflows and appreciation of domestic currencies. However, the special importance of the maturation argument among other possible reasons for deindustrialization is that, it is the only reason concluding the inevitability of deindustrialization. Although such a significant argument has already been mentioned in almost all studies in the literature, it has not been examined as a focal point in almost any of them.

Differently from the previous studies in the literature, the purpose of this study is to specifically elaborate on the maturation argument. The conclusions drawn from the analyses are mostly obtained through descriptive analyses. The results justify the maturation argument when all countries in the sample are analysed together. On the other hand, separate country-level results cast doubts on the validity of it. When countries are analysed separately, the maturation argument is supported for only high-income and low-income countries, but not for middle-income countries.

Keywords: Deindustrialization, manufacturing industry, employment structure

TÜRK MARKA HUKUKUNDA SESSİZ KALMA SURETİYLE HAK KAYBI

Sergül Balsever

Arş. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi
sergulturkoglu@gmail.com

Sessiz kalma suretiyle hak kaybı ilkesi, 10.01.2017 tarihinde yürürlüğe giren 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun marka hukukuna ilişkin "Hükümsüzlük ve İptal" bölümünde ilk defa açıkça düzenlenmiştir. SMK düzenlemesinden önce, uzun süre sessiz kalan önceki marka sahibinin, sonraki marka sahibine karşı hükümsüzlük ve tecavüz davalarını açamayacağı, hem öğretide hem de mahkeme içtihatlarında, MK md. 2 uyarınca dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılmasının bir görünümü olarak kabul edilmekteydi. Zaten uygulaması mevcut olan sessiz kalma suretiyle hak kaybı ilkesi, mevzuatımızda sükûta sonuç bağlanan hallerden biri olarak, SMK md. 25/6 hükmü sayesinde 2017 tarihi itibarıyla markanın hükümsüzlük davaları özelinde pozitif dayanağa kavuşmuş bulunmaktadır.

Mülga 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de tanınmış markalar hakkında açılacak hükümsüzlük davalarında beş yıllık dava açma süresi öngörülmesine rağmen, alelde markalar bakımından hiçbir süre sınırı getirilmemişti. Fakat bu durum tanınmış olmayan markalar bakımından dava açma hakkının sınırsız kullanılacağı anlamına gelmemekteydi ve sessiz kalma suretiyle hak kaybı doktrini ile dava açma hakkı sınırlanmaktaydı. SMK, 556 sayılı Marka KHK'nın tanınmış markalar hakkındaki dava açma süresine ilişkin bu ayrık düzenlemeye yer vermemiş olup; "Hükümsüzlük halleri ve hükümsüzlük talebi" kenar başlıklı md. 25 hükmünde -tanınmış marka ayırımına gitmeksizin- beş yıllık süre sonunda sessiz kalma suretiyle hak kaybını düzenlenmiştir.

Önceki marka sahibi, markasının haksız kullanıldığını veya tescil edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde, bu duruma karşı sessiz kalmak suretiyle, kötü niyetli olmayan sonraki marka sahibi nazarında gerçekten de bir güven yaratmaktadır. Sessiz kalınan süre zarfında sonraki marka sahibi söz konusu markaya yatırım ve masraf yaparak emek sarf etmiş olabilir, böylece hukuk tarafından korunmaya değer bir menfaat oluşur. Bu noktadan sonra önceki marka sahibinin dava haklarını kullanması çelişkili davranma yasağına aykırılık teşkil etmektedir. Bir tarafta önceki marka sahibinin mutlak hakkının bir yönü olan dava hakkı, diğer tarafta ise sonraki marka sahibinin yaratılan güven ortamına dayanarak korunmaya değer menfaati bulunmaktadır, bunlar arasında denge kurulmalıdır. Şüphesiz bu dengenin tesis edilmesi kolay olmayacaktır, somut olayın tüm koşulları dikkate alınarak sessiz kalma suretiyle hak kaybı ilkesi uygulanacaktır.

Marka KHK döneminde mahkeme içtihatlarıyla şekillenen sessiz kalınan sürenin miktarı, önceki marka sahibinin haberdar olması gerektiği ve sonraki marka sahibinin kötü niyetli olmaması gerektiği hususları, SMK md. 25/6 hükmünde açıkça kanuni bir dayanağa bağlanmıştır. Ancak hüküm bu haliyle sessiz kalma suretiyle hak kaybının gerçekleşmesi bakımından yeterli olmayıp, belirsiz hususlar öğreti görüşleri ve mahkeme kararlarıyla netleşecektir. Bu kapsamda çalışmamızda sessiz kalma suretiyle hak kaybının; ilk olarak teorik temelleri, sonra Avrupa Birliği ve Türk Hukukundaki gelişimi, akabinde şartları, hangi hallerde uygulama alanı bulamayacağı ve sonuçları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Marka hukuku, sessiz kalma, hak kaybı

ÇEVRE YÖNETİM MUHASEBESİ UYGULAMALARINDAN MALZEME AKIŞ MALİYET MUHASEBESİ

Sumaya Abdidahir Adan

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Bülent Ecevit Üniversitesi
Sabdidahir5@gmail.com*

Günümüz küresel sorunu olarak karşımıza çıkan çevre kirliliği ve kaynak tüketimi işletmelerin geleceğini etkilemektedir. İşletmeler karlılıklarını planlarken, sınırlı çevre kaynaklarının sürdürülebilir kullanılmasına dikkat etmelidir. Tüketicilerde çevre duyarlılığındaki artan bilinç alınacak ürünü seçerken işletmelerin yeşil (çevreye duyarlı) olması bir tercih sebebi haline gelmiştir. Bu da işletmelerde çevre duyarlılığı olarak bir rekabet aracı olmuştur. Bu çalışma işletmelerin hem çevreye olan olumsuz etkilerini azaltmaya hem de verimliliğini iyileştirmeyi amaçlayan çevre yönetim muhasebesi aracı olarak Malzeme Akış Maliyet Muhasebesi'ni (MAMM) incelemeyi hedeflemektedir. Malzeme Akış Maliyet Muhasebesi, Almanya'da Profesör Bernd Wagner ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir. MAMM daha çok tanınır hala gelmesi ve yaygınlaşması ise Japonya'da Ekonomi ve Sanayi Bakanlığı tarafından (çevresel yönetim muhasebesi) projesi kapsamında olmuştur. Daha sonra, ISO 14051:11, Malzeme Akış Maliyet Muhasebesi'nin ilk baskısının Eylül 2011'de gösterime girmesi ile sonuçlanıp, bir çalışma grubu oluşturulmuştur. MAMM, üretim süreçleri boyunca, akışın tüm malzeme girişini izlemekte ve fiziksel birimlerdeki ürünleri ve malzeme kayıplarını (atık) ölçmek için $Girdi = Ürünler + Malzeme kaybı (atık)$ denklemini kullanmaktadır. Malzeme Akış Maliyet Muhasebesi'nin başlangıç noktası, kütle dengesi kavramına dayanan malzeme kayıplarının miktarını ölçmektir. MAMM malzeme dengesine ($Girdi = Çıktı$) dayanmaktadır. MAMM'da girdi; temel hammadde, yardımcı hammadde, malzemeler, direkt işçilik, indirekt işçilik, su, elektrik, makine gibi üretim süreci için gerekli tüm kaynakları içermektedir. Çıktı ise pozitif ürün ve negatif ürün olarak sınıflandırılmaktadır. Pozitif ürünleri; yarı mamuller ve nihai ürünler oluştururken, negatif ürünleri atıklar, geri dönüştürülmüş (dönüştürülecek) malzemeler, fireler, bozuk mamuller vs. oluşturmaktadır. MAMM, bir işletmede hem fiziksel hem de parasal olarak malzemenin akışını ve stokları izleyen; malzeme miktarını belirleyen malzeme akış modelini geliştirerek malzeme kullanımını daha fazla görselleştirmeyi destekleyen bir yöntemdir. Bu çalışmada, Türkiye de üretim faaliyeti gösteren bir işletmede Malzeme Akış Maliyet Muhasebesinin hem çevre duyarlılığını hem de iş verimliliğini artırmak için uygulanması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çevre yönetim, malzeme akış maliyet muhasebesi, çevre yönetim muhasebesi

DOĞA KÜLTÜR KARŞITLIĞI EKSENİNDE ANLATININ SERÜVENİ: KARŞAVAY, BASAT, KIZLAR PINARI ÖRNEĞİ

Sümeyye Kübra Gündoğdu

*Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
sumeyyegulrenk@gmail.com*

Doğa ve kültürün karşı karşıya gelmesi insanlık tarihinin başlangıcından beri insanın temel problemlerinden birini oluşturur. Homo-faber olarak tanımlanan insanın en büyük macerası şüphesiz doğanın vahşi güçlerini ehlileştirmek üzerinedir. Bugünkü uygarlığını doğa üzerinde temellendiren insan, en eski anlatılarından bugüne gelinceye kadar verdiği bu çetin mücadeleyi ve kazandığı zaferi anlatılarına kodlamıştır.

Bu çatışmanın bir karşıtlık olarak kuramlaştırılması ve bilimsel bir sistem dahilinde olduğunun kabul edilmesi ise modern anlamda “yapısalcılık kuramı” ve büyük oranda antropolog C. Levi-Strauss ile gerçekleşmiştir. Levi-Strauss’un yapısalcılık anlayışı alışlagelmiş Propp yapısalcılığından farklı olarak söz-dizimsel sıradan çok anlamsal paralellikler ve zıtlıklara odaklanır. Bu yaklaşıma göre her şey karşıtıyla algılanabilir ve anlatılarda da tıpkı dilde ve kültürde olduğu gibi anlamsal, sistemli bir karşıtlık ilkesi vardır. Yine Levi-Strauss’a göre hiçbir anlatı içinde bulunduğu kültürden ve anlatının dahil olduğu gruptan ayrı değerlendirilmemelidir. Eserleri her zaman yaşanan kültürle ve diğer anlatılarla bir bütün olarak değerlendirmek gerektiğini vurgulamıştır.

Bu yaklaşımın kılavuzluğunda içerdiği paralelliklerle aynı kaynaktan geldiği düşünülebilecek üç anlatı doğa-kültür karşıtlığı ekseninde değerlendirilecektir. Bu anlatılar Kafkas Türklerinin arkaik destan-mit örneği olan Karşavay destanı, Dede Korkut’un Basat’ın Tepegözü Öldürdüğü Boyu ve Kızlar Pınarı (Ankara) efsanesidir.

Seçilen üç anlatı da insanın doğaya tedbirsiz tecavüzü, doğanın kültürel dünyanın düzenini bozacak bir hamlede bulunması ve doğa-kültür dengesinin kültürün tahakkümünde yeniden kurulmasını konu alır. Ayrışan noktalarının ise kültürel işlevsellik ilkesine bağlı olduğu görülmüştür. Anlatılarda kültürün simgesi genellikle eril dünya iken doğanın simgesi de kimi zaman yabanıl unsurlar, kimi zaman peri olmaktadır. Denge unsuru olacak doğa ise toplumsal kadın kimliğinde sembolize etmektedir. Bu çalışmanın amacı, söz konusu bilimsel farkındalıkla kültürel değişimin anlatı üzerindeki etkisinin izini sürmektir.

Anahtar Kelimeler: Doğa-kültür çatışması, yapısalcılık, mit-destan-efsane ilişkisi, anlatının serüveni

DEMOKRASİ BİLİNCİ VE BİREYLERİN SAHİP OLDUĞU SOYUT SERMAYE TÜRLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Şerafettin Keleş

*Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
skeles2580@gmail.com*

Demokrasi, insan hak ve özgürlüğü ve bireylerin farklı düzeylerde sorumluluklarıyla yakından ilgilidir. Bir ülkede yaşayan vatandaşların hak ve sorumluluklara olan farkındalığı ve ilgisi demokrasi bilincini canlı tutmaktadır. Demokrasi bilinci aile, toplum ve eğitim kurumlarında kazanılmaktadır. Bireylerin sahip oldukları soyut sermaye türleri ve demokrasi bilinci arasında önemli bir ilişki mevcuttur. Bu çalışmanın amacı, bireylerin sahip oldukları Sosyal Sermaye, Pozitif Psikolojik Sermaye ve Entelektüel Sermayeleriyle demokrasi bilinci arasındaki ilişkiyi analiz etmektir. Çalışma, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileriyle yüz yüze gerçekleştirilen anket çalışmasından elde edilen yatay kesit verilerini bu amaçla ana materyal olarak kullanmıştır. Yapısal Eşitlik Modellemesi ile analizler gerçekleştirilmiştir ve yazılım materyali olarak SPSS 22 ve LISREL 8.72 paket programları kullanılmıştır. Bulgular; Sosyal Sermayenin öğrencilerin demokrasi bilinci üzerinde ($\gamma = 0.56$; $t = 3.18$) pozitif yönde bir etkisi olduğunu göstermiştir. Yine Pozitif Psikolojik Sermaye ($\gamma = 0.22$; $t = 2.14$) demokrasi bilinci üzerinde pozitif yönde bir etkiye sahiptir. Entelektüel Sermayenin ise demokrasi bilinci üzerinde ($\gamma = 0.30$; $t = 2.88$) pozitif yönde orta düzeyde bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Sosyal sermaye bireylerin diğer bireylerle ve kurumlarla olan ilişki ağı ve güven boyutunu ifade ettiği için kurumlara ve bireylere güven arttıkça sosyal sermayenin demokratik bilinç üzerinde etkisi de artmaktadır. Bireyin entelektüel sermayesi eğitim ve sosyalleşme süreciyle elde ettiği bilgi, görgü ve birikimlerin toplamını ifade etmekte ve demokratik bilinç üzerinde önemli bir etkisi bulunmaktadır. Yine, Pozitif Psikolojik Sermaye bireylerin iyi yönleri ve yaşama karşı olumlu bakış açılarını yansıttığı için demokrasi bilinci üzerinde pozitif yönde bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi bilinci, sosyal sermaye, pozitif psikolojik sermaye, entelektüel sermaye, yapısal eşitlik modeli

TÜRKİYE’DE 1946 SONRASI SİYASAL SÜREÇLERİN GÖLGESİNDE ISLAK GÜNEŞ ROMANI VE TOPLUMSAL DEĞİŞİM

Tuba Deniz Arslan
Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
tubadeniza@gmail.com

Yakup Çelik
Prof. Dr. (Emekli Öğretim Üyesi), Yıldız Teknik Üniversitesi
ycelik1234@gmail.com

II. Dünya Savaşı sonrası dönem hem dünyada hem de Türk siyasî tarihinde büyük değişimlerin yaşandığı önemli bir dönemeçtir. Türkiye, 1945’te Milli Kalkınma Partisi’nin kurulmasından 21 Temmuz 1946 genel seçimlerine kadar 10’u aşkın yeni siyasî partiyle “çok partili sisteme geçiş” sürecini başlatır. Öte yandan, 1923’te Cumhuriyet’in kurulmasıyla başlayan, her alanda millileşme projesinin bir parçası olan devletçilik ilkesinden önemli bir ödün verilerek Amerika Birleşik Devletleri’nin başlattığı “Amerikan Marshall Yardımı” programına dahil olunur. Bu programla Amerikan ürünleri Türkiye’de pazar oluşturacak şekilde dolaşıma girerken sadece ekonomik anlamda değil siyasî, toplumsal ve kültürel anlamda da Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye Cumhuriyeti arasında güçlü ve uzun ömürlü bir etkileşim süreci başlamış olur. Ayla Kutlu’nun ikinci romanı olan *Islak Güneş*’te II. Dünya Savaşı’ndan 1960’lı yıllara dek uzanan bu kritik süreç yer alır. 1980 yılında yayınlanan romanda yazar, Hatay’ın İskenderun ilçesinde yaşayan bir grup ailenin, Türkiye’deki bu siyasî atmosferin gölgesinde verdikleri mücadeleyi, özellikle çocukları ön planda tutarak, kendi biyografisine oldukça benzer yönleriyle yansıtmıştır. Romanın merkezinde yer alan ailenin yeni bir mahalleye taşınmaları ile Amerikalıların İskenderun limanına demir atmaları, birbirinin peşi sıra gelişen iki önemli başlangıçtır. Bu iki başlangıç hem bir mahallenin hem de bütün bir ülkenin kaderini şekillendirecektir; bu sebeple yazar Amerikan gemilerinin “demir atma” olgusunu “temel atma” biçiminde değiştirerek ifade etmeyi yeğler. Bu çalışmada, Türkiye’deki II. Dünya Savaşı sonrası dönemde siyaset etme sistemindeki değişikliklerin, ekonomik anlamda yaşanan dönüşümlerin, roman kahramanları düzeyinde hangi biçim ve ölçüde görünür olduğu tespit edilmeye çalışılacaktır. Kimi memur, kimi esnaf; farklı ülke, din ve kültürlerden gelen ancak uzun süre aynı mahallede oturmanın getirdiği pek çok ortak nokta ile kendi yaşam mücadelesinde kaybolmuş bu insanların, Türkiye’deki hangi siyasî süreçlerin dönüştürücü etkilerine maruz kaldıkları anlaşılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, siyasî değişim, Ayla Kutlu, *Islak Güneş*, roman

DİLENCİLİK KAVRAMININ MESLEĞE DÖNÜŞÜMÜ VE ÇOCUKLARIN SOKAKTA VAR OLMA ÇABALARINA İLİŞKİN İNCELEME

Tuba Melek Öztürk
Öğrenci, Akdeniz Üniversitesi
tubamelekozturk@gmail.com

Dilenci, kavramsal anlamda yardıma muhtaç (yeme, içme, para) gibi olguları karşılayamayan, gücü yetemeyen kişilerdir. Günümüz toplumunda sokağa itilen birçok kadın, çocuk dilenmeye mecbur bırakılmıştır. Elde edilen ekonomik özgürlük dilenme olgusunu mesleki kazanca çevirmektedir. Meslek olarak ele alınan dilencilik, dilenme oranını desteklemekte ve sokak çocuklarını dilenme konusunda teşvik olmayı sağlamaktadır. Toplumsal bir sorun haline gelen dilencilik; işsizlik-yoksulluk gibi faktörlerin tetiklemesiyle çocukların ya da kadınların dilenmelerine olanak kılmıştır. Bu bağlamda dilencilik mesleği toplumsal suç oranlarını arttırmaya, toplumsal düzeni sarsmaya, zarar vermeye devam etmektedir. Toplumsal bütünlüğü zedelemeye her yönden el veren dilenme yapısı, dilenmeye çalışan bireylere karşı algımızı kalıplaştırmıştır. Vicdan temelinde kullanılan her sözcük, inanmamıza fırsat vermekte ve doğruluğunu bilmediğimiz bir şeye karşı kendimizi sorumlu hissetmemizi sağlamaktadır. Para kazanmanın doyumunu buradan elde eden çocuk ya da kadınlar dilencililiği mesleki boyutta sürekli hale getirilmesine zemin hazırlamaktadır. Patolojik bir toplumsal sorun haline gelen bu durum, bireyler açısından emek algısını basite indirgemelerine katkı sunmaktadır. Sokağa itilmek zorunda kalan çocukların bireyselliğinin yaratılmamasına set konulan bu yerde, elde ettikleri birtakım miktar parayla var olma çabalarını gidermeye çalışmaktadırlar. Çalışma amacım; sokağa itilen çocukların aile yapısının sosyoekonomik durumlarına bakabilmek, aile içi yaşamlarında çocukların sokağa itilme nedenleri arasında birey olma olgusunu araştırabilmektir. Çalışmadaki önemim; sokağa çıkmak zorunda bırakılan çocuk ya da kadınların sokağa çıkma nedenlerine ilişkin hangi faktörlerin etki ettiğine cevap getirebilme hedefindeyim. Anket yöntemiyle desteklenen çalışmam, dilencilik kavramının meslek olarak algılanmasına açıklık getirme ve toplumsal sorun hale gelen bu problemi çözme noktasında öneri sağlayabilmektir.

Anahtar Kelimeler: Dilenci, birey, meslek, sokak çocukları, kadın

İLKOKUL 4. SINIF İNGİLİZCE DERS KİTABININ TEMEL DİL BECERİLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Uğur Kırmızı

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
ugurkirmizi@hotmail.com*

Cevdet Şanlı

*Dr. Öğr. Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi
cevdetsanli@gmail.com*

Dil öğretimi tek bir materyal veya yönetime dayanarak yapılamayacağı gibi çok boyutlu ve birçok etmenin rol oynadığı bir süreçtir. Bu etmenler içerisinde ders kitabının önemi yadsınamaz. Öğretime ülke çapında bir standart getirmesi gibi birçok avantajla beraber ders kitaplarını dersi yöneten bir materyal olarak görmek yanlış sayılmaz. Buna mukabil uygun kullanımı olmadığında ders kitaplarının bazı olumsuz yönlerinin olabileceğini de belirtmek gerekmektedir. Gelişen teknoloji, müfredat değişiklikleri, araştırmaların ortaya koyduğu yeni bulgular gibi çeşitli faktörler ders kitaplarının sürekli güncellenmesini gerektirmektedir. Bu çalışmada da ilkökul 4.sınıf İngilizce ders kitabı temel dil becerilerinden dinleme, konuşma, okuma, yazma ve gramer açısından incelenmiştir. Araştırmamızda ilkökulda kullanılmakta olan 4. sınıf İngilizce ders kitabının oluşturulan ölçütlerle değerlendirilmesi ve öğretmenlere, editörlere, kitap yazarlarına ve diğer ilgililere ışık tutması amaçlanmıştır. İncelenen ders kitabı 2019-2020 eğitim öğretim yılından itibaren kullanılmakta olup literatür incelendiğinde hakkında yapılan bir incelemeye rastlanmamıştır. Bu açıdan ilgili alana katkı sağlanmak hedeflenmiştir. Çalışma yapılırken nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesiyle veriler toplanıp içerik analizi ile incelenmiştir. Çalışma dil becerilerine yönelik ölçütlerin bulunduğu özgün bir kitap değerlendirme ölçeği ile yapılmış olup, ölçek oluşturulurken literatürdeki ders kitabı inceleme çalışmaları ile değerlendirme ölçekleri incelenmiş ve düzenlenen ölçeğin son hâli alanda uzman akademisyenler tarafından onaylanmıştır. Değerlendirme ölçeğindeki kriterler kitaplardan örneklerle ayrı ayrı analiz edilmiş, kitabın hangi kriteri karşılayıp hangisini karşılamadığı tespit edilmiştir. Bulgular sonucunda kullanılan formüle göre ders kitabına bir puan verilmiş olup, 4.sınıf İngilizce ders kitabı puanları ifade ettiğimiz dört kategoriden üçüncüsü olan “iyi” kategorisi içerisinde yer almıştır. Son olarak da kitabın değerlendirmesi yapılmış; yazarlara, editörlere, öğretmenlere ve diğer ilgililere önerilerde bulunulmuştur. Yapılan önerilerin gelecekte yazılacak kitaplara ışık tutması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İngilizce, ilkökul, ders kitabı, dil becerileri

İHSAN OKTAY ANAR’IN “PUSLU KİTALAR ATLASI” ADLI ROMANINDA ÜSTKURMACA VE POSTMODERN UNSURLAR

Yakup Çelik

Prof. Dr. (Emekli Öğretim Üyesi), Yıldız Teknik Üniversitesi
ycelik1234@gmail.com

Berna Civalıoğlu Sevindik

Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
b.civalioglu@iku.edu.tr

Postmodernizmle birlikte gerçekliğin yitimi, çoğulcu bakış açısı, üstkurmaca, metinler arasılık, büyülü gerçekçilik, belirsizlik, parodi gibi kavramlar yazın dünyamıza girmiştir. Bu çalışmada İhsan Oktay Anar’ın *Puslu Kıtalar Atlası* adlı eseri ele alınmaktadır. Anar, bugüne kadar yayımladığı eserleriyle Türk edebiyatında postmodern romanın oldukça yetkin örneklerini sunmuş ve son dönem Türk romanının en dikkat çekici isimlerinden biri olmuştur. *Puslu Kıtalar Atlası* Türk edebiyatında postmodernist unsurların kullanımı, yazarına has dil ve anlatım unsurları bakımından yeni bir tarza sahiptir. *Puslu Kıtalar Atlası*, yazarının ilk romanı olarak 1995 yılında İletişim Yayınları’ndan çıkmıştır. Bu eser; kurgulanışı, anlatıcı çeşitliliği ve üst kurmacanın imkânlarından yararlanması bakımından postmodern roman olarak nitelendirilebilir. Yazarın kendi isminin kaynağı olan İhsan adı, bu romandaki Arap İhsan karakteri için de Anar’a ilham kaynağı olmuştur. Uzun İhsan Efendi’nin Bünyamin adlı oğlunun başından geçen serüvenleri ve onun kötülük karşısındaki mücadelesini anlatan bu roman, yazarının ilk ve en fazla okunan eseridir. Şimdiye kadar yetmiş bir kez baskısı yapılmıştır.

Postmodernizmin bir özelliği olarak bu romanda birbirine teğet olarak değen ve birbiriyle çakışan on dokuz adet çerçeve hikâye söz konusudur. *Puslu Kıtalar Atlası*’nda Uzun İhsan Efendi vesilesiyle üstkurmaca unsurlar romana yerleştirilir. Kitabın yazarı İhsan Oktay Anar ile aynı ismi taşıyan ve benzer fiziksel özelliklere sahip olan Uzun İhsan Efendi, roman boyunca hayaller kurar ve Rendeکار isimli yazarın kitabını okuduktan sonra hayal-gerçek kavramlarını sorgulamaya başlar.

Bu çalışmada amaç, postmodern roman tekniklerinin *Puslu Kıtalar Atlası*’nda nasıl uygulandığını çözümlemeye çalışmaktır. Bunu yapabilmek için öncelikle postmodernizm ve postmodern romanın ana unsurları bağlamında bir çerçeve çizilmeye çalışılmış ve daha sonra romandaki üstkurmaca, metinlerarasılık, çoğulcu bakış açısı, büyülü gerçekçilik gibi unsurlar birbirleriyle ilişkilendirilecek incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Puslu Kıtalar Atlası, İhsan Oktay Anar, postmodernizm, üstkurmaca, Türk romanı

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yıldız Teknik Üniversitesi Davutpaşa Yerleşkesi
Kışla Binası A Blok A-2015 34220
Esenler/İSTANBUL

sbemdr@yildiz.edu.tr
sbeakademik@yildiz.edu.tr
ytusbekongre2020@gmail.com